

IZVJEŠTAJ

O STANJU ZAŠTITE LIČNIH PODATAKA

U CRNOJ GORI ZA 2011. GODINU

Podgorica, mart 2012. godine

SADRŽAJ:**UVOD****1. ZAKLJUČAK SKUPŠTINE CRNE GORE („Službeni list CG“, br. 28/11)****2. OPŠTI PRAVNI OKVIR**

- 2.1. Zaštita ličnih podataka
- 2.2. Usaglašavanje zakonodavstva

3. AGENCIJA ZA ZAŠTITU LIČNIH PODATAKA

- 3.1. Nadležnosti
- 3.2. Ovlašćenja
- 3.3. Unutrašnja organizacija i popunjenost radnih mjesta
- 3.4. Budžet Agencije za 2011. godinu
- 3.5. Plan rada

4. TVINING PROJEKAT**5. EVIDENCIJA ZBIRKI LIČNIH PODATAKA**

- 5.1. Dostavljanje zbirke ličnih podataka
- 5.2. Registar

6. ODNOSI S JAVNOŠĆU

- 6.1. Web stranica
- 6.2. Facebook
- 6.3. Elektronski i štampani mediji
- 6.4. Brošure i obrasci
- 6.5. Edukacija
- 6.6. Saradnja sa NVO sektorom
- 6.7. Slobodan pristup informacijama

7. MEĐUNARODNA SARADNJA

- 7.1. Posjeta Povereniku Srbije, Beograd
- 7.2. Radna grupa član 29 - svojstvo posmatrača, Brisel
- 7.3. Posjeta Povjereniku Albanije, Tirana
- 7.4. Posjeta Direkciji za zaštitu ličnih podataka Makedonije, Skoplje
- 7.5. Godišnja Prolječna Konferencija Agencije za zaštitu ličnih podataka,

Budimpešta

- 7.6. Prijem delegacije Povjerenika Albanije, Podgorica
- 7.7. Eurodig 2011.g. Konferencija, Beograd
- 7.8. Posjeta Komesaru za informacije Slovenije, Ljubljana
- 7.9. Posjeta Komisiji za zaštitu ličnih podataka Austrije, Beč
- 7.10. Sastanak Radne grupe za zaštitu ličnih podataka u oblasti Telekomunikacija, Berlin
- 7.11. Posjeta Njemačkoj Agenciji za zaštitu ličnih podataka, Berlin
- 7.12. Prijem delegacije Kosovo, Podgorica
- 7.13. Godišnji plenarni skup, Modernizacija Konvencije 108 - organizator: TPD (Savjet Evrope), Strazbur
- 7.14. Konferencija o Strateškim pristupima i razvoju mehanizama za zaštitu ličnih podataka, Skoplje
- 7.15. Workshop: „Obrada ličnih podataka u sektoru sprovođenja zakona“, Tirana
- 7.16. Sastanak sa predstavnicima Eurojust-a, Podgorica
- 7.17. Posjeta Agenciji Bosne i Hercegovine, Sarajevo
- 7.18. Posjeta Agenciji Hrvatske, Zagreb
- 7.19. Organizacija Regionalne Konferencije u Crnoj Gori

8. MIŠLJENJA U VEZI PRIMJENE ZAKONA

9. DAVANJE SAGLASNOSTI U VEZI SA INOŠENJEM LIČNIH PODATAKA IZ ZEMLJE

10.DAVANJE PRIJEDLOGA I PREPORUKA ZA UNAPRJEĐENJE ZAŠTITE LIČNIH PODATAKA

11.DAVANJE SAGLASNOSTI U VEZI SA USPOSTAVLJANJEM ZBIRKI LIČNIH PODATAKA

12.INSPEKCIJSKI NADZOR

- 12.1. Redovan inspekcijski nadzor
- 12.2. Vanredan inspekcijski nadzor

13.ANALIZA STANJA ZAŠTITE LIČNIH PODATAKA

14.PLANIRANJE AKTIVNOSTI

UVOD

Agencija za zaštitu ličnih podataka u skladu sa članom 62 stav 1 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti („Službeni list CG“, br.70/09), podnosi Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka za 2011. godinu.

Polazeći od Zaključka Skupštine Crne Gore („Službeni list CG“, br. 28/11) Agencija je, u skladu sa članom 62 stav 2 Zakona, podnijela Posebni Izvještaj sa pregledom sprovedenih aktivnosti na implementaciji Zakona i poboljšanju stanja u oblasti zaštite ličnih podataka za period 01. januar - 01. jul 2011. godine.

Posebni Izvještaj Agencije je sadržao komentare sa sprovedenim aktivnostima i preduzetim mjerama na sve pojedinačne tačke Zaključka. U istom smo prikazali: Plan rada, statističke podatke (broj mišljenja, preporuka, saglasnosti, zahtjeva za zaštitu prava, izvršenih nadzora, ponovnih nadzora, prijavljenih zbirki i dr.), analize za usklađivanje zakona sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti, aktivnosti na medijskoj i drugim oblicima promocije Zakona, aktivnosti bazirane na edukaciji, međunarodnoj saradnji Agencije kao i aktivnosti koje se planiraju u drugoj polovini 2011. godine.

Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, na sjednici održanoj dana 15. 09. 2011. godine, razmotrio je Poseban izvještaj. Nakon uvodnih napomena predstavnika predlagача i rasprave u kojoj su učestvovali članovi Odbora, Odbor je sa devet glasova „za“ i dva „uzdržana“ podržao Poseban izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka u Crnoj Gori sa pregledom sprovedenih aktivnosti na implementaciji Zakona i poboljšanju stanja u oblasti zaštite ličnih podataka za period od 1. januara do 1. jula 2011. godine. Posebnim Izvještajem o stanju zaštite ličnih podataka, koji je usvojen na skupštinskom plenumu, dat je pregled polugodišnjeg rada i izražena težnja da se stepen zaštite ličnih podataka u Crnoj Gori, uz djelovanje Agencije i svih nadležnih subjekata, podigne na viši nivo.

U cilju sticanja potpunog uvida u rad Agencije u 2011. godini, informacije i podaci sadržani u Posebnom izvještaju biće sastavni dio drugog redovnog godišnjeg Izvještaja o stanju zaštite ličnih podataka.

Jedan od najvažnijih ciljeva Agencije je da bude prepoznatljiva kao snažan i pouzdan mehanizam zaštite ličnih podataka. Zaštita ličnih podataka, u smislu zaštite privatnosti, je jedno od osnovnih ljudskih prava i neophodna je za pravilno funkcionisanje svakog demokratskog društva. Osnovni standardi zaštite privatnosti, ratifikovani međunarodni ugovori, sporazumi i Konvencije su sastavni dio pravnog poretka Crne Gore.

U izvještajnoj godini preduzete su brojne edukativne aktivnosti kako bi građane, medije, javni i NVO sektor kao i sve rukovaoce zbirkama ličnih podataka informisali o zakonskim obavezama odnosno pravima koja proizilaze iz Zakona. Zakon o zaštiti podataka o ličnosti obezbjeđuje poštovanje prava na privatnost u pogledu obrade ličnih podataka. Zakonom su uspostavljeni osnovni principi zaštite ličnih podataka kao što je pravo na obradu, cilj obrade, prenos podataka u inostranstvo, bezbjednost podataka kao i formiranje nezavisnog nadzornog organa.

Činjenica koja ohrabruje je da se zaštiti ličnih podataka svakim danom daje sve veći značaj tako da su pomaci evidentni i mjerljivi. Zajedničko djelovanje svih subjekata je preduslov da se svijest o značaju zaštite ličnih podataka, koja još uvijek u Crnoj Gori nije zadovoljavajuća, podigne na viši nivo.

1. ZAKLJUČAK SKUPŠTINE CRNE GORE („Službeni list CG“, br. 28/11)

Skupština Crne Gore 24. saziva je na petoj sjednici prvog redovnog proljećnog zasijedanja, dana 26. 05. 2011. godine, povodom Izvještaja o radu Agencije za zaštitu ličnih podataka i stanju zaštite ličnih podataka za 2010. godinu, donijela zaključak :

1. Prihvata se Izvještaj (prvi) o radu Agencije za zaštitu ličnih podataka i stanju zaštite ličnih podataka za 2010. godinu.

2. Stanje u oblasti zaštite podataka ličnosti nije na zadovoljavajućem nivou, kako u formalnom tako i u faktičkom smislu.

3. Zakonska obaveza je da Savjet Agencije, shodno članu 56 Zakona, godišnji plan rada, pa Skupština konstatuje da u Izvještaju ne postoji podatak o planu rada utvrđenom u 2010. godini, ali ni za 2011. godinu, pa nije poznato, zbog ocjene stanja (str. 1 Izvještja Agencije), koje aktivnosti su planirane u cilju njegovog poboljšanja u ovoj oblasti.

4. U implementaciji Zakona, u donošenju podzakonskih akata (bez kojih implementacije zakona nema), u izvještajnom periodu se kasnilo.

5. Zbog nemanja podataka o ukupnom broju zbirki ličnih podataka, sa stanovišta obaveze Agencije u nadzoru nad sprovođenjem Zakona i njegove implementacije, koji je indikativan, neophodno je efikasnije poštovanje i ispunjavanje obaveza od strane svih subjekata, utvrđenih Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti.

6. Kako je informacija pretpostavka upoznavanja građana i institucija sa postojanjem, radom i nadležnostima Agencije, neophodna je izrada web sajta Agencije, što je prije moguće, kako bi uspostavila kontakt sa javnošću. Agencija treba da intenzivira aktivnosti na edukaciji građana i informisanju javnosti o pravu na zaštitu ličnih podataka, kao i nadležnostima Agencije, kao organa za nadzor nad sprovođenjem Zakona: izradom kratkom vodiča za zaštitu ličnih podataka koji bi bio distribuiran državnim organima, institucijama, privrednim društvima i bio

dostupan na web sajtu, intenziviranjem aktivnosti na medijskom i drugim oblicima promocije Zakona o zaštiti podataka o ličnosti i rada Agencije, putem javnih tribina u gradovima Crne Gore, češćim konferencijama za štampu.

7. Agencija nije uspjela da u izvještajnom periodu, utroškom opredijeljenih sredstava, učini sebe i svoje aktivnosti na sprovođenju Zakona vidljivim u javnosti, zbog čega je neophodno da:

- Agencija u saradnji sa nadležnim državnim organima obezbijedi materijalne, finansijske i kadrovske resurse, neophodne za obavljanje Zakonom utvrđenih djelatnosti;
- Agencija pokuša da obezbijedi određena sredstva putem projekata i od međunarodnih organizacijama i uspostavi saradnju sa ekspertima EU;
- U narednom izvještaju dostavi detaljniji prikaz budžeta o utrošku sredstava.

8. Zbog sprovođenja aktivnosti koje su više bile bazirane na edukaciji, s obzirom na početak primjene Zakona i početak rada Agencije, neophodna je puna implementacija svih aktivnosti utvrđenih Zakonom.

9. Izvještaj sadrži detaljne podatke o sprovedenim radnjama nadzora, ali ne sadrži podatke o tome da li je dodatno vršen nadzor kojim bi se utvrdilo da li su subjekti kojima su naložene određene radnje iste i sprovedli u cilju poboljšanja stanja i zadovoljenja Zakonom propisanih kriterijuma, zbog čega je u narednom periodu, neophodno da Agencija za zaštitu ličnih podataka izvrši kontrolu poštovanja i sprovođenja radnji koje je naložila subjektima prilikom prve kontrole.

10. Nepoznat je ukupan broj zbirke ličnih podataka i njihovih rukovaoca, što znači da ni građani ne znaju gdje se sve skupljaju njihovi podaci, a s obzirom da je Ministarstvo unutrašnjih poslova krajem 2010. godine utvrdilo obrazac koji treba da popune svi imaoци zbirke ličnih podataka, kako bi ih imali u svom registru, a i oni koji ih žele tek formirati, u narednom periodu je neophodna izrada Centralnog registra zbirke ličnih podatak.

11. Na osnovu raspoloživih podataka u ovoj oblasti iz uporedne analize u zemljama iz okruženja, u odnosu na stanje kod nas značajno se odmaklo pa se ocjenjuje da iskustva zemalja regiona u značajnoj mjeri mogu pomoći Agenciji,

zbog čega je u narednom periodu potrebno intenzivirati saradnju sa sličnim institucijama iz regiona u cilju razmjene iskustava.

12. Ocjenjuje se, na nivou informacija dobijenih od nadležnog Ministarstva unutrašnjih poslova, da su

- donošenje Uredbe o mjerama informacione bezbjednosti (8. oktobar 2010.godine) i
- Pravilnika o načinu označavanja i zaštite posebne kategorije ličnih podataka (18. februar 2011. godine) kao i
- predstojeće usaglašavanje zakonodavstva(preostalih 5% neusaglašenih normi biće usaglašeno sa *acquis-em* EU u II kvartalu 2011. godine) obezbijeđene pretpostavke za nezavistan rad Agencije.

13. U tom cilju neophodno je da Agencija i nadležni državni organi u narednom periodu analiziraju postojeće zakonodavstvo u ovoj oblasti (Zakon o zaštiti podataka o ličnosti, Zakon o tajnosti podataka i Zakon o slobodnom pristupu informacijama) i sprovedu brojne aktivnosti na usklađivanju ovih i drugih zakonskih propisa.

14. U cilju poboljšanja stanja na uspostavljanju efikasnog i održivog sistema zaštite ličnih podataka, osim nastavka započetih, Zakonom utvrđenih, prioriteta Agencije za zaštitu ličnih podataka treba da budu usmjereni na obezbjeđivanje:

- izrade Plana rada za 2011. godinu;
- izrada web sajta;
- izrada vodiča za zaštitu ličnih podataka i njegovo distribuiranje državnim organima, institucijama, privrednim društvima i njegove dostupnosti javnosti na web stranici;
- izrade Centralnog registra zbirke ličnih podataka;
- intenziviranje aktivnosti na promociji prava za zaštitu ličnih podataka;
- jačanju administrativnih kapaciteta Agencije;
- sprovođenju aktivnosti na obukama rukovaoca podataka;
- jačanju saradnje sa državnim organima, nevladinim sektorom i medijima;
- međunarodne i regionalne saradnju, kao i

- saradnju sa državnim organima na usklađivanju sa *acquis-em* EU Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, kao i njegovo usklađivanje sa Zakonom o tajnosti podataka i Zakonom o slobodnom pristupu informacijama, kao i drugih zakona kako bi se stvorili uslovi za nezavistan rad Agencije.

15. Agencija će, shodno Zakonu o zaštiti ličnih podataka (član 62 stav 2), podnijeti Skupštini posebni izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka do 1. jula 2011. godine, sa pregledom sprovedenih aktivnosti na implemjentaciji Zakona i poboljšanju stanja u oblasti zaštite ličnih podataka, čime bi se značajno doprinijelo prihvatanju standarda koji postoje u razvijenim demokratskim zemljama, kao i ispunjenju kriterijuma na putu ka Evropskoj Uniji, u skladu sa nalazima i preporukama sadržanim u Analitičkom izvještaju Evropske komisije.

2. OPŠTI PRAVNI OKVIR

2.1. Zaštita ličnih podataka

Zaštita ličnih podataka se obezbjeđuje primjenom normi pravnog okvira koji čine Ustav, ratifikovani međunarodni ugovori i opšte prihvaćena pravila međunarodnog prava, kao i domaće zakonodavstvo.

Ustav Crne Gore iz 2007. godine u preambuli kaže da su opredjeljenja građana Crne Gore da žive u državi u kojoj su osnovne vrijednosti, između ostalih i poštovanje ljudskih prava i sloboda, kao i demokratija i vladavina prava.

Ustav članom 6 jemči i štiti prava i slobode, proklamuje ih nepovredivim i obavezuje svakoga da ih poštuje.

U članu 9 stoji da su potvrđeni i objavljeni međunarodni ugovori i opšteprihvaćena pravila međunarodnog prava sastavni dio unutrašnjeg pravnog poretka, te da imaju primat nad domaćim zakonodavstvom i neposredno se primjenjuju kada odnose uređuju drugačije od unutrašnjeg zakonodavstva.

Jedno od osnovnih ljudskih prava je i pravo na privatnost. Pravo na privatnost se razrađuje članom 40, tako da se svakom garantuje poštovanje privatnog i porodičnog života.

Nepovredivost tajnosti pisama, telefonskih razgovora i drugih sredstava opštenja se garantuje u članu 42. Odstupanje od ovog načela je moguće samo na osnovu odluke suda, ako je to neophodno za vođenje krivičnog postupka ili iz razloga bezbjednosti Crne Gore.

Zaštita podataka o ličnosti se jemči članom 43, zabranjuje se upotreba podataka ličnosti van namjene za koju su prikupljeni i daje se pravo svakome da bude upoznat sa podacima koji su prikupljeni o njegovoj ličnosti i pravo na sudsku zaštitu u slučaju zloupotrebe.

Zakon o zaštiti podataka o ličnosti, donijet 2008. godine, a izmjene i dopune istog 2009. godine, upravo razrađuje garanciju iz člana 43 Ustava Crne Gore.

Osim ovih domaćih propisa dio pravnog poretka su i Evropska konvencija o osnovnim pravima i slobodama koju je Državna zajednica Srbija i Crna Gora ratifikovala 2004. godine i Konvencija za zaštitu lica vezano za automatsku obradu ličnih podataka Savjeta Evrope iz 1981. godine koju je Državna zajednica Srbija i Crna Gora ratifikovala 2005. godine. Član 8 Evropske Konvencije o ljudskim pravima između ostalog štiti privatni život i prepisku pojedinaca. Konvencija za zaštitu lica vezano za automatsku obradu podataka sadrži osnovna pravila za kvalitetnu zaštitu ličnih podataka u procesu automatske obrade. Tu se zapravo radi o minimumu standarda koji države, koje su je ratifikovale, moraju da primijene. Ova Konvencija je i osnova za Direktive Evropske Unije.

Na kraju, treba primijetiti da Direktiva EU koja se odnosi na zaštitu podataka u oblasti elektronskih komunikacija, nalaže državama članicama da obezbijede tajnost komunikacija i povezanih podataka o saobraćaju putem javne mreže za komunikaciju i javno dostupnih usluga elektronske komunikacije, kroz domaće zakonodavstvo. Iz ovog se može zaključiti da bi se Crna Gora, iako nije još članica Evropske Unije, potpisivanjem sporazuma o priključenju obavezala da kroz domaće zakonodavstvo i praksu zaštitu podataka ličnosti u saobraćaju dovede na isti nivo kao i zaštitu sadržaja telekomunikacije.

Što se tiče domaćeg pravnog okvira on postoji još od Ustava SRJ iz 1992. godine i Zakona o zaštiti podataka o ličnosti SRJ iz 1998. godine, ipak treba dodati da nijesu poznati slučajevi zaštite ovog prava po ovom pravnom osnovu. To, prije svega, vodi zaključku da građani nijesu bili upoznati o svojim pravima, a ne da je ovo pravo u praksi štićeno, te da nije bilo razloga za pokretanje postupaka. Još jedan veliki razlog je to što po Zakonu iz 1998. godine nije postojalo nezavisno tijelo koje bi štitilo lične podatke već je za to bilo nadležno Savezno Ministarstvo pravde.

2.2. Usaglašavanje zakonodavstva

Donošenje i usaglašavanje Zakona o slobodnom pristupu informacijama, Zakona o tajnosti podataka i Zakona o zaštiti podataka o ličnosti „ima za cilj da obezbijedi uspostavljanje ravnoteže između prava i interesa građana i javnosti na pristup informacijama i potrebe da se štiti privatnost pojedinca i spriječi nanošenje štetnih posljedica po javne interese“.

Uspostavljanje ravnoteže između prava građanina i javnosti „da zna“, odnosno da ima pristup informacijama u posjedu organa vlasti i prava na privatnost u praksi se postiže implementacijom standarda „propisani režim ograničenja, odnosno izuzetaka u odnosu na pravo pristupa informacijama“, na koje se poziva Zakon o slobodnom pristupu informacijama.

Sa druge strane, potreba da se zaštiti država i obezbijedi efikasnost pojedinih njenih politika, zahtijeva da se određene informacije označe tajnim i tako zaštite od objavljivanja u određenom vremenskom periodu. Evidentno je da naznačena tri zakona nijesu međusobno harmonizovana, što predstavlja poteškoću u ostvarivanju prava na pristup informacijama, odnosno dokumentima koja posjeduju organi vlasti.

Polazeći od navedenog, Programom rada Vlade Crne Gore za 2011. godinu predviđeno je razmatranje Analize o potrebi izmjena i dopuna Zakona o slobodnom pristupu informacijama, Zakona o tajnosti podataka i Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, za čiju izradu su zaduženi Ministarstvo kulture, Ministarstvo unutrašnjih poslova i Ministarstvo odbrane. U izradi Analize, pored gore navedenih ministarstava, uključeni su i predstavnici Uprave za kadrove, OSCE-a i NVO Mreže za afirmaciju nevladinog sektora. Agenciju za zaštitu ličnih podataka predstavljali su član Savjeta, Radenko Lacmanović i direktor Agencije, Bojan Obrenović.

Međuresorska radna grupa rukovodila se ustanovljenim međunarodnim standardima koji su sadržani u odredbama Međunarodne povelje o građanskim i političkim pravima (ICCPR), Evropske povelje o ljudskim pravima (EHCR) i Konvencije Savjeta Evrope o pristupu zvaničnim dokumentima. Takođe, uzete su u obzir ocjene i preporuke eksperata koje su date na Okruglom stolu „Podrška implementaciji Zakona o slobodnom pristupu informacijama“, koji je održan u Podgorici 12. oktobra 2010. godine.

Zakon o zaštiti podataka o ličnosti je u dobroj mjeri usklađen sa relevantnim međunarodnim dokumentima i propisima koji se odnose na oblast zaštite podataka o ličnosti i privatnosti ličnosti, a naročito sa:

- Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (1950) koja u članu 8 tretira pitanje zaštite prava na poštovanje privatnog i porodičnog života;

- Direktivom Evropskog parlamenta i Savjeta o zaštiti građana u vezi sa obradom ličnih podataka i slobodnom kretanju takvih podataka (95/46 od 24. 10. 1995. godine);
- Direktivom Evropskog parlamenta i Savjeta u vezi obrade ličnih podataka i zaštite privatnosti u elektronskim komunikacionim sektorima (2002/58 FC od 12. jula 2002. godine);
- Direktivom Evropskog parlamenta i Savjeta o zadržavanju generisanih ili obrađenih podataka u vezi sa odredbom u javnosti raspoloživih elektronskih komunikacionih servisa ili javne komunikacione mreže i dopune Direktive 2002/58/ec i (2006/24) EU od 15. marta 2006. godine;
- Evropskom Konvencijom o zaštiti lica u pogledu automatske obrade ličnih podataka Savjeta Evrope (ETSNo 108) i
- Dodatnim protokolom uz Konvenciju o zaštiti u odnosu na automatsku obradu ličnih podataka.

Član Savjeta Agencije, Aleksa Ivanović bio je član Radne grupe za izradu Nacrta Zakona o slobodnom pristupu informacijama.

Zakon o slobodnom pristupu informacijama i Zakon o zaštiti podataka o ličnosti sadrže različita i nekompatibilna rješenja:

- ostaje sporno kako omogućiti pristup informaciji a da to nije suprotno odredbi člana 9 tačka 2 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti;
- ova dva zakona ne upućuju jedan na drugi u pogledu rješavanja određenih pitanja, što doprinosi njihovoj međusobnoj koliziji.

Primjena Zakona je najbolji način da se u praksi kristališu njegova dobra rješenja i nedostaci. Upravo iz razloga dobijanja što kvalitetnijeg rješenja, Radna grupa u čijem sastavu su bili i predstavnici Agencije, je izradila Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti. Nacrt Zakona se u momentu podnošenja ovog Izvrještaja nalazi na javnoj raspravi.

Obzirom da je Zakon o zaštiti podataka o ličnosti sistemski, Agencija je tokom 2011. godine, u saradnji sa ekspertima angažovanim kroz Tvinig Projekat „Sprovođenje strategije za zaštitu ličnih podataka u Crnoj Gori“, izradila analize zakona koje treba uskladiti sa istim. Urađene su i dostavljene predlagачima analize sljedećih zakona:

- Zakon o biračkim spiskovima;

- Zakon o Centralnom registru stanovništva;
- Zakon o zbirkama podataka u oblasti zdravstva;
- Zakon o hitnoj medicinskoj pomoći;
- Zakon o državnim službenicima i namještenicima;
- Zakon o strancima;
- Zakon o matičnim registrima;
- Zakon o socijalnoj i dječijoj zaštiti;
- Zakon o uzimanju i korišćenju bioloških uzoraka;
- Zakon o elektronskom poslovanju;
- Zakon o zdravstvenoj zaštiti;
- Zakon o elektronskim komunikacijama;
- Zakon o sprečavanju konflikta interesa;
- Zakon o objedinjenoj registraciji i sistemu izvještavanja o obračunu i naplati poreza i doprinosa;
- Zakon o Agenciji za nacionalnu bezbjednost.

Agencija je nadležnim ministarstvima uputila dopis kojim je tražila informaciju šta je preduzeto po predmetnim analizama. Međutim, do momenta podnošenja ovog Izvještaja nijesmo dobili odgovor.

3. AGENCIJA ZA ZAŠTITU LIČNIH PODATAKA

3.1. Nadležnosti

Agencija za zaštitu ličnih podataka ima status pravnog lica, formirana je kao nadzorni organ u primjeni odredbi Zakona o zaštiti podataka o ličnosti. U vršenju poslova iz svog djelokruga samostalna je i nezavisna.

Agencija vrši nadzor nad sprovođenjem zaštite ličnih podataka u skladu sa Zakonom; rješava po zahtjevima za zaštitu prava; daje mišljenja u vezi primjene ovog Zakona; daje saglasnost u vezi sa uspostavljanjem zbirke ličnih podataka; daje mišljenje u slučaju kad postoji sumnja da li se određeni skup ličnih podataka smatra zbirkom u smislu ovog Zakona; prati primjenu organizacionih i tehničkih mjera za zaštitu ličnih podataka i predlaže poboljšanje tih mjera; daje prijedloge i preporuke za unaprjeđenje zaštite ličnih podataka; daje mišljenje da li određeni način obrade ličnih podataka ugrožava prava i slobode lica; sarađuje sa organima nadležnim za nadzor nad zaštitom ličnih podataka u drugim zemljama; sarađuje sa nadležnim državnim organima u postupku pripreme propisa koji se odnose na zaštitu ličnih podataka; daje prijedlog za ocjenu ustavnosti zakona, odnosno ustavnosti i zakonitosti drugih propisa i opštih akata kojima se uređuju pitanja obrade ličnih podataka i obavlja i druge poslove u skladu sa ovim Zakonom.

Savjet Agencije: donosi pravila Agencije, Statut i Akt o sistematizaciji radnih mjesta, uz saglasnost radnog tijela iz člana 52 stav 2 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, kao i druge akte Agencije, priprema godišnji i posebni izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka, utvrđuje godišnji plan rada i godišnji izvještaj o radu Agencije, utvrđuje prijedlog finansijskog plana i završnog računa, donosi odluke po zahtjevu za zaštitu prava i u drugim slučajevima nakon izvršenog nadzora, obavlja i druge poslove utvrđene Zakonom i Statutom Agencije.

Direktor Agencije: zastupa i predstavlja Agenciju, organizuje i vodi Agenciju, izvršava odluke Savjeta Agencije, predlaže Savjetu Agencije planove rada, izvještaje o stanju zaštite ličnih podataka, obavlja i druge poslove utvrđene ovim Zakonom i Statutom Agencije.

3.2. Ovlašćenja

Agencija vrši nadzor u skladu sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti, preko kontrolora, koji su ovlašćeni za obavljanje poslova nadzora, u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji.

Inspekcijski nadzor po službenoj dužnosti sprovodi se putem vrešenja redovnih nadzora prema Planu nadzora, koji se donosi na godišnjem odnosno mjesečnom planu na nivou Agencije, kao i vandrednog nadzora koji se vrši na zahtjev za zaštitu prava fizičkih lica. Svako može podnijeti inicijativu za pokretanje postupka nadzora.

Kontrolor ima pravo pristupa ličnim podacima sadržanim u zbirkama ličnih podataka, bez obzira da li se evidencije o tim zbirkama vode u Registru, pravo pristupa spisima i drugoj dokumentaciji koja se odnosi na obradu ličnih podataka i sredstvima elektronske obrade ličnih podataka bez obzira na stepen tajnosti.

U vršenju nadzora Agencija je ovlašćena da rješenjem: naredi da se nepravilnosti u obradi ličnih podataka otklone u određenom roku, privremeno zabrani obradu ličnih podataka koji se obrađuju suprotno odredbama zakona, naredi brisanje ličnih podataka prikupljenih bez pravnog osnova, zabrani iznošenje ličnih podataka iz Crne Gore ili davanje na korišćenje ličnih podataka korisnicima ličnih podataka suprotno odredbama Zakona, zabrani povjeravanje poslova obrade ličnih podataka kada obrađivač ličnih podataka ne ispunjava uslove u pogledu zaštite ličnih podataka, ili je povjeravanje navedenih poslova sprovedeno suprotno odredbama ovog Zakona.

Ovim ovlašćenjima stvorena je realna pretpostavka da se Agencija, adekvatno bavi zaštitom ličnih podataka, a kroz ostala rješenja takođe obezbijeđena je nezavisnost i nepristrasnost, što je jedan od osnovnih evropskih standarda.

3.3. Unutrašnja organizacija i popunjenost radnih mjesta

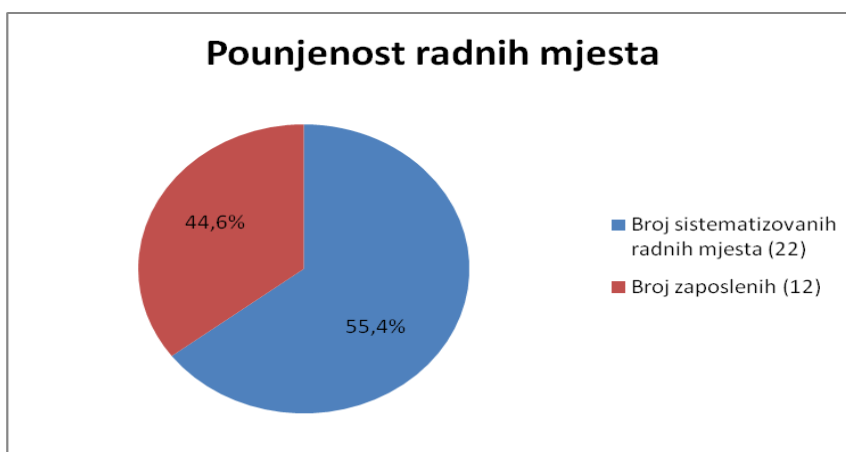
Organi Agencije su Savjet, koji ima predsjednika i dva člana, i direktor Agencije. Predsjednika i članove Savjeta Agencije imenuje Skupština Crne Gore. Direktora Agencije imenuje Savjet na osnovu javnog konkursa.

Organizacione jedinice Agencije su Sektor za nadzor i zaštitu ličnih podataka i Stručna služba Agencije.

Sektor za nadzor i zaštitu ličnih podataka čine: Odsjek za nadzor; Odsjek za zaštitu prava i uslove obrade ličnih podataka; Odsjek za registre i informacione tehnologije i Odsjek za mjere zaštite podataka i saradnju.

Za vršenje poslova iz nadležnosti Agencije sistematizovana su 22 radna mjesta sa ukupno 22 izvršioca, i to: direktor Agencije, pomoćnik direktora Agencije, Glavni kontrolor - šef Odsjeka, kontrolor za poslove inspekcijskog nadzora u oblasti zaštite ličnih podataka, šef Odsjeka, savjetnik za upravne poslove, šef Odsjeka, savjetnik za praćenje sprovođenja propisa, savjetnik za razvoj i unapređenje mjera na zaštiti podataka o ličnosti, šef Odsjeka - rukovalac registra, tehničar - operater za unos i održavanje, sekretar stručne službe, glavni računovođa, glavni knjigovođa - kontista bilansista, arhivar - dokumentarista, tehnički sekretar - administrator, vozač - dostavljač pošte, higijeničarka.

Grafički prikaz br. 1

Agencija za zaštitu ličnih podataka je do kraja izvještajnog perioda popunila 12 od ukupno 22 sistematizovana radna mjesta, što u procentima predstavlja popunjenost od 54.5%. Struktura zaposlenih izgleda ovako: direktor, sekretar Stručne službe, šef Odsjeka za nadzor, tri kontrolora, dva savjetnika, dva tehnička sekretara, operater za unos podataka i vozač. Agencija je radi stručnog osposobljavanja u junu 2011. godine, na period od godinu dana, angažovala jednog pripravnika koji je po struci diplomirani pravnik.

Krajem 2011. godine preduzete su aktivnosti na izradi novog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji. Pored zakonom utvrđenih nadležnosti, potreba za donošenjem novog Pravilnika je proistekla iz Analize Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Agencije za zaštitu ličnih podataka kao i Propratne analize Preporuka koje se odnose na prijedlog za izmjene Pravilnika, a koje su sačinjene od strane eksperata angažovanih u okviru Tvining Projekta: „Sprovođenje strategije za zaštitu ličnih podataka u Crnoj Gori“.

Kao bitni uslovi za potpunu realizaciju ovog Projekta označeni su: broj zaposlenih u Agenciji koji prolaze obuku, adekvatna organizacija i sistematizacija radnih mjesta i ekipiranje Agencije prioritetnim stručnim kadrovima.

Ovaj Prijedlog Pravilnika je pripremljen u skladu sa preporukama i smjernicama EU eksperata, kao što su: ukidanje jednog nivoa hijerarhije, ukidanje radnog mjesta pomoćnik direktora, jasno definisanje odsjeka, sistematizovanje radnog mjesta savjetnika za odnose s javnošću - PR, povećanje broja kontrolora, povećanje broja IT eksperata i dr. U tom smislu utvrđena je drugačija organizacija Agencije, na način što je ukinut Sektor za nadzor, samim tim i radno mjesto pomoćnik direktora, kao i što su spojena dva Odsjeka u jedan - Odsjek za predmete i žalbe.

U Odsjeku za nadzor povećan je broj kontrolora za jedan, u Odsjeku za Registar i IT sistematizovano je radno mjesto savjetnik za IT, U Odsjeku za predmete i žalbe radno mjesto Savjetnik za odnose s javnošću, broj pravnih savjetnika je povećan za dva dok je spajanjem dva odsjeka ukinuto jedno mjesto šefa odsjeka.

U cilju stvaranja adekvatnih uslova za efikasan i ekonomičan rad i uspješno obavljanje brojnih zadataka iz nadležnosti Agencije, pripremljen je Prijedlog ovog Pravilnika, kako bi se njegovim donošenjem stvorile pretpostavke za unapređenje funkcionisanja organa.

Prema Prijedlogu Pravilnika, organizaciona struktura Agencije sastoji se od tri Odsjeka: Odsjek za nadzor, Odsjek za Registar i informacione tehnologije i Odsjek za predmete i žalbe i Stručne službe. Pri projektovanju organizacionih rješenja, obezbijedeno je funkcionalno grupisanje poslova iz djelokruga Agencije i to po vrsti, složenosti, prirodi i međusobnoj povezanosti.

Po organizacionim cjelinama to izgleda ovako: u Odsjeku za nadzor sistematizovano je pet radnih mjesta sa pet izvršioca i to: Šef Odsjeka za nadzor (1), Kontrolor (za poslove inspekcijskog nadzora u oblasti zaštite ličnih podataka) (3), i Kontrolor (za poslove inspekcijskog nadzora u oblasti zaštite ličnih podataka) (1); u Odsjeku za Registre i informacione tehnologije sistematizovana su tri radna mjesta sa tri izvršioca i to: Šef Odsjeka - Rukovalac Registra (1), Savjetnik za informacione tehnologije (1) i Tehničar - Operater za unos i održavanje (1); u Odsjeku za predmete i žalbe sistematizovano je osam radnih mjesta sa osam izvršioca i to: Šef Odsjeka za žalbe i predmete (1), Pravni savjetnik (2), Pravni savjetnik (2), Savjetnik za razvoj i unapređenje mjera na zaštiti podataka o ličnosti (1), Savjetnik za odnose s javnošću - PR (1), Saradnik za opšte poslove (1). Pravni savjetnici su grupisani po uslovima koji se traže tako da imamo predviđena dva pravna savjetnika sa tri godine radnog iskustva i dva pravna savjetnika sa dvije godine radnog iskustva i poznavanjem engleskog jezika; u Stručnoj službi Agencije sistematizovano je sedam radnih mjesta sa sedam izvršioca i to: Sekretar Stručne službe (1), Računovođa (1), Knjigovođa - kontista bilansista (1), Arhivar - dokumentarista (1), Tehnički sekretar - administrator (2), Vozač - dostavljač pošte (1). Predviđeno je da u Agenciji radi obuke može biti angažovan jedan ili više pripravnika sa visokom ili srednjom stručnom spremom. Prijedlogom Pravilnika je sistematizovano 25 radnih mjesta sa ukupno 25 izvršioca.

Cilj je da se u 2012. godini broj zaposlenih poveća, a kao prioritarna radna mjesta određena su šef Odsjeka - rukovalac registra, savjetnik za upravne poslove i šef računovodstva.

U vrijeme izrade Izvještaja, Savjet Agencije je usvojio, a Administrativni Odbor Skupštine Crne Gore dao saglasnost na Prijedlog Pravilnika o sistematizaciji.

3.4. Budžet Agencije za 2011. godinu

Pregled Budžeta po pozicijama:

	Pozicija	Opredijeljeno
411	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	266,982.17
412	Ostala lična primanja	10,759.36
413	Rashodi za materijal i usluge	
4131	Rashodi za materijal	13,150.00
4132	Rashodi za službena putovanja	26,980.00
4133	Rashodi za reprezentaciju	3,000.00
4134	Rashodi za energiju	5,760.00
4135	Rashodi za telefonske usluge	13,400.00
4136	Rashodi za poštanske usluge	1,010.00
4137	Bankarske usluge i negativne kursne razlike	300.00
4138	Usluge prevoza	1,800.00
4139	Ugovorene usluge	25,200.00
414	Tekuće održavanje opreme	1,800.00
4415	Kapitalni izdaci (izdaci za opremu)	33,800.00

Ukupan Budžet Agencije u 2011. godini iznosio je 403,941.53 €.

Na kraju godine, na poziciji bruto zarade ostala su neutrošena sredstva u iznosu od 47,130.58 €. Naime, iako je Agencija raspolagala sredstvima koja su omogućavala još novih zaposlenja, od strane Ministarstva finansija nijesmo dobili saglasnost kako bi isto realizovali.

3.5. Plan rada

Agencija za zaštitu ličnih podataka je utvrdila godišnji Plan rada za 2011. godinu.

Planom rada su predviđene aktivnosti koje su sprovedene u 2011. godini.

Plan rada za 2011. godinu je usvojen dana 27. januara 2011. godine na drugoj sjednici Savjeta Agencije i predviđa sljedeće:

- Plan rada SEKTORA ZA NADZOR I ZAŠTITU LIČNIH PODATAKA

Odsjek za nadzor:

- Pripremati izradu mjesečnih, kvartalnih, godišnjih kao i posebnih izveštaja o radu Odsjeka za nadzor i drugih poslova iz djelokruga ovog odsjeka.
- Izvršiti inspekcijski nadzor po službenoj dužnosti:
 - a. redovan nadzor:
 - b. vanredan nadzor:
- Izvršiti inspekcijski nadzor po zahtjevima za zaštitu prava :
- Postupiti po zahtjevima za davanje mišljenja
- Donijeti odluke o davanju saglasnosti u vezi sa uspostavljanjem zbirke ličnih podataka;
- Dati prijedloge i preporuke za unaprjeđenje zaštite ličnih podataka;
- Ostvariti saradnju sa organima nadležnim za nadzor nad zaštitom ličnih podataka u drugim zemljama;
- Ostvariti saradnju sa nadležnim državnim organima u postupku pripreme propisa koji se odnose na zaštitu ličnih podataka;
- Preduzeti potrebne aktivnosti na obuci zaposlenih u Agenciji za zaštitu ličnih podataka;
- Preduzeti potrebne aktivnosti na obuci zaposlenih kod rukovaoca zbirke ličnih podataka.

Odsjek za zaštitu prava i uslove obrade ličnih podataka:

- Pripremati prijedloge akata u vezi sa upravnim sporom, kao i poslova u vezi sa izvršenjem odluka Agencije i postupkom prekršajne odgovornosti za povredu zakona;
- Pripremati akte u vezi sa ustavnom žalbom povodom ostvarivanja prava na zaštitu podataka, pratiti sudsku praksu u oblasti zaštite podataka u vezi sa upravnim sporovima i ustavnom žalbom pred nadležnim sudovima;
- Pratiti propise u vezi sa ostvarivanjem prava na zaštitu podataka i učestvovati u pripremi akata kojima se inicira izmjena ovih propisa i njihovo usaglašavanje sa propisima i standardima Evropskog i međunarodnog prava.
- Pripremati izradu mjesečnih, posebnih i godišnjih izveštaja - drugi poslovi iz djelokruga ovog odsjeka.

Odsjek za registre i informacione tehnologije:

- Kontinuirano obavljati informatičke i druge poslove u funkciji Registra i drugih evidencija koje se vode u Agenciji;
- Angažovati se na pripremi dokumenata sa popisom zbirki podataka radi godišnjeg javnog objavljivanja, pratiti primjenu informacionih tehnologija u pogledu zaštite podataka i predlagati mjere za unapređenje;
- Pripremati izradu godišnjih i posebnih izveštaja i drugi poslovi iz djelokruga ovog odsjeka;
- Ostvariti saradnju i davati instrukcije i stručnu pomoć rukovodima pojedinačnih zbirki podataka i obrađivačima podataka.

Odsjek za mjere zaštite podataka i saradnju:

- Pripremati akte Agencije kojima se daje inicijativa za donošenje ili izmjenu propisa kao i drugih predloga i preporuka, u cilju sprovođenja i poboljšanja mjera za zaštitu ličnih podataka i integracije odgovarajućih međunarodnih i evropskih standarda u pravni sistem;
- Sprovoditi postupak za utvrđivanje ispunjenosti uslova za iznošenje podataka iz Crne Gore i davanje saglasnosti za iznošenje tih podataka;
- Pripremiti prijedloge kojima Agencija daje mišljenje u vezi sa ustanovljavanjem novih zbirki podataka, u slučaju uvođenja nove informacione tehnologije u obradu podataka o ličnosti;

- Pripremiti prijedloge akata kojima Agencija daje instrukcije za postupanje u sprovođenju propisa o zaštiti podataka, obaveštavanja javnosti putem priručnika i drugih publikacija i materijala, medija, interneta, javnih tribina ili na drugi odgovarajući način;
- Priprema dokumentacije Odsjeka radi postupanja Agencije po zahtevima za pristup informacijama o radu Agencije, praćenja sudske prakse u oblasti zaštite podataka, u vezi sa upravnim sporovima i ustavnim žalbama, pred nadležnim sudovima i međunarodne sudske i druge prakse i drugi poslovi iz djelokruga ovog odsjeka;
- Izrade godišnjeg i posebnih izvještaja iz djelokruga Sektora.

- Plan rada STRUČNE SLUŽBE AGENCIJE

- Pripreme i izrada prijedloga pojedinačnih pravnih akata u vezi prijema u radni odnos i ostvarivanja prava, dužnosti i odgovornosti iz radnog odnosa zaposlenih;
- Izrada Pravilnika o vrednovanju pojedinačnog učinka za zaposlene u Agenciji sa ocjenom rada zaposlenih na mjesečnom odnosno godišnjem nivou;
- Preduzeti mjere bezbjednosti radi zaštite zdravlja na radu i osiguranja zaposlenih;
- Sprovođenje postupaka javnih nabavki;
- Izraditi finansijski plan Agencije s ciljem blagovremenog i namjenskog korišćenja sredstava u skladu sa budžetom i finansijskim planom;
- Voditi poslovne knjige, periodične obračune i završni račun kao i administrativno tehničke, kancelarijske, arhivske, daktilografske i druge poslove;
- Priprema nacrtu ugovora koje zaključuje Agencija od strane službenika za javne nabavke;
- Izraditi Listu kategorija registratorske građe sa rokovima čuvanja;
- Izraditi Pravilnik o arhiviranju i kancelarijskom poslovanju;
- Na osnovu Pravilnika o službenoj legitimaciji, izraditi službene legitimacije za njihove imaoce;
- Izraditi Prijedlog Izvještaja o radu Agencije i stanju zaštite ličnih podataka za 2010.godinu;

- Formirati stalnu Radnu grupu koja će pratiti zakonodavstvo i ukazivati na potrebe izmjene zakona;
- Uz podršku Tvining projekta Izraditi konačan tekst flajera o Agenciji i njenim nadležnostima;
- Izraditi web stranicu za internet prezentaciju Agencije i vršiti njeno stalno ažuriranje.

4. TVINING PROJEKAT

U kratkom periodu, zaštita ličnih podataka je postala veoma ozbiljno pitanje u Crnoj Gori. U izvještajnom periodu raspravljalo se o velikom broju pitanja koja su praćena u medijima, kao što je pristup organa za krivično gonjenje podacima mobilnih operatera, povjerljivost popisnih listića ili objavljivanje jedinstvenih matičnih brojeva donatora političkih stranaka. Ovo ukazuje da se sve više važnosti pridaje zaštiti ličnih podataka. Važnost zaštite ličnih podataka je takođe priznata u EU koja finansira Tvinig projekat pod nazivom „Sprovođenje strategije za zaštitu ličnih podataka u Crnoj Gori”. Sa strane država članica EU, ovaj projekat sprovodi Austrija kao veći partner i Slovenija kao manji. Eksperti iz oblasti zaštite podataka iz Austrije, Slovenije i ostalih država članica sarađuju zajedno sa Agencijom za zaštitu ličnih podataka sa Ministarstvom unutrašnjih poslova i ostalim organima.

Nakon proteka polovine ukupnog trajanja projekta (ukupno trajanje Projekta je 15 mjeseci), partneri u ovom projektu su, dana 14. 06. 2011. godine u ambasadi Austrije, predstavili medijima dotadašnji rad i buduće planove. Takođe, predviđeno je organizovanje dodatnih javnih događaja kao što su rasprave ili konferencije tokom drugog dijela sprovođenja Tvinig projekta. Na primjer, predviđeno je održavanje javne rasprave o odgovarajućoj ravnoteži između transparentnosti i slobodnog pristupa informacijama sa jedne strane i odgovarajuće zaštite privatnosti i ličnih podataka sa druge strane.

U 2011-oj godini realizovano je 73% Tvinig Projekta dok će preostali dio biti nastavljen u prvoj polovini 2012. godine. Tvinig Projekat je prekinut 30. novembra 2011. godine. Uslovi za nastavak su bili izmjena Pravilnika o sistematizaciji po prijedlozima eksperata i popunjavanje prioriternih radnih mjesta. Predviđeni uslovi su ispunjeni o čemu su obaviješteni predstavnici Delegacije EU u Podgorici.

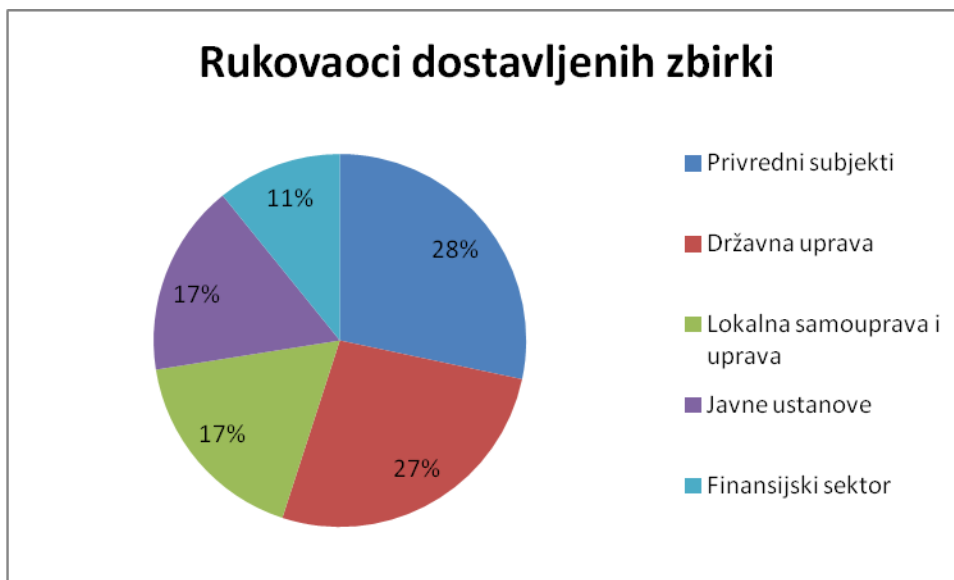
5. EVIDENCIJA ZBIRKI LIČNIH PODATAKA

5.1. Dostavljene zbirke ličnih podataka

Obzirom da je oblast zaštite ličnih podataka, zakonski normirana nedavno, bila je neophodna edukacija rukovaoca zbirke ličnih podataka. Stoga je kvalitetna komunikacija između Agencije, kao nadzornog organa i rukovaoca zbirke predstavljala prvi neophodan uslov za sistemsku zaštitu ličnih podataka koja čini važnu kariku u lancu zaštite prava privatnosti. Procjena da u Crnoj Gori postoji oko 30.000 rukovaoca i preko 120.000 zbirke ličnih podataka nedvosmisleno govori koliko je važno strateško djelovanje u kojem se kroz legitimaciju pravnog poretka građanima garantuje zaštita ličnih podataka i pravo na privatnost. Smatramo da se edukativno- preventivan pristup pokazao kao dobro rješenje.

S tim u vezi, u 2011. godini, poslali su dopisi na adresu 245 rukovaoca, koji su pored redovnog inspekcijskog nadzora, rezultirali registracijom 462 zbirke od 120 rukovaoca. Broj rukovaoca i zbirke razvrstanih po sektorima izgleda ovako: državna uprava 32 (133 zbirke), javne ustanove 20 (60 zbirki), lokalna samouprava i uprava 21 (101 zbirka), privredni subjekti 34 (95 zbirki), finansijski sektor 13 (73 zbirke).

Grafički prikaz br. 2.

Napominjemo da je prva zbirka registrovana 12. 01 .2011. god. rukovaoca Centralne depozitarne Agencije A.D. Podgorica. Napredak je evidentan obzirom da je u toku prve polovine 2011. godine, Agenciji za zaštitu ličnih podataka dostavljeno ukupno 112 zbirki ličnih podataka od strane 28 rukovaoca. Evidencija o zbirkama ličnih podataka je dostavljena na obrascu propisanom od strane nadležnog ministarstva.

Osim toga, u ovoj godini je organizovano 30 sastanaka u prostorijama Agencije (sa 7 predstavnika iz državne uprave, 4 iz javnog sektora, 2 iz lokalne samouprave i 17 iz privrednih društava).

Aktiviranjem sajta Agencije, u elektronskoj formi je omogućen pristup aktima koji direktno upućuju na formu i sadržinu zakonskih odredaba iz člana 26 Zakona, a tiču se ispunjavanja evidencija o ličnim podacima. Na sajtu je prezentovan Pravilnik o obrascu i načinu vođenja evidencije podataka o zbirkama podataka o ličnosti, izdat od strane Ministarstva unutrašnjih poslova i javne uprave ("Sl. List CG" , br.73/10).

Kroz praksu se pokazala potreba za izradom Uputstva za popunjavanje obrasca evidencije zbirki ličnih podataka. Naša namjera je bila da se kroz sintezu Pravilnika o vođenju evidencija i sublimiranih odgovora na najčešća pitanja i dileme u vezi ove zakonske obaveze, predoče jasni inputi kako bi se greške svele na minimum. Publikovanjem Uputstva na sajtu Agencije se skratio rok za izvršenje obaveze od strane rukovaoca zbirki. Oni rukovaoci koji su pokazali evidentnu nekooperativnost upozoreni su kroz najave inspeksijskog nadzora.

Važno je napomenuti da registracija rukovaoca znači da su ispunjene obaveze na koje su rukovaoci dužni prema Zakonu ,u pogledu prijavljivanja informacija iz evidencije o zbirkama ličnih podataka. Samom registracijom nije isključena mogućnost da Agencija na osnovu zahtjeva za zaštitu prava, putem inspeksijskog nadzora ili po službenoj dužnosti provjerava zakonitost obrade ličnih podataka.

U dostavljenim zbirkama ispoljile su se određene nepreciznosti na kojima bi trebalo poraditi u narednom periodu. Naime, neophodno je eksplicitno određivanje obaveze obrađivača kome su, prema članu 9 tačka 5 Zakona, povjereni poslovi od strane rukovaoca u vezi sa obradom ličnih podataka u skladu sa

Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti. Preporučljivo je da rukovalac ugovorom sa obrađivačem nedvosmisleno odredi zaštitu zbirke podataka, rokove čuvanja, vraćanje zbirke po isteku ugovora, jer je rukovalac odgovoran i za obrađivača koji obrađuje podatke o ličnosti u njegovo ime i za njegov račun. Ovakvi ugovori u praksi su bili rijetkost. Ako se ima u vidu da se zbirke ličnih podataka kod obrađivača vode na informacionom sistemu u vlasništvu drugog lica, npr. na računovodstvenom sistemu obrađivača, potrebno je da se ugovorne strane dogovore da će jedna za drugu vršiti određene poslove kao i da precizno utvrde međusobne obaveze.

Obzirom da obrada podataka o ličnosti nije dozvoljena ukoliko je podatak koji se obrađuje nepotreban ili neprimjeren u odnosu na svrhu obrade, neophodno je pravno normirati zabranu rukovaocu da ne može obrađivati one podatke koji su različiti od svrhe za koju je obrada određena, bez obzira da li se vrši na osnovu pristanka lica ili zakonskog ovlašćenja za obradu bez pristanka.

Zakon govori o utvrđenim standardima i postupcima za obezbjeđenje podataka o ličnosti. Rukovaoci zbirke su iskazali očigledno nesnalaženje u ovoj oblasti, pogotovu kada su u pitanju tehničke, kadrovske i organizacione mjere zaštite ličnih podataka. Na rukovaocima je da sami odrede odgovarajući nivo zaštite, a Agencija bi u tom pogledu trebala pružiti određene informacije o tome koji su standardi vezani za prirodu samih podataka. Npr. ako tražimo primjer međunarodno utvrđenog standarda, koji je tehnološki nezavisan i odnosi se na obradu podataka u papirnoj i elektronskoj verziji to bi bio ISO/IEC 27001.2005.6 itd. Slična situacija je sa određivanjem zaštite posebne kategorije ličnih podataka, jer je rukovalac zbirke dužan da donese plan zaštite posebne kategorije ličnih podataka. Od najvećeg je značaja da javni sektor izvrši svoju zakonsku obavezu donošenja podzakonskih propisa tj. internog Pravila o zaštiti ličnih podataka shodno članu 26 tačka 11 Zakona.

S tim u vezi, u narednom periodu javni sektor će imati prioritet u odnosu na privatni sektor. Cijenimo da je daleko štetnije i neprihvatljivije da javni organi krše principe obrade ličnih podataka u odnosu na privatni sektor.

Treba uzeti u obzir da je gotovo nemoguće dostići potpunu registraciju svih rukovaoca zbirkama ličnih podataka. Kao što je pokazalo iskustvo nekih država članica EU, čak iako se sprovedu kampanje za javnost, neki privatni sektori mogu

da pokušaju da se „kreću ispod radara“ i izbjegnu registraciju kako ne bi bili primijećeni. Za otkrivanje takvih rukovaoca će biti neophodan kontinuiran napor.

5.2.Registar

Potreba formiranja Registra Agencije, pored činjenice da je zakonska obaveza rukovaoca i Agencije, u smislu ostvarivanja njene nadzorne uloge, ukazuje na neophodnost hitnog rješavanja ovog pitanja između ostalog i zbog iskustava Agencija u regionu sa kojima je uspostavljena saradnja u prethodnom periodu a koje, bez izuzetka, imaju formirane Registre zbirke ličnih podataka. Cilj uspostavljanja Registra je da se omogući upoznavanje lica sa obradom njihovih ličnih podataka od strane rukovaoca. Takođe, objedinjavanjem evidencija u Registar se ostvaruje sveobuhvatniji nadzor nad obradom podataka o ličnosti. Registar je javan i biće objavljen na internetu, na web stranici Agencije (www.azlp.me). Registar će se voditi elektronski, a upis zbirke podataka od strane rukovaoca se vrši putem interneta ili dostavljanjem prijava zbirke podataka na propisanom obrascu.

Agencija za zaštitu ličnih podataka je u budžetskom zahtjevu za 2012. godinu upućenom Ministarstvu finansija, navela potrebu nabavke Registra i zatražila opredjeljivanje neophodnih sredstava. Prema informacijama dobijenih od strane nadležnog Ministarstva, tačnije shodno Zakonu o Budžeta za 2012. godinu, Agenciji je na poziciji 4415 „kapitalni izdaci-izdaci za opremu” opredijeljen iznos od 80,000.00 € kako bi se realizovao postupak nabavke Registra. Navedena sredstva predstavljaju finansijski okvir u kojem će se realizovati postupak nabavke, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

U oktobru mjesecu je formirana Radna grupa za izradu Projektnog zadatka za Registar. Radna grupa je u ostavljenom roku sačinila i dostavila iscrpan Projektni zadatak kojim su definisane potrebe Agencije za adekvatnom softverskom i hardverskom opremom koja omogućava uspostavljanje Registra. Takođe, napominjemo da ćemo, zahvaljujući podršci Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacije, napraviti značajnu uštedu sredstava.

6. ODNOSI S JAVNOŠĆU

6.1. Web stranica

U skladu sa Planom rada za 2011. godinu, Agencija je preduzela sve potrebne aktivnosti na izradi web-sajta. Zahvaljujući finansijskoj podršci Instituta za ljudska prava Ludvig Bolcman iz Beča, Agenciji su opredijeljena sredstva za web prezentaciju. U detaljno osmišljenoj proceduri, koju su zahtijevali donatori, prezentovane su potrebe Agencije.

Web prezentacija Agencije se može vidjeti na stranici www.azlp.me.

Na glavnom meniju se nalaze podaci koji se tiču rada Agencije: Propisi, Mišljenja, Preporuke, Rješenja, Akuelnosti, Izvještaji i Planovi rada, Projekati, Međunarodna saradnja i dr. Svaka od navedenih stavki iz glavnog menija ima svoj opadajući podmeni koji sadrže informacije kao što su: istorijat, organizacija, nadležnosti Agencije, domaće i međunarodno zakonodavstvo, podzakonski akti, kontakt informacije, foto galerija, direktno slanje mejla, saopštenja za javnost, najave događaja i sl.

Takođe, na web stranici se nalazi i Obrazac o evidenciji zbirki podataka o ličnosti koji se može elektronski popunjavati, slati i štampati; Uputstvo za popunjavanje obrasca o evidenciji; obrazac Inicijative i Zahtjeva za zaštitu prava.

Web prezentacija je svakako jedan od najznačajnijih vidova promocije Agencije i upoznavanja šire domaće i međunarodne javnosti sa njenim radom.

6.2. Facebook

Facebook je jedna od najvećih i najpoznatijih društvenih mreža koja ima preko 800 miliona korisnika. Sjedište Facebook-a se nalazi u Kaliforniji. Evropsko sjedište kompanije je registrovano u Dublinu, te se na nju primjenjuju pravila Evropske Unije i zakoni za zaštitu ličnih podataka Irske.

Društvena mreža Facebook je veoma popularna i u Crnoj Gori tako da informacije koje se plasiraju posredstvom facebook profila veoma brzo dopijavaju do velikog broja korisnika. Upravo iz ovog razloga, internet prezentacija Agencije pored web stranice proširena je i na ovu društvenu mrežu.

Ovakav vid promocije zaštite ličnih podataka je predviđen Komunikacionom strategijom koja je izrađena i prezentovana od strane eksperata angažovanih kroz Tvining Projekat.

Javnost je putem saopštenja za medije obaviještena da se informacije o radu Agencije mogu naći i na facebook-u.

Cijenimo da je veoma bitno da u eri informacionih tehnologija i dostignuća, koja omogućavaju brojne prednosti, pažnju po pitanju zaštite ličnih podataka podignemo na viši nivo. Naime, isticanjem korisnih informacija upoznajemo konzumente ove društvene mreže sa njihovim pravima i dajemo savjete kako bi uticali da se broj eventualnih zloupotreba ličnih podataka putem interneta svede na minimum. Korisnik facebook-a objavljivanjem svojih ličnih podataka preuzima rizik njihove eventualne zloupotrebe. Svakom od „prijatelja“, na ovoj društvenoj mreži, se daje određeni obim prava kada je u pitanju pristup ličnim podacima. Stoga, lica koja imaju facebook profile treba da vode računa o vrsti i obimu podataka koje plasiraju kao i da koriste opcije za podešavanje privatnosti. Samo na taj način rizik od zloupotrebe ličnih podataka će biti umanjen.

Bitan mehanizam, koji svakom korisniku stoji na raspolaganju, je mogućnost podnošenja prigovora/žalbe administratoru za uklanjanje određenih sadržaja kojima se narušava njihova privatnost. Facebook je uspostavio i Centar za sigurnost, posebnu stranicu posvećenu različitim kategorijama: djeci, roditeljima, učiteljima, licima sa invaliditetom i sl. sa uputstvima za zaštitu. Svaki korisnik može tražiti da mu se proslijede informacije koje kompanija ima o njemu.

U trenutku podnošenja Izvještaja nije donešen Pravilnik o Facebook profilu Agencije ali će isti biti usvojen u najskorije vrijeme.

6.3. Elektronski i štampani mediji

Aktivnosti na promovisanju Agencije su započete od samog početka rada. Prije svega, trudili smo se da svi događaji u kojima je Agencija jedan od organizatora budu medijski praćeni.

Blagovremeno smo informisali javnost o preduzetim aktivnostima, aktuelnim predmetima, mišljenjima u vezi sa primjenom Zakona kao i što smo davali komentare na aktuelne događaje sa aspekta zaštite ličnih podataka i upućivali preporuke.

Mediji predstavljaju najbolji način da informacija dopre u javnost i da se građani i rukovodi upozna sa svojim pravima odnosno obavezama koje proističu iz Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

Tokom 2011. godine Agencija je nastavila da razvija ranije uspostavljenu dobru saradnju s medijima.

Predsjednik, članovi Savjeta i direktor Agencije su davali izjave i intervjuje za sve dnevne novine, gostovali na televizijama i radio stanicama kao i što su redovno odgovarali na novinarska pitanja upućena putem mejla ili telefonskim putem.

Članci i prilozi o Agenciji su plasirani u sljedećim medijima:

Nezavisni dnevnik „Vijesti“

- Lična karta samo na uvid (16. 01. 2011.)
- Kontrolori rade a Zakon se krši (08. 02. 2011.)
- Šefko provjerava da li policija zloupotrebljava lične podatke (18. 03. 2011.)
- Brajović od Veljovića može da dobije sve što traži (08. 03. 2011.)
- Operaterima zabranjeno da daju policiji telefonske listinge (30. 03. 2011.)
- Mogu da provjere što im je volja ali uz odobrenje (02. 04. 2011.)
- Špijunaža za bagatelu (24. 04. 2011.)
- Policija da izbriše informacije (29. 04. 2011.)
- Zaboravio kome je sve pisao (01. 06. 2011.)
- Radili po zakonu (06. 07. 2011.)
- Zakon hitno mijenjati (13. 08. 2011.)
- Video nadzor koristan policiji, ali nekad ne pomaže u otkrivanju kriminalaca (13. 08. 2011.)
- Lična dokumenta samo na uvid (13. 08. 2011.)
- Do posla preko oglasne table (18. 09. 2011.)
- Oglasi bili na tabli zavoda (19. 09. 2011.)
- Pravo na privatnost najviše krši država (25.10. 2011.)
- Nekome smetalo da se policija kontroliše (26. 10. 2011.)
- ZKP se opet mijenja (08. 11. 2011.)
- Vraćajte dokumenta (21. 12. 2011.)

Dnevna novina „Dan“

- Policija prisluškuje neustavno (20. 01. 2011.)
- Funkcioneri moraju polagati račune (29. 01. 2011.)
- Privatnost građana je nepovrediva (08. 02. 2011.)
- Policija prisluškuje građane (18. 02. 2011.)

- Odustali od nadzora policije i ANB (30. 03. 2011.)
- Direktore će prijaviti sudu za prekršaje (18. 04. 2011.)
- Imovinski izvještaj bez imena funkcionera (05. 05. 2011.)
- Provjerite šta Monstat upisuje (20. 05. 2011.)
- Zakon o zaštiti podataka (25. 05. 2011.)
- Sud da provjeri tačnost izvještaja DPS-a (05. 06. 2011.)
- Ili laže Veljović ili Agencija (11. 06. 2011.)
- Žele povjerenje građana (20. 05. 2011.)
- Policija protivustavno dobijala listinge (19. 07. 2011.)
- Sudije pogrešno tumače zakone (29. 07. 2011.)
- Biće kretanja ispod radara (03. 08. 2011.)
- Telekom tužio Agenciju zbog listinga (16. 09. 2011.)
- Posao stručnima, a ne zaslužnima (17. 09. 2011.)
- Zapošljavali po zakonu (21. 09. 2011.)
- Katnić ne da da rade (20. 10. 2011.)
- Kontrolisaće i ANB (25. 10. 2011.)

Dnevni list „Pobjeda“

- Standardi EU štite privatnost (08. 02. 2011.)
- Završen nadzor u tri kompanije (01. 03. 2011.)
- Dan i Državna izborna komisija prekršili zakon (20. 05. 2011.)
- Dan i DIK ne mare za privatnost (20. 05. 2011.)
- Strankama spisak samo na papiru (26. 05. 2011.)
- Potpisan memorandum o saradnji (17. 04. 2011.)
- Lakovjerne teško da i država može zaštititi (07. 10. 2011.)
- Državni sektor je zanemario obaveze (25. 10. 2011.)
- Postignut napredak u zaštiti podataka o ličnosti (11. 11. 2011.)
- EU ne oprašta zapošljavanje preko veze (28. 11. 2011.)
- Ako dobijemo pare, zaposlicemo stručnjake (29. 11. 2011.)
- Agencija će ispuniti uslove za nastavak Tvining Projekta (01. 12. 2011.)

Dnevne novine „Dnevne novine“

- Telefonski računi dostupni svima (28. 11. 2011.)
- Ekspert da kontroliše listinge policije (14. 12. 2011.)

Portal Analitika

- Ako listinzi budu falsifikat Agencija ne može reagovati (06. 12. 2011.)
- Opasna je zloupotreba ličnih podataka (21. 12. 2011.)

Antena „M“ – portal

- Afera listing primjer kršenja prava na privatnost (20. 12. 2011.)

Radio „Slobodna Evropa“

- U Crnoj Gori postoje slučajevi kršenja prava na privatnost (07. 02. 2011.)

Televizija „SUN“ - Bijelo Polje

- Emisija „Intervju“, gost Šefko Crnovršanin - predsjednik Savjeta

RTV „Pljevlja“ - Pljevlja

- Gost Šefko Crnovršanin- predsjednik Savjeta (05. 02. 2011.)

Radio „Berane“ - Berane

- Gost Šefko Crnovršanin- predsjednik Savjeta (30. 01. 2011.)

RTCG 1

- Emisija „Lajmet“- prilog o Agenciji, Bojan Obrenović- direktor i Muhamed Gjokaj- kontrolor (09. 04. 2011.)
- Emisija „U centar“- Radenko Lacmanović- član Savjeta

Radio VOA (Glas Amerike)

- Izjava Aleksa Ivanović (maj 2011.)

Austrijski javni servis za emitovanje -Beč

- Izjava Aleksa Ivanović, član Savjeta (mart 2011.)

Radio „Budva“ -Budva

- Gost Radenko Lacmanović, član Savjeta (april 2011.)

Agencija „Mina“

- Reagovanje povodom objavljivanja ličnih podataka u medijima prilikom izvještavanja o navodnom seksualnom zlostavljanju tri djevojčice iz Doma u Bijeloj, član Savjeta Radenko Lacmanović „Drastično kršenje Zakona o zaštiti podataka o ličnosti“ (04.04.2011.)
- Izjava, član Savjeta Radenko Lacmanović „Odbijene žalbe operatora M:tel i Telekom da ne dostavljaju podatke policiji“ (21.04.2011.)

Televizija “Teuta” -Ulcinj

- Gost Šefko Crnovršanin-predsjednik Savjeta

Televizija “APR”- Rožaje

- Emisija „Pogledi“, gost Šefko Crnovršanin-predsjednik Savjeta

6.4. Brošure i obrasci

U cilju što potpunije informisanosti građana i javnosti sa radom Agencije, nadležnostima i obavezama koje proizilaze iz Zakona, preduzete su aktivnosti na izradi dva flajera:

- flajer sa bazičnim informacijama o Agenciji i njenim nadležnostima
- flajer o video nadzoru

Flajeri su distribuirani uz dopise koje Agencija šalje drugim organima odnosno rukovodocima zbirkama ličnih podataka, na skupovima i sastancima koje je organizovala Agencija, prilikom vršenja inspeksijskog nadzora i na druge načine.

Po pitanju medijske prezentacije Agencije, održan je niz sastanaka sa kratkoročnim ekspertom iz Njemačke koji je bio angažovan kroz Tvinig Projekat. Takođe, od strane eksperata je prezentovana i interna i eksterna komunikaciona strategija prilagođena potrebama Agencije.

Kako bi približili nadležnosti Agencije građanima i rukovaocima, utvrdili smo obrasce Zahtjeva i Inicijative za zaštitu prava. Ovi obrasci su istaknuti na web stranici Agencije.

6.5. Edukacija

Edukacija o Agenciji i primjeni Zakona o zaštiti podataka o ličnosti je vršena na više načina. Zaposleni u Agenciji su svakodnevno obavljali telefonsku i neposrednu komunikaciju sa građanima i predstavnicima rukovaoca zbirkama ličnih podataka. Takođe, edukacija je vršena i kroz učešće zaposlenih u svojstvu predavača na seminarima organizovanim od strane Uprave za kadrove Crne Gore. Kroz ovaj vid aktivnosti državni službenici i zaposleni u lokalnoj samoupravi su se upoznali sa Zakonom, obavezama koje proističu iz njega i nadležnostima i aktivnostima nadzornog organa tj. Agencije. Ovu vrstu obuke prošlo je više od 100 lica a iste su održane u: Podgorici, Bijelom Polju, Tivtu i Baru.

Povodom 28. januara, međunarodnog dana zaštite ličnih podataka, održana je Konferencija za medije na kojoj su članovi Savjeta i direktor upoznali javnost sa nadležnostima i radom Agencije.

7. februara 2011. godine, u Podgorici je održana Press Konferencija povodom realizacije Tvinig projekta „Sprovođenje strategije za zaštitu ličnih podataka u Crnoj Gori“.

Na Press konferenciji su govorili: Ministar unutrašnjih poslova i javne uprave, g. Ivan Brajović, Rukovodilac operativnog odsijeka Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, g. Nikola Bertolini, Ambasador Slovenije H.E. Jernej Videtič, Konzul Austrije, g. Reinhard Kogler, Predsjednik Savjeta Agencije za zaštitu ličnih podataka, g. Šefko Crnovršanin i Komesar za informacije Republike Slovenije g.đa Nataša Pirc. Govornici su u svom izlaganju istakli ciljeve i značaj ovog Projekta. Događaj je medijski praćen.

Istog dana održana je i radionica za eksperte o zaštiti ličnih podataka. Na radionici su govorili stručnjaci iz oblasti zaštite ličnih podataka iz zemlje i inostranstva.

U junu 2011. godine, održana su tri jednodnevna seminara za zaposlene u javnom sektoru. U cilju sticanja osnovnog razumijevanja zaštite podataka i upoznavanja sa relevantnim pravnim okvirom, seminari su organizovani u Podgorici (7. jun, 17 učesnika), Bijelom Polju (8. jun, 18 učesnika) i Tivtu (9. jun, 22 učesnika). Uz to, Tvining projekat je posebnu pažnju posvetio potrebama u pogledu informacija o zaštiti podataka. Imajući u vidu popis koji je sproveden u maju 2011. godine, sa MONSTAT-om je dogovoreno da bi održavanje posebne obuke o statističkoj povjerljivosti sa posebnim osvrtnom na podatke iz popisa bilo veoma korisno. Seminar je organizovan 7. juna u Podgorici, u prostorijama Uprave za kadrove. Seminaru je prisustvovalo 17 zaposlenih iz MOSTAT-a. Za sve obuke koje su gore navedene, učesnici su dali povratne informacije putem upitnika koji je izrađen u okviru Projekta. Isti su pokazali da je prosječna ocjena obuka bila pozitivna.

Jedan od ciljeva Tvining projekta je analiza i mogućnost unaprjeđenja aktivnosti obrade podataka u privatnom sektoru. S tim u vezi, 25, 26, i 27. 10. 2011. godine u saradnji sa ekspertima iz oblasti zaštite podataka iz Austrije, Slovenije i Njemačke angažovanih u okviru Tvining projekta u prostorijama Agencije održani su sastanci sa predstavnicima osiguravajućih društava, telekomunikacija i energetike. Sastancima su, pored predstavnika Agencije, prisustvovali: stalni savjetnik Tvining Projekta - Lukas Gunderman, Milica Koska - asistent na Projektu, Rosana Lemut - Strle - zamjenica Povjerenice za informacije Slovenije i Gregor Konig - kancelarija Komisije za zaštitu ličnih podataka Austrije. Na ovim sastancima eksperti za zaštitu podataka iz država članica EU upoznali su se sa standardnim postupcima obrade podataka u određenim oblastima. Eksperti će uraditi procjenu tih postupaka u pogledu usklađenosti sa propisima iz oblasti zaštite podataka i dati preporuke za unaprjeđenje istih, ukoliko je potrebno. Uz to, održaće se posebna obuka kako bi se relevantni kadar iz odabranih poslovnih sektora upoznao sa zakonodavstvom o zaštiti podataka i najboljom praksom. Saradnja u ovoj inicijativi je na dobrovoljnoj osnovi i imala je, prije svega, edukativni karakter. G-din Lukas Gunderman, istakao je da stupanjem u saradnju i zajedničkom analizom internih pravila može doći do poboljšanja istih. Rosana

Lemut-Strle upoznala je prisutne sa obavezama koje predviđa Zakon o zaštiti podataka o ličnosti. Pojasnila je pravni osnov za obradu podataka, vrijeme čuvanja podataka, proceduru iznošenja podataka van zemlje i dr. Takođe, ukazala je da se mora definisati da li su posrednici i zastupnici osiguravajućih društava obradivači ili korisnici podataka.

Sastanku, održanom 25. 10. 2011. godine, su prisustvovali predstavnici sljedećih osiguravajućih društava:

- Lovćen osiguranje
- Sava Montenegro
- Atlas Life osiguranje
- Delta Generali osiguranje

Na sastanku održanom sa telekomunikacionim sektorom, 26. 10. 2011. godine, ekspert na Tvining projektu, g-đa Rozana Lemut je predočila prisutnima procedure koje se moraju poštovati prilikom davanja ličnih podataka nadležnim organima u svrhe prekrivičnog i krivičnog postupka, šta je pravni osnov kao i u kojim propisima se pravni osnov može naći. Dalje, bilo je riječi o načinu čuvanja odnosno zadržavanja podataka i vremenskom roku istog. Uz to, predstavnici telekomunikacionog sektora su, tokom sastanka, postavljali veliki broj pitanja kako Agenciji tako i projektu što umnogome ukazuje na činjenicu da su upoznati sa zaštitom ličnih podataka kao i da su zainteresovani da imaju otvoren i konstruktivan dijalog sa Agencijom.

Sastanku održanom 26. 10. 2011. godine su prisustvovali predstavnici sljedećih telekomunikacionih kompanija:

- Crnogorski telekom AD
- Telenor
- Pošta CG
- BBM
- M:tel
- Total TV

27. 10. 2011. godine, održan je sastanak sa predstavnicima energetskog sektora, tj. Elektroprivrede A.D. Nikšić jer je ta kompanija jedini regulisani monopolista u ovom sektoru u Crnoj Gori. Sastanku je prisustvovalo pet predstavnika ove kompanije koji su prisutne upoznali sa radom i planovima iste.

Na sastanku su pokrenute brojne teme, kao što su: Projekat pametna brojila, energetska efikasnost, potreba dostavljanja kovertiranih računa potrošačima kao i vršenje istraživanja o kvalitetu usluga elektroprivrede.

Iskustva iz Austrije i Njemačke su prenijeli eksperti Tvining Projekta Lukas Gunderman i Gregor Konig. Ovi sastanci su bili dobra prilika da se u interaktivnoj komunikaciji otvore brojne teme i uspostave osnove buduće saradnje Agencije i privatnog sektora u cilju unapređenja zaštite ličnih podataka.

Agencija za zaštitu ličnih podataka je u saradnji sa ekspertima Tvining Projekta organizovala seminar za zaposlene u Upravi policije. Trodnevni seminar je održan u periodu od 15. do 17. novembra 2011.godine u prostorijama Uprave policije, u Podgorici. Eksperti iz Austrije - g. Marouschek Paul i g. André Peter održali su obuke u cilju sprovođenja prakse zaštite ličnih podataka u policijskim poslovima. Ovaj vid obuke je prošlo više od 20 zaposlenih koji rade na odgovarajućim poslovima i koji su odgovorni za donošenje odluka o obradi ličnih podataka u okviru obavljanja svojih dužnosti.

6.6. Saradnja sa NVO sektorom

Saradnja sa NVO sektorom je veoma značajna na polju zaštite ličnih podataka. 24. oktobra 2011. godine u Podgorici, Agencija za zaštitu ličnih podataka organizovala je sastanak sa predstavnicima crnogorskih nevladinih organizacija. Tema sastanka je bila utvrđivanje načina buduće saradnje na relaciji Agencija-NVO sektor. Sastanku su prisustvovali predstavnici sljedećih NVO:

Građanska Alijansa, Cedem, Udruženje mladih sa hendikepom, Centar za razvoj NVO, Institut Alternativa, Juventas, Centar za građansko obrazovanje, SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja, Centar za prava djeteta CG, Sigurna ženska kuća, Mans i Akcija za ljudska prava. Ispred Agencije za zaštitu ličnih podataka na sastanku su govorili: Šefko Crnovršanin-predsjednik Savjeta, Aleksa Ivanović i Radenko Lacmanović-članovi Savjeta i Bojan Obrenović-direktor Agencije. Takođe, učešće na sastanku su uzeli i stalni savjetnik na Tvining Projektu „Sprovođenje strategije za zaštitu ličnih podataka u Crnoj Gori“, Lukas Gunderman i lider Projekta Zora Čizmović iz Ministarstva unutrašnjih poslova i javne uprave. Nakon uvodnih izlaganja predstavnici NVO sektora su imali priliku da otvore brojne teme i postavbe pitanja predstavnicima Agencije. Na sastanku su se čuli pozitivni komentari na račun dosadašnjeg rada Agencije i podrška za buduće djelovanje. Najviše pažnje posvećeno je pitanjima korišćenja video zapisa kao dokaznog materijala prilikom procesuiranja krivičnih djela sa akcentom na osnov uvođenja video nadzora, zloupotrebe ličnih podataka na internetu kada su u pitanju IP adrese, predmetima Agencije koji se tiču davanja listinga Upravi policije od strane mobilnih operatora i brojne druge teme. Zaključak sastanka je iskazana spremnost i otvorenost Agencije da u skladu sa svojim nadležnostima preduzima mjere na procesuiranju slučjeva, tj.vršenju nadzora po informacijama i inicijativama koje dobije od predstavnika NVO sektora kao i spremnost predstavnika NVO da građane koji im se obraćaju upute na Agenciju.

6.7. Slobodan pristup informacijama

U 2011. godini na adresu Agencije prispjelo je ukupno sedam zahtjeva za slobodan pristup informacijama, i to:

- NVO „Institut Alternativa“ - 24. 06. 2011.
- NVO „Mans“ - 28. 07. 2011.
- NVO „Institut Alternativa“ - 14. 09. 2011.
- T.P. - 28. 09. 2011.
- NVO „Institut Alternativa“ - 17. 10. 2011.
- T.P. - 03. 11. 2011.
- NVO „Mans“ - 22. 11. 2011.

Postupajući po gore navedenim zahtjevima, Agencija je na adrese podnosioca u traženoj formi i zakonskom roku dostavila potrebne informacije. Samo u jednom slučaju je dat djelimičan pristup.

Na osnovu iskustva iz prošle i ove godine, možemo konstatovati da građani ne koriste svoje pravo na podnešenje zahtjeva koji bi im omogućavao uvid u informaciju u posjedu organa. Ovo pravo uglavnom koriste Nevladine organizacije i novinari.

7. MEĐUNARODNA SARADNJA

Agencija za zaštitu ličnih podataka, u skladu sa članom 50 tačka 9 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, sarađuje sa organima nadležnim za nadzor nad zaštitom ličnih podataka u drugim zemljama.

U toku 2011-te godine Agencija je uspostavila međunarodnu saradnju sa sljedećim Agencijama :

- Poverenikom za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka Srbije,
- Povjerenikom za zaštitu ličnih podataka Albanije,
- Direkcijom za zaštitu ličnih podataka Makedonije,
- Agencijom za zaštitu ličnih podataka Bosne i Hercegovine,
- Agencijom za zaštitu osobnih podataka Hrvatske,
- Povjerenikom za informacije Slovenije,
- Agencijom za zaštitu ličnih podataka Austrije,
- Agencijom za zaštitu ličnih podataka Njemačke,
- Agencijom za zaštitu ličnih podataka Republike Kosovo.

Kao rezultat spremnosti za uspostavljanje još čvršćih međunarodnih odnosa između organa koji se bave zaštitom ličnih podataka, Agencija je potpisala Memorandume i Deklaracije o budućoj saradnji sa: Direkcijom za zaštitu ličnih podataka Makedonije, Povjerenikom za zaštitu ličnih podataka Albanije, Agencijom za zaštitu ličnih podataka Bosne i Hercegovine i Agencijom za zaštitu osobnih podataka Hrvatske.

Ovim sporazumima je precizirano da predstavnici Agencija kontinuirano razmjenjuju informacije koje se tiču unapređenja zaštite ličnih podataka kao i da najmanje jednom u toku godine organizuju bilateralne susrete.

7.1. Posjeta Povereniku Srbije - Beograd

Dana 25. februara 2011. godine predstavnici Agencije za zaštitu ličnih podataka Crne Gore boravili su u službenoj posjeti Povereniku za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti Srbije, u cilju uspostavljanja resorne regionalne saradnje i razmjene iskustava u domenu zaštite ličnih podataka. Ispred

Agencije u službenoj posjeti su bili: Šefko Crnovršanin, predsjednik Savjeta; Bojan Obrenović, direktor i Kristina Baćović, glavni kontrolor. Ispred kancelarije Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti sastanku su prisustvovali: Rodoljub Šabić, poverenik; Aleksandar Resanović, zamenik Poverenika; Radoje Gvozdenović, načelnik Odjeljenja za nadzor nad zaštitom podataka u organima vlasti i Aca Stojev, šef Odsjeka za nadzor nad zaštitom podataka u državnim i pravosudnim organima.

7.2. Radna grupa Član 29., svojstvo posmatrača – Brisel

Working party Article 29.-Radna grupa član 29. je osnovana u skladu sa članom 29. Direktive 95/46/EC i predstavlja nezavisno savjetodavno tijelo Evropske Unije za pitanja zaštite ličnih podataka i privatnosti.

Na sastancima se pripremaju ekspertska mišljenja za Evropsku komisiju u vezi zaštite ličnih podataka. Promovišu se jedinstveni principi direktiva za sve zemlje članice, što je posebno važno za zemlje u pristupanju jer su se sporazumom obavezale da ispune postavljene ciljeve u implementaciji evropskih standarda kada je u pitanju zaštita ličnih podataka.

Član Savjeta Agencije, Aleksa Ivanović je tokom godine više puta prisustvovao zasijedanju Radne grupe u Briselu.

7.3. Posjeta Povjereniku Albanije-Tirana

Predstavници Agencije za zaštitu ličnih podataka, 10. 03. 2011. godine su posjetili Povjerenika za zaštitu ličnih podataka Albanije u Tirani, u cilju uspostavljanja regionalne saradnje i razmjene iskustava u domenu zaštite ličnih podataka.

Na sastanku se razgovaralo o mogućnostima uspostavljanja saradnje i razmjene iskustava dviju instiucija kao i o nizu drugih pitanja koja se tiču unapređenja standarda iz ove oblasti. Obje strane su se složile da se radi o novoj oblasti u kojoj Crna Gora i Albanija nemaju veliko iskustvo, te zbog toga svaka pomoć i uzajmna saradnja može biti od obostrane koristi. Na kraju jednodnve

posjete Povjereniku za zaštitu ličnih podataka Albanije, ostaje zaključak da je ovakav vid saradnje zaista koristan, ako ne i neophodan, i da ga treba nastaviti i podstaći na obostranu korist i zadovoljstvo.

7.4. Posjeta Direkciji za zaštitu ličnih podataka Makedonije- Skoplje

Predstavnici Agencije za zaštitu ličnih podataka Crne Gore su 14 i 15. aprila posjetili Direkciju za zaštitu ličnih podataka Makedonije u Skoplju.

Teme sastanaka su bile brojne a poseban akcenat je stavljen na video nadzor, direktni marketing, centralni registar kao i međunarodnu saradnju. Kao rezultat spremnosti za uspostavljanje još čvršćih odnosa na relaciji ova dva organa, 15. aprila 2011. godine direktori Bojan Obrenović i Dimitar Gjeorgijevski su potpisali Memorandum o budućoj saradnji.

7.5. Godišnja Prolječna Konferencija Agencija za zaštitu ličnih podataka- Budimpešta

U periodu od 27 do 29. 04. 2011. godine u Budimpešti, održan je 13-ti sastanak institucija centralne istočne Evrope koje se bave zaštitom ličnih podataka. Na sastanku je ispred Agencije za zaštitu ličnih podataka učestvovala Kristina Baćović, šefica Odsjeka za nadzor. Učešće je bilo u svojstvu posmatrača, jer se prisustvo sastancima ovog tijela ostvaruje članstvom. Svi prisutni, odnosno predstavnici svih zemalja koje su učestvovala na sastanku su bili u obavezi pripremanja prezentacije određene dužine, u kojima su izlagali koncept rada institucija i organa koji se bave zaštitom ličnih podataka počevši od strukture, organizacije, sistematizacije radnih mjesta, zakonski utvrđenih nadležnosti i obaveza, kao i statističkih prikaza ostvarenih rezultata. Svoje izlaganje imale su sljedeće zemlje, odnosno predstavnici: Mađarska, Poljska, Češka, Slovenija, Slovačka, Rumunija, Litvanija, Hrvatska, Estonija, Bugarska, Makedonija, Srbija, Danska, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Moldavija, Ukraina i Albanija.

Sastanak je bio izuzetno značajan jer je naša Agencija bila i najmlađa institucija koja se bavi zaštitom ličnih podataka u ovom dijelu Evrope, pa su dobijene bitne informacije na jednom mjestu od velikog broja zemalja, koje imaju i

prilično različita zakonska i institucionalna rješenja. Najočitiji zaključak sa cjelokupnog sastanka je bio da još uvijek postoje institucije koje se bave zaštitom ličnih podataka, a koje u svom radu nijesu nezavisne, odnosno koje se nalaze u okviru nekog drugog organa, ministarstva, pa su samim tim i ograničene u radu i donošenju odluka, tako da jedan od osnovnih principa Direktive 95/46/EC nije ispunjen.

Tokom sastanka, od strane našeg predstavnika, izražena je želja da Agencija za zaštitu ličnih podataka Crne Gore postane član ove grupe, a konačan stav, uz prethodni formalni zahtjev Agencije, će biti razmatran sljedeće godine u isto vrijeme, na narednom 14-tom sastanku.

7.6. Prijem delegacije Povjerenika Albanije- Podgorica

19. maja 2011. godine u Podgorici potpisan je Memorandum o saradnji između Agencije za zaštitu ličnih podataka Crne Gore i Povjerenika za zaštitu ličnih podataka Albanije. Sporazum su potpisali predsjednik Savjeta, Šefko Crnovršanin i direktor, Bojan Obrenović i Povjerenica za zaštitu ličnih podataka Albanije, Flora Čabej-Pogače. Potpisivanje Memoranduma je upriličeno u prostorijama Agencije i bilo je praćeno od strane predstavnika medija.

Pomenutim dokumentom je definisana buduća saradnja i bilateralni odnosi ova dva organa u cilju unapređenja zaštite ličnih podataka.

7.7. Eurodig 2011. Konferencija- Beograd

Na konferenciji Eurodig 2011, održanoj 30 i 31. maja 2011. godine u Beogradu, organizovanoj pod pokroviteljstvom srpskog Ministarstva za telekomunikacije i informaciono društvo i Savjeta Evrope, a u saradnji sa međunarodnom nevladinom organizacijom Diplo Fondacijom i drugim lokalnim i evropskim partnerima, ispred Agencije za zaštitu ličnih podataka Crne Gore prisustvovali su: Šefko Crnovršanin, predsjednik Savjeta; Radenko Lacmanović, član Savjeta i Bojan Obrenović, direktor Agencije.

Tema Konferencije bila je: “Uticaj interneta na naše živote”. Predstavnicima Agencije su učestvovali na dvije Radionice i to: Privatnost i zaštita podataka i Sloboda izražavanja i govor mržnje.

7.8. Posjeta Komesaru za informacije Slovenije- Ljubljana

U periodu od 03. 07. do 06. 07. 2011. godine, devetočlana delegacija Agencije za zaštitu ličnih podataka i lider Projekta „Sprovođenje strategije za zaštitu ličnih podataka u Crnoj Gori“ - Zora Čizmović iz Ministarstva unutrašnjih poslova i javne uprave, boravili su u posjeti Komesaru za informacije Slovenije. Ispred crnogorske Agencije posjetu su obavili: Šefko Crnovršanin, predsjednik Savjeta; Aleksa Ivanović i Radenko Lacmanović, članovi Savjeta, Bojan Obrenović, direktor; Kristina Bačović, glavni kontrolor; Dragan Sekulić, Čedomir Mitrović i Muhamed Gjokaj, kontrolori i Mirjana Perišić, savjetnica.

04 i 05. jula 2011. godine u Ljubljani, upoznali smo se sa kancelarijom Komesara za informacije Slovenije. Tom prilikom prezentovane su nam nadležnosti, organizacija, procedure, postupak nadzora, aktivnosti podizanja svijesti (internet stranica, godišnji izvještaji i sl.) i brojne druge teme. Poseban akcenat je stavljen na prezentovanje Centralnog registra zbirke ličnih podataka sa osvrtom na sistem registracije. Zaposleni u Odsjeku za nadzor su, drugog dana posjete, zajedno sa kolegama iz Slovenije imali priliku da prisustvuju nadzoru koji se vršio kod Biroa za statistiku i Revoz D.O.O., što je omogućilo da na licu mjesta prate tok nadzora, izradu i uručivanje zapisnika i sve druge elemente koji su sastavni dio inspeksijske kontrole. Takođe, u okviru posjete, u Sektoru za interne administrativne poslove Ministarstva unutrašnjih poslova Slovenije nam je prezentovan Centralni registar stanovništva.

7.9. Posjeta Komisiji za zaštitu ličnih podataka Austrije- Beč

U periodu od 06. 07. do 09. 07. 2011. godine, boravili smo u Komisiji za zaštitu podataka Austrije u Beču. Austrijske kolege su nam prezentovale brojne teme: Zakon o zaštiti podataka (posebno sa zadacima i organizacijom Komisije), video nadzor, društvene mreže, obrada podataka u svrhe policije, sistem e-uprave u Austriji, najnoviji razvoji u Radnoj grupi član 29 i dr. Predstavci naše Agencije su

imali priliku da postavljaju brojna pitanja koja su kod nas aktuelna i da uz konsultaciju sa kolegama iz Austrije dođu do zajedničkog rješenja. Ova posjeta, realizovana u okviru Tvining projekta bila je dobra prilika da se upoznamo sa radom institucija koje se bave istom problematikom kao i naša Agencija a koje imaju višegodišnje iskustvo.

7.10. Sastanak Radne grupe za zaštitu ličnih podataka u oblasti telekomunikacija- Berlin

Sastanak Radne grupe u oblasti telekomunikacija (Internacional Working Group on Data Protection in Telecommunication) održan je 12 i 13. 09. 2011. godine u Berlinu u prostorijama Bundesrata. Sastanci se održavaju dva puta godišnje i ovo je bio 50-ti po redu sastanak. Sastanku je ispred Agencije za zaštitu ličnih podataka Crne Gore prisustvovao Aleksa Ivanović, član Savjeta.

Osim evropskih država, članovi Radne grupe su: SAD, Kanada, Koreja, Japan i Novi Zeland. Teme sastanka su bile:

- Privatnost i elektronsko plaćanje preko interneta;
- Cloud computing;
- Inteligentno očitavanje (Smart Grids);
- Privatnost kroz socijalne mreže;
- Slučaj zloupotreba telefonskog saobraćaja u Velikoj Britaniji;
- Privatnost u vezi ličnih podataka u geoprostoru (Geospatial Data and Privacy).

Nakon sastanka, traženo je da se Agencije izjasne u vezi pitanja vezanih, prije svega, za tačke 1, 2, 3 i 5.

Predstavnici Tvininga su upoznati sa dokumentima i od njih je zatraženo da se isti prevedu na crnogorski jezik kako bi se članovi Savjeta mogli upoznati i izjasniti.

7.11. Posjeta Njemačkoj Agenciji za zaštitu ličnih podataka-Berlin

Predstavnici Agencije za zaštitu ličnih podataka, u okviru Tvining Projekta „Sprovođenje strategije za zaštitu ličnih podataka u Crnoj Gori“ boravili su u studijskoj posjeti Njemačkoj. Posjeta je obavljena u periodu od 19. do 24. 09. 2011. godine. Crnogorsku delegaciju su činili: Šefko Crnovršanin - predsjednik Savjeta, Aleksa Ivanović i Radenko Lacmanović - članovi Savjeta, Bojan Obrenović- direktor i Zora Čizmović (MUPiJU)- lider Projekta.

U okviru posjete održan je sastanak sa predstavnicima firme Data port koja izrađuje Softver za obradu, zaštitu i čuvanje ličnih podataka odnosno informacionih sistema vezanih za zaštitu ličnih podataka za potrebe državnih institucija Njemačke. Takođe, izvršena je posjeta saveznom Povjereniku za zaštitu ličnih podataka u Berlinu kao i posjeta Kancelariji za krivične istrage Saksonije u Drezdenu.

Naročito interesovanje predstavnika Agencije bilo je za oblast video nadzora i pristupa Njemačke Vlade kada su u pitanju Zakonska rješenja na nivou države. Prilikom posjete obavljen je sastanak sa predstavnikom Odbora za međunarodnu saradnju sa zemljama jugo-istočne Evrope i izvršena je posjeta Bundestagu u okviru kojeg je sjedište Povjerenika Saksonije, jer isti funkcioniše u okviru Parlamenta.

7.12. Prijem delegacije Kosovo – Podgorica

Predstavnici Agencije za zaštitu ličnih podataka Republike Kosovo Ruzdi Jashari - glavni državni nadzornik i Ramadan Qehaja - državni nadzornik, 22. novembra 2011. godine posjetili su Crnogorsku Agenciju za zaštitu ličnih podataka. Goste su primili predsjednik Savjeta - Šefko Crnovršanin, direktor Agencije - Bojan Obrenović, kontrolor - Muhamed Gjokaj i savjetnica - Mirjana Perišić. Cilj posjete je bio razmjena iskustava u oblasti zaštite ličnih podataka i međunarodne saradnje. Obzirom da je Kosovska Agencija oformljena tokom ove godine nadzornici su iskazali posebno interesovanje za naš rad i zadovoljstvo što su im akti i pravilnici naše Agencije poslužili kao dobar primjer i olakšali početne korake u konstituisanju. Takođe, saopštili su da im je od strane relevantnih

evropskih adresa predloženo da zbog značajnih rezultata crnogorske Agencije koji su postignuti u kratkom periodu uspostave saradnju sa nama.

Na bilateralnom susretu je iskazana obostrana spremnost za buduću saradnju koja će se formilozovati potpisivanjem Memoranduma o saradnji.

7.13. Godišnji plenarni skup, Modernizacija Konvencije 108 – Organizator: TPD (Savjet Evrope) - Strazbur

Član Savjeta Agencije, Radenko Lacmanović je učestvovao na Godišnjem plenarnom skupu o modernizaciji Konvencije 108 koji je održan u Strazburu u periodu od 29. 11. do 02. 12. 2011. godine. Skup je organizovan od strane TPD, tijela Savjeta Evrope koje se bavi zaštitom ličnih podataka. Na ovaj način Agencija je uzela članstvo u ovom značajnom međunarodnom tijelu kao jedini ovlašćeni predstavnik Crne Gore u oblasti zaštite ličnih podataka.

Na sastanku je razmatran Nacrt Amandmana na Konvenciju 108. Takođe, prezentovana je analiza odgovora koje su zemlje članice Savjeta Evrope dostavile na Upitnik: Obrada ličnih podataka u krivično-pravnom sektoru. Državni organi Crne Gore, kojima je dostavljen Upitnik, nijesu u predviđenom roku prosljedili odgovore na sva pitanja. Neki od dostavljenih odgovora su ocijenjeni kao nejasni ili nepotpuni. Zaključeno je da se rok za dostavljanje odgovora na predmetni Upitnik produži do 28. februara 2012. godine.

Prilikom bilateralnih susreta, član Savjeta Lacmanović je, prije svega sa predstavnicima zemalja iz regiona, dogovorio konkretne oblike saradnje. Zajednički je konstatovano da bi Agencije iz zemalja regiona mogle da pripremaju Projekte sa kojima bi jedinstveno aplicirale kod EU i drugih međunarodnih fondova, u cilju što efikasnije zaštite ličnih podataka.

7.14. Konferencija o Strateškim pristupima i razvoju mehanizama za zaštitu ličnih podataka, Skoplje

Četvoročlana delegacija Agencije za zaštitu ličnih podataka Crne Gore, u sastavu: Šefko Crnovršanin, predsjednik Savjeta; Radenko Lacmanović, član

Savjeta; Čedomir Mitrović i Muhamed Gjokaj, kontrolori je od 24. do 27. novembra 2011. godine učestvovala na Konferenciji o Strateškim pristupima i razvoju Mehanizama za zaštitu ličnih podataka. Konferencija je organizovana u Skoplju od strane Direktorata za zaštitu ličnih podataka Makedonije. Na ovom skupu je bilo prisutno oko 15 država iz regiona i Evrope. Svi predstavnici zemalja su održali svoje prezentacije u kojima se najviše govorilo o rezultatima autoriteta za zaštitu ličnih podataka u matičnim zemljama. Ispred Agencije za zaštitu ličnih podataka prezentaciju je pripremio član Savjeta Agencije, Radenko Lacmanović, pod nazivom: Pravni okvir za zaštitu ličnih podataka u Crnoj Gori. Na osnovu svega, zaključak je da u Crnoj Gori postoji kvalitetan pravni okvir za zaštitu ličnih podataka, a da je naš zadatak da radimo na podizanju svijesti podjednako kod građana, državnih organa, institucija, kao i privrednih društava.

Veoma koristan segment ove posjete bila je i neposredna komunikacija koja se bazirala na uspostavljanju značajnih kontakata i upoznavanje sa rezultatima zemalja iz regiona i Evrope. Crnogorska delegacija je naročito bila zapažena u dijelu svog izlaganja koji se odnosio na dosadašnji rad i ostvarene rezultate u ovoj oblasti.

7.15. Workshop: „Obrada ličnih podataka u sektoru sprovođenja zakona”, Tirana

Predstavnici Agencije su, 13. decembra 2011. godine, prisustvovali Workshopu pod nazivom: „Obrada ličnih podataka u sektoru sprovođenja zakona” koji je održan u Tirani - Albanija. Workshop je organizovan u okviru aktivnosti Povjerenika za zaštitu ličnih podataka Albanije, u cilju jačanja uticaja kancelarije u dijelu usklađivanja zakona sa standardima Evropske unije.

Ispred Agencije za zaštitu ličnih podataka Crne Gore Workshopu su prisustvovali: član Savjeta, Aleksa Ivanović i kontrolor, Muhamed Gjokaj.

Glavni predavač Workshopa je bio g-din Emilio Aced Felez, zamjenik direktora lokalnog autoriteta za zaštitu ličnih podataka Madrida, kao i u svojstvu bivšeg predsjednika zajedničkog nadzornog organa „Europola”, koji je održao predavanja na teme: Aplikacija načela zaštite ličnih podataka u sektoru sprovođenja zakona, Obrada ličnih podataka u EU u okviru saradnje sektora

sudstva i policije kao zajednički nadzorni autoritet i Nacrt Pravilnika o rokovima čuvanja ličnih podataka u arhivima policije države Albanije. Takođe, predavač Workshopa je bila i g-đa Anolja Šalja, direktorica za pravna i procesna pitanja i odnose sa javnošću Povjerenika za zaštitu ličnih podataka Albanije, koja je održala predavanje na temu, Zakonski zahtjevi u dijelu obrade ličnih podataka u sektoru sprovođenja zakona Albanije.

Nakon prezentacija, u trećem dijelu workshopa se nastavilo sa diskusijama prisutnih, u kojem je učestvovao i član Savjeta, Aleksa Ivanović, koji je između ostalog upoznao prisutne sa rezultatima Agencije za zaštitu ličnih podataka Crne Gore, kao i njen nesporni doprinos na sprovođenju Zakona o zaštiti podataka o ličnosti u dijelu uspostavljanja novih odnosa između policije i mobilnih operatora, a koji se odnosi na dostavljanje podataka samo uz prethodno obezbijeđen sudski nalog od strane policije.

7.16. Sastanak sa predstavnicima Eurojust-a, Podgorica

Eurojust je tijelo Evropske unije osnovano 2002. godine kako bi poboljšalo rad nadležnih tijela u okviru država članica u području prekograničnog i organiziranog kriminala.

20. decembra 2011. godine u Agenciji za zaštitu ličnih podataka održan je sastanak sa predstavnicama Eurojust-a: Dianom Alonso Bla, Oficirom za zaštitu podataka i Malči Gabrijelčić, Nacionalnom predstavnicom Slovenije.

Sastanku su prisustvovali predsjednik i članovi Savjeta i direktor Agencije. Predstavnice Eurojust-a su iskazale interesovanje za dosadašnji rad Agencije, zakonska rješenja, organizaciju i broj zaposlenih kao i statističke pokazatelje na osnovu kojih se može mjeriti napredak ovog organa.

7.17. Posjeta Agenciji Bosne i Hercegovine, Sarajevo

Predstavnici Agencije za zaštitu ličnih podataka, predsjednik Savjeta, Šefko Crnovršanin; član Savjeta, Radenko Lacmanović i direktor, Bojan Obrenović su 16. decembra 2011. godine, posjetili Agenciju za zaštitu ličnih/osobnih podataka

su Sarajevu. Crnogorsku delegaciju primio je direktor Agencije Petar Kovačević sa saradnicima.

Nakon sastanka na kojem su razmijenjena iskustva o dosadašnjem radu i planovima, potpisan je i Memorandum o budućoj saradnji.

7.18. Posjeta Agenciji Hrvatske, Zagreb

Predsjednik Savjeta Šefko Crnovršanin, član Savjeta Radenko Lacmanović i direktor Bojan Obrenović posjetili su 23. novembra 2011. godine hrvatsku Agenciju za zaštitu osobnih podataka. Crnogorsku delegaciju primio je direktor Agencije Franjo Lacko.

Kao rezultat spremnosti za uspostavljanje još čvršćih odnosa i u želju da kontinuirano razmjenjuju informacije u cilju unapređenja zaštite ličnih podataka, predstavnici Agencije Crne Gore i Hrvatske potpisali su Deklaraciju i Memorandum o budućoj saradnji.

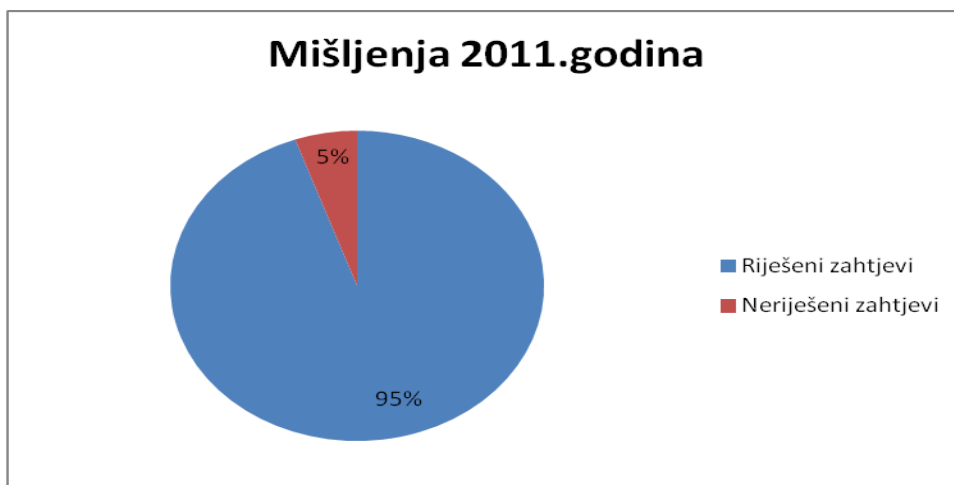
7.19. Organizacija Regionalne Konferencije u Crnoj Gori

Agencija je imala namjeru da, shodno Planu rada, u oktobru mjesecu 2011. godine bude domaćin regionalnog skupa Agencija za zaštitu ličnih podataka. Preduzeli smo početne aktivnosti na realizaciji, međutim uslijedio je poziv kolega iz Makedonije koji su u istom mjesecu upriličili Regionalnu Konferenciju. S tim u vezi, Agencija je odložila održavanje ovog skupa za 2012. godinu.

8. MIŠLJENJA U VEZI PRIMJENE ZAKONA

U 2011-oj godini na adresu Agencije upućeno je 37 zahtjeva za davanje mišljenja u vezi sa primjenom tj.tumačenjem odredbi Zakona o zaštiti podataka o ličnosti. Od ukupnog broja zahtjeva, izdato je 35 mišljenja, dok su dva prenešena u 2012. godinu jer su prispjela na samom kraju godine.

Grafički prikaz br.3

8.1. Odlučujući po zahtjevu za mišljenje MUP i JU Crne Gore, Sektora za upravne unutrašnje poslove, od 05. 01. 2011. godine, broj UPI/211/10-0-1/2, u kojem se od Agencije za zaštitu ličnih podataka traži mišljenje o primjeni Zakona o zaštiti podataka o ličnosti u vezi sa obraćanjem D.O.O. „Novito“ za provjeru podataka kako bi se ustanovilo da li lice NN, JMBG xxxxx, zaposlena u D.O.O. „Novito“ ima državljanstvo Crne Gore, Savjet Agencije je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

da bi MUP Crne Gore dostavljanjem traženih podataka D.O.O. „Novito“ prekršio Zakon o zaštiti podataka o ličnosti.

8.2. Odlučujući po zahtjevu za mišljenje lica N.N., upućenom dana 25. 01. 2011. godine putem e-mail-a, u kojem prednje pomenuto lice navodi da mu je putem telefona i putem faxes traženo izjašnjenje o nacionalnoj pripadnosti od strane šefa službe u kojoj radi, Savjet Agencije je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

prema Zakonu o zaštiti podataka o ličnosti ne postoji obaveza dostavljanja traženog podatka o nacionalnoj pripadnosti

8.3. Odlučujući po zahtjevu za mišljenje Uprave policije od 23. 02. 2011. godine, broj 011/11-7518, u kojem se od Agencije za zaštitu ličnih podataka traži mišljenje o primjeni Zakona o zaštiti podataka o ličnosti u vezi sa pravom pristupa Odjeljenja za unutrašnju kontrolu policije MUPiJU elektronskoj kadrovskoj evidenciji Uprave policije, Savjet Agencije je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

da se omogućavanjem pristupa elektronskoj kadrovskoj evidenciji Uprave policije ne krši Zakon o zaštiti podataka o ličnosti

8.4. Odlučujući po zahtjevu za mišljenje Direkcije za zaštitu tajnih podataka br. 121/11 od 24. 02. 2011. godine, vezano za dostavljanje kopije evidencije o podnijetim zahtjevima za izdavanje dozvola za pristup tajnim podacima i bezbijedonosnih dozvola, izdatim i oduzetim dozvolama i bezbijedonosnim dozvolama iz člana 72 Zakona o tajnosti podataka, NVO „INSTITUT ALTERNATIVA”, Savjet Agencije je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

da je dostavljanje traženih podataka, u ograničenom obimu, u skladu sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti

8.5. Odlučujući po zahtjevu za mišljenje Fonda rada, br. 01/1-291/1-11 od 28. 02. 2011. godine, vezano za dostavljanje podataka Savezu sindikata Crne Gore o licima koja su aplicirala kod Fonda rada za isplatu otpremnine, a koji se odnose na lične podatke (ime i prezime, jmbg, firmu) kao podatke o licima koja su to pravo kod Fonda rada već ostvarila, Savjet Agencije je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

da dostavljanje traženih podataka nije u suprotnosti sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti

8.6. Odlučujući po zahtjevu za mišljenje JZU Opšta bolnica Nikšić, br. 1277 od 17. 03. 2011. godine, vezano za dostavljanje spiskova zaposlenih u JZU Opšta bolnica Nikšić, sa matičnim brojevima i adresama stanovanja Sekretarijatu za privredu i finansije Opštine Nikšić, radi prinudne naplate, zabrane na zarade

poreskih obveznika po osnovu poreza na nepokretnosti Savjet Agencije je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

da je dostavljanje traženih podataka u skladu sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti.

8.7. Agencija za zaštitu ličnih podataka dobila je dopis Društva za telekomunikacije "M:tel" d.o.o, br. 01/11 od 25. 05. 2011. godine, kojim se traži mišljenje o primjeni Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, vezano za postupanje po Rješenju Zavoda za metrologiju br. 05-124/1 od 27. 01. 2011. godine.

Postupajući u skladu sa članom 50 tačka 3 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti ("Sl.list CG", br.79/08 70/09) u kojem se navodi da Agencija „daje mišljenja u vezi sa primjenom ovog zakona", a po osnovu priloženog, evidentno je da je Zavod za metrologiju zakonski korisnik podataka u redovnoj proceduri, radi izvršavanja obaveza u skladu sa Zakonom o metrologiji ("Sl.list CG" br. 79/08-18) i Pravilnika o metrološkim zahtjevima za osnovne časovnike u sklopu telefonskih centrala, koji se koriste za obračun metodom zapisa podataka o pozivu ("Sl. List CG", br. 06/10)

MIŠLJENJE

Na osnovu prethodnog, Agencija je utvrdila da dostavljanje CDR- ova, sa pripadajućim podacima, Zavodu za metrologiju, nije u suprotnosti sa odredbama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti. S obzirom da se radi o redovnoj zakonskoj proceduri, nije potreban poseban zahtjev od strane Zavoda za metrologiju.

8.8. Odlučujući po zahtjevu za mišljenje Društva za telekomunikacije „MTEL“ d.o.o. Podgorica od 25. 05. 2010. godine, broj 10408, u kojem se od Agencije za zaštitu ličnih podataka traži mišljenje o primjeni Zakona o zaštiti podataka o ličnosti u vezi dostave CDR-ova Zavodu za metrologiju, na kojima se nalaze podaci o komunikaciji između brojeva i njihovom trajanju, Savjet Agencije je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

da dostavljanje CDR- ova, sa pripadajućim podacima, nije u suprotnosti sa odredbama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

8.9. Odlučujući po zahtjevu za mišljenje Ministarstva unutrašnjih poslova br. 01/12 od 26. 05. 2011. godine, vezano za Zahtjev za pristup informacija upućenom Ministarstvu unutrašnjih poslova u kojem Mreža za afirmaciju nevladinog sektora - MANS, traži dostavu podataka iz evidencija o licu NN, Savjet Agencije je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

da po navedenom zahtjevu MUP i JU, Agencija ne može odlučivati.

Na osnovu uvida u dokumentaciju koja je dostavljena Agenciji za zaštitu ličnih podataka utvrđeno je da postoji nepodudarnost između ličnog imena iz Zahtjeva za pristup informacijama kojim se MANS obratio MUP i JU, sa ličnim imenom iz Zahtjeva za mišljenje kojim se MUP i JU obratio Agenciji.

8.10. Odlučujući po zahtjevu za mišljenje Ministarstva zdravlja, br. 03/353 od 01. 06. 2011. godine, vezano za javno objavljivanje podataka o pacijentu, koji se sastoji od dijela JMBG (zadnjih šest cifara) na listu čekanja za medicinske procedure, Savjet Agencije je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

Da objavljivanje ličnih podataka koji se sastoji od dijela JMBG (zadnjih šest cifara) nije u skladu sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti

8.11. Odlučujući po zahtjevu za mišljenje Telenor D.O.O., br. 01/2681 od 07. 06. 2011. godine, vezano za davanje stručnog mišljenja o tome da li je Ugovor o pružanju usluga koji precizira transfer finansijskih podataka kompanije, zaključen između Telenora D.O.O., kao dijela Telenor Grupe iz Norveške i Telenor Key Partner iz Norveške, u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima u Crnoj Gori, odnosno o tome da li je potrebna saglasnost Agencije za zaštitu ličnih podataka o gore pomenutom transferu finansijskih podataka, Savjet Agencije je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

da je Ugovor o pružanju usluga zaključen između Telenora D.O.O. i Telenor Key Partner iz Norveške u skladu sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti i da nije potrebna saglasnost Agencije za iznošenje ličnih podataka iz Crne Gore

8.12. Odlučujući po zahtjevu za mišljenje Društva za telekomunikacije M:TEL D.O.O. Podgorica, od 09. 06. 2011. godine, u kojem se od Agencije za zaštitu ličnih podataka traži mišljenje o primjeni Zakona o zaštiti podataka o

ličnosti u vezi sa dostavom neophodnih podataka Pošti Crne Gore i bankama, radi izdavanja prepisa računa korisnicima svojih usluga, utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

da dostavljanje navedenog obima podataka, u konkretnom slučaju, nije u suprotnosti sa odredbama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

8.13. Odlučujući po zahtjevu za mišljenje Društva za telekomunikacije M:TEL D.O.O. Podgorica, Crnogorskog Telekoma a.d. Podgorica i Telenora a.d. Podgorica, od 09. 06. 2011. godine, u kojem se od Agencije za zaštitu ličnih podataka traži mišljenje o primjeni Zakona o zaštiti podataka o ličnosti u vezi sa dostavom podataka JMBG operatoru Univerzalnog telefonskog imenika MCA d.o.o., kao i mogućnosti javnog objavljivanja istih u Univerzalnog Telefonskom imeniku, Savjet Agencije je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

da dostavljanje navedenog obima podataka nije u suprotnosti sa odredbama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, dok je javno objavljivanje Univerzalnog Telefonskog imenika sa JMBG suprotno odredbama ovog Zakona.

8.14. Odlučujući po zahtjevu za mišljenje Crnogorskog Telekoma a.d. Podgorica, od 24. 06. 2011. godine, u kojem se od Agencije za zaštitu ličnih podataka traži mišljenje o primjeni Zakona o zaštiti podataka o ličnosti ("Sl.list. CG" 79/08 i 70/09) u vezi sa dostavom podataka Crnogorskog Telekoma A.D. Podgorica (ime, prezime, JMBG, adresa, datum aktivacije) Upravi policije, po pismenim zahtjevima br. 052/11-9424/2 I 052/11-94245/2 od 23. 06. 2011. u cilju identifikacije vlasnika brojeva telefona dostavljenih u zahtjevu, Savjet Agencije je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

da dostavljanje traženih podataka nije u suprotnosti sa odredbama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

8.15. Odlučujući po zahtjevu za mišljenje Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacije od 05. 07. 2011. godine, broj 051-01-2346/1-11, u kojem se od Agencije za zaštitu ličnih podataka traži mišljenje o primjeni Zakona o zaštiti podataka o ličnosti u vezi količine obrade podataka za identifikaciju lica za otvaranje besplatnih e-mail adresa, Savjet Agencije je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

Da obrada podataka za identifikaciju lica, navedenih u Zahtjevu za izdavanje mail naloga na domenu mail.me, nije u suprotnosti sa odredbama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

8.16. Odlučujući po zahtjevu za mišljenje Kliničkog centra Crne Gore primljenog 11. 07. 2011. godine, broj 05/01-9563, u kojem se od Agencije za zaštitu ličnih podataka traži mišljenje o primjeni Zakona o zaštiti podataka o ličnosti u član 36, u vezi neophodnosti pribavljanja pozitivnog mišljenja reprezentativnog sindikata prije donošenja odluke o formiranju zbirke ličnih podataka video nadzor, Savjet Agencije je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

Da je pribavljanje mišljenja reprezentativnog sindikata neophodno prije donošenja odluke o uvođenju video nadzora, ali isto, shodno Zakonu o zaštiti podataka o ličnosti, ne mora biti pozitivno.

8.17. Odlučujući po zahtjevu za mišljenje lica N.N. od 27. 07. 2011. godine, broj 01/27, u kojem se od Agencije za zaštitu ličnih podataka traži mišljenje o primjeni Zakona o zaštiti podataka o ličnosti u vezi postupanja provajdera dostavljanjem IP adrese Osnovnom državnim tužilaštvu za lice koje nije dio pokrenutog sudskog procesa, Savjet Agencije je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

Da dostavljanje IP adrese kao ličnog podatka od strane provajdera Osnovnom državnim tužilaštvu, za lice koje nije dio pokrenutog sudskog spora, nije u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

8.18. Odlučujući po zahtjevu za mišljenje Porsche leasing od 30 .08. 2011. godine primljenog putem elektronske pošte, vezano za davanje stručnog mišljenja o tome da li je moguće podatke, koje vam klijenti dostavljaju (jmbg, ime, prezime...) dostavljati Porsche leasing Austrija, kao matičnoj firmi, u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima u Crnoj Gori, odnosno o tome da li je saglasno zakonu da klijent prilikom potpisivanja ugovora bude informisan o mogućnosti iznošenja ličnih podataka iz Crne Gore na način što bi se ta klauzula dodala u ugovoru pod Opštim uslovima poslovanja, Savjet Agencije je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

da je neophodno da postoji Ugovor o dostavljanju/preuzimanju ličnih podataka zaključen između Porshe leasing d.o.o. Crna Gora i Porshe leasing Austrija u

skladu sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti i da nije potrebna saglasnost Agencije za iznošenje ličnih podataka iz Crne Gore; da je u skladu sa Zakonom da klijent prilikom potpisivanja ugovora bude informisan o mogućnosti iznošenja ličnih podataka iz Crne Gore na način što bi se ta klauzula dodala u ugovoru pod Opštim uslovima poslovanja.

8.19. Odlučujući po zahtjevu za dobijanje saglasnosti Telenor D.O.O., br. 03/781 od 06. 09. 2011. godine, na potpisivanje Ugovora o poslovnoj saradnji između Telenor Crna Gora i Telenor Srbija, koji je dostavljen u nacrtu, a kojim se precizira rad na uspostavljanju zajedničkog centra za pružanje usluga telefonske prodaje proizvoda i usluga, centra za pružanje informacija i podrške telefonskim putem korisnicima, kao i usluga naplate dospjelih potraživanja od korisnika postpejd usluga, odnosno mišljenja da li je saglasnost Agencije za potpisivanje navedenog Ugovora neophodna, Savjet Agencije je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

da je nacrt Ugovora o poslovnoj saradnji u skladu sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti i da nije potrebna saglasnost Agencije za iznošenje ličnih podataka iz Crne Gore.

8.20. Odlučujući po zahtjevu za davanje mišljenja Sekretarijata lokalne uprave opštine Plužine od 27. 09. 2011. godine, broj 04-1915, u kojem se od Agencije za zaštitu ličnih podataka traži mišljenje o primjeni Zakona o zaštiti podataka o ličnosti („Sl.list CG” 79/08 i 70/09), u vezi sa dostavljanjem informacije, kao odgovora na poslaničko pitanje, o korisnicima opštinskih budžetskih sredstava, visini dobijenih sredstava i za koje potrebe, Savjet Agencije je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

Da dostavljanje podataka o korisniku budžetskih sredstava, visini i namjeni, po navedenom osnovu, u potrebnom ograničenom obimu, nije u suprotnosti sa odredbama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

8.21. Odlučujući po zahtjevu za mišljenje MFC MONTENEGRO D.O.O Podgorica, od 18. 10. 2011. godine, u kojem se od Agencije za zaštitu ličnih podataka traži mišljenje o primjeni Zakona o zaštiti podataka o ličnosti („Sl. List CG“ br. 79/08 i 70/09) u vezi obaveza dobijanja saglasnosti zakonskog obrađivača, za obavljanje poslova isporuke i održavanja elektronskog sistema za arhiviranje

dokumenata i formiranja elektronske baze podataka klijenata Telekoma Crne Gore, Savjet Agencije je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

da zakonskom obrađivaču za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti, nije potrebna saglasnost Agencije za zaštitu ličnih podataka.

8.22. Postupajući po zahtjevu Sekretarijata za opštu upravu i društvene djelatnosti broj 01/37 od 25. 10. 2011. godine kojim tražite mišljenje Agencije, da li dostavljanje podataka o licima koja su zasnovali radni odnos u Opštini Bar, javnim preduzećima i ustanovama koji se finansiraju iz budžeta Opštine (ime i prezime, stručna sprema, datum zasnivanja radnog odnosa i datum prestanka radnog odnosa od 2005 do 2011. god.), od strane poslanice Snežane Jonice, u suprotnosti sa odredbama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti ("Sl.list CG" 79/08 i 70/09), Savjet Agencije je utvrdio sljedeće mišljenje:

MIŠLJENJE

Da dostavljanje pomenutih ličnih podataka, nije u suprotnosti sa odredbama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

8.23. Odlučujući po zahtjevu za davanje mišljenja JP "Aerodromi Crne Gore" od 28. 10. 2011. godine, upućenog elektronskom poštom, u kojem se od Agencije za zaštitu ličnih podataka traži mišljenje o primjeni Zakona o zaštiti podataka o ličnosti ("Sl.list CG" 79/08 i 70/09), u vezi sa zahtjevom o slobodnom pristupu informacijama Mreže za afirmaciju nevladinog sektora "MANS" u kojem se, između ostalog traži kopija Akata koja sadrži informacije o imenima trenutno zaposlenih na aerodromima Crne Gore, Savjet Agencije je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

Da dostavljanje informacija o imenima trenutno zaposlenih na aerodromima Crne Gore po navedenom osnovu, nije u suprotnosti sa odredbama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

8.24. Odlučujući po zahtjevu za mišljenje Ministarstva unutrašnjih poslova i javne uprave br. 051/11-19637/1 od 28. 10. 2011. godine, u kojem se od Agencije za zaštitu ličnih podataka traži mišljenje u vezi sa usklađenosti člana 10 i 12 Nacrta sporazuma o saradnji u oblasti borbe protiv kriminala između Crne Gore i Republike Češke sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti, Savjet Agencije je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

Članovi 10 i 12 Nacrta sporazuma o saradnji između Crne Gore i Republike Češke nijesu u suprotnosti sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti.

8.25. Odlučujući po zahtjevu za mišljenje br. 10-00-43309 od 02.11.2011.godine u kojem ELEKTROPRIVREDA CRNE GORE A.D. NIKŠIĆ, od Agencije za zaštitu ličnih podataka traži mišljenje o primjeni Zakona o zaštiti podataka o ličnosti u vezi sa dostavljanjem imena i prezimena korisnika usluga EPCG obrađivaču, tj. agenciji koja bi se angažovala za sprovođenje istraživanja stepena zadovoljstva korisnika usluga EPCG, Savjet Agencije je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

Da se dostavljanjem navedenih podataka Agenciji na dalju obradu, ne krše odredbe Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

8.26. Odlučujući po zahtjevu za mišljenje Komunalne Policije Podgorica, br. 01-032-4721/4 od 09. 11. 2011. godine, u kojem se od Agencije za zaštitu ličnih podataka traži mišljenje o primjeni Zakona o zaštiti podataka o ličnosti („Sl. List CG“ br. 79/08 i 70/09) u vezi objavljivanja, u štampanim medijima, imena i prezimena lica, koja su počinio prekršaja i za isti kažnjeni, Savjet Agencije je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

da je objavljivanje imena i prezimena lica u štampanim medijima, po navedenom osnovu, u suprotnosti sa odredbama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

8.27. Odlučujući po zahtjevu za mišljenje First Financial Bank AD Podgorica, broj 6767/11 od 11. 11. 2011. godine, u kojem se od Agencije za zaštitu ličnih podataka traži mišljenje o primjeni Zakona o zaštiti podataka o ličnosti („Sl. List CG“ br. 79/08 i 70/09) u vezi formiranja zbirke Audio nadzor za izdavanje naloga za kupovinu i prodaju hartija od vrijednosti od strane klijenata, Savjet Agencije je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

da formiranje audio nadzora, po navedenom osnovu, nije u suprotnosti sa odredbama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

8.28. Odlučujući po zahtjevu za mišljenje Ministarstva rada i socijalnog staranja br. 42/11 od 16. 11. 2011. godine, kojim od Agencije za zaštitu ličnih podataka tražite mišljenje u vezi sa izmjenom Zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti i

navodite da ćete u članu 8 implementirati Zakon o zaštiti podataka o ličnosti, Savjet Agencije je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

Član 8 Zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti treba u rubrumu da glasi Pravo na zaštitu ličnih podataka dok u samom članu treba da bude predviđena shodna primjena propisa o zaštiti podataka o ličnosti.

8.29. Odlučujući po zahtjevu za davanje mišljenja Glavnog administratora Opštine Kolašin od 20. 11. 2011. godine, broj 07-3094, u kojem se od Agencije za zaštitu ličnih podataka traži mišljenje o primjeni Zakona o zaštiti podataka o ličnosti ("Sl.list CG" 79/08 i 70/09), u vezi sa žalbom MANS-a na rješenje Sekretarijata za privredu finansije Opštine Kolašin kojim je odobren pristup informaciji o neto zaradama lokalnih funkcionera uvećane za godine staža, kao odgovora na zahtjev MANS-a, gdje se ističe da je potrebno dostaviti i platna lista lokalnih funkcionera, Savjet Agencije je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

Da je dostavljanje platne liste lokalnih funkcionera u suprotnosti sa odredbama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

8.30. Odlučujući po zahtjevu za davanje mišljenja JZU Zavoda za hitnu medicinsku pomoć Crne Gore od 28. 11. 2011. godine, dostavljen Agenciji dana 29. 11. 2011.god. br 01/43, u kojem se od Agencije za zaštitu ličnih podataka traži mišljenje o primjeni Zakona o zaštiti podataka o ličnosti ("Sl. List CG" 79/08 i 70/09), u vezi sa dopisom MANS-a upućenom Zavodu br. 4814 od 23. 11. 2011.god., kojim se zahtjeva dostavljanje informacije „ spisak zaposlenih i datuma početka rada svih zaposlenih u jedinicama Zavoda za hitnu medicinsku pomoć u Podgorici i Danilovgradu, Savjet Agencije je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

Da se dostavljanjem informacija „spisak zaposlenih i datuma početka rada svih zaposlenih u jedinicama Zavoda za hitnu medicinsku pomoć u Podgorici i Danilovgradu" ne krše odredbe Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

8.31. Odlučujući po zahtjevu za mišljenje FONDA ZA MANJINE Podgorica br. 979/11 od 01. 12. 2011. godine, u kojem se od Agencije za zaštitu ličnih podataka traži mišljenje o primjeni Zakona o zaštiti podataka o ličnosti („Sl. List CG“ br. 79/08 i 70/09) u vezi objavljivanja na svojoj web stranici projekata, koji su realizovani u 2011 godini, Savjet Agencije je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

da javno objavljivanje kandidovanih i realizovanih projekata, sa pripadajućim ličnim podacima, nije u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

8.32. Postupajući po zahtjevu Službe glavnog administratora Opštine Tivat broj 00201-166 od 02. 12. 2011. godine kojim tražite mišljenje Agencije, da li je dostavljanje podataka o licima koja su zasnovali radni odnos na neodređeno, odnosno na određeno radno vrijeme u Opštini Tivat, u vidu spiska lica sa sljedećim informacijama (ime i prezime, stručna sprema, datum zasnivanja radnog odnosa i datum prestanka), kao odgovor na postavljeno pitanje poslanice Snežane Jonice, u suprotnosti sa odredbama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti ("Sl. List CG" 79/08 i 70/09), Savjet Agencije je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

Da dostavljanje pomenutih ličnih podataka, nije u suprotnosti sa odredbama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

8.33. Odlučujući po zahtjevu za mišljenje ELEKTROPRIVREDE CRNE GORE AD NIKŠIĆ od 13. 12. 2011. godine, u kojem se od Agencije za zaštitu ličnih podataka traži mišljenje o primjeni Zakona o zaštiti podataka o ličnosti („Sl. List CG“ br. 79/08 i 70/09) u vezi sa izborom obrađivača za nabavku usluga štampanja i kovertiranja računa za utrošenu električnu energiju (moguć izbor obrađivača iz Makedonije i Srbije), kao i dostave ličnih podataka (ime, prezime, adresa, pretplatnički broj i poštanski kod) navedenim povodom, Savjet Agencije je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

Da je ustupanje navedenih ličnih podataka, po pretpostavljenom osnovu, zakonskom obrađivaču za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti, u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

8.34. Odlučujući po zahtjevu za mišljenje Ministarstva unutrašnjih poslova br. 206/11 – 14025/2 i 21620/2 od 19. 12. 2011. godine o primjeni Zakona o zaštiti podataka o ličnosti („Sl. List CG“ br. 79/08 i 70/09), a po zahtjevu Ambasade Republike Makedonije u Podgorici upućenom MUP za dobijanje podataka o adresi stanovanja lica N.N. iz Podgorice, u cilju pismenog izjašnjenja imenovanog u vezi regulisanja postupka za vanbračno dodjeljivanje maloljetnje ćerke majci, koju prednje pomenuti ima sa NN, nastanjenom u Skoplju, radi regulisanja statusa ćerke

kod nadležnog Opštinskog centra za socijalna pitanja u Skoplju, Savjet Agencije je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

da je dostavljanje ličnih podataka predmetnog lica, radi iznošenja istih u Republiku Makedoniju, u skladu sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti, isključivo ukoliko postoji saglasnost lica čiji se podaci dostavljaju.

8.35. Odlučujući po zahtjevu za davanje mišljenja primljenog iz kabineta Predsjednika opštine Plav od 20. 12. 2011. godine, broj 031-1045, u kojem se od Agencije za zaštitu ličnih podataka traži mišljenje o primjeni Zakona o zaštiti podataka o ličnosti ("Sl. List CG" 79/08 i 70/09), u vezi sa dostavljanjem informacije, kao odgovora na odborničko pitanje, o korisnicima opštinskih budžetskih sredstava, odnosno građanima opštine Plav kojima su isplaćene naknade po osnovu šteta koje su imali na svojoj imovini tokom poplava krajem 2010. i početkom tekuće godine, Savjet Agencije je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

da dostavljanje podataka o korisniku budžetskih sredstava, visini i namjeni, po navedenom osnovu, u neophodnom obimu, nije u suprotnosti sa odredbama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

9. DAVANJE SAGLASNOSTI U VEZI SA IZNOŠENJEM LIČNIH PODATAKA IZ ZEMLJE

Lični podaci koji se obrađuju mogu se iznositi iz Crne Gore u drugu državu ili davati na korišćenje međunarodnoj organizaciji, koja primjenjuje adekvatne mjere zaštite ličnih podataka propisane Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti, na osnovu prethodno pribavljene saglasnosti nadzornog organa.

Saglasnost Agencije nije obavezna kada:

- 1) je iznošenje ličnih podataka propisano posebnim zakonom ili međunarodnim ugovorom koji obavezuje Crnu Goru;
- 2) je od lica čiji se podaci iznose dobijena prethodna saglasnost i lice upoznato sa mogućim posljedicama iznošenja podataka;
- 3) je iznošenje ličnih podataka potrebno radi izvršavanja ugovora između pravnog ili fizičkog;
lica i rukovaoca zbirke ličnih podataka ili ispunjavanja predugo-vornih obaveza;
- 4) je iznošenje ličnih podataka potrebno radi spašavanja života lica na koje se podaci odnose ili kad je to u njegovom interesu;
- 5) se iznošenje ličnih podataka obavlja iz registara ili evidencija koje su, u skladu sa zakonom ili drugim propisima, dostupne javnosti;
- 6) se iznose podaci u države članice Evropske Unije i evropskog ekonomskog prostora ili države koje se nalaze na listi Evropske Unije koje imaju adekvatan stepen zaštite podataka o ličnosti;
- 7) je prenos ličnih podataka neophodan radi ostvarivanja javnog interesa ili radi ostvarivanja ili zaštite pravnih interesa lica na koje se podaci odnose;
- 8) rukovalac zbirke ličnih podataka zaključi ugovor, koji sadrži odgovarajuće ugovorne obaveze prihvaćene od strane država članica Evropske Unije, sa obrađivačem ličnih podataka iz države koja nije članica Evropske Unije;
- 9) je prenos ličnih podataka potreban radi zaključenja ili ispunjavanja ugovora između rukovaoca zbirke ličnih podataka sa pravnim ili fizičkim licem, kad je ugovor u interesu lica čiji se podaci obrađuju.

9.1. AVON COSMETICS MONTENEGRO D.O.O.

Odlučujući po Zahtjevu za davanje saglasnosti AVON kompanije od 01. 07. 2011. godine, za iznošenje ličnih podataka iz Crne Gore, predstavnika i

saradnika (lica koja su na osnovu Ugovora o djelu angažovana od strane Vaše kompanije radi obavljanja djelatnosti predstavljanja i promovisanja proizvoda na terenu, kao i kupaca Vaših proizvoda), Avon Cosmetics je u obavezi dostaviti Agenciji kopiju Ugovora koji je potpisan, odnosno je u nacrtu, između Vas i ugovornog obrađivača, tj. kompanije „Sales Forces”, kao i Safe Harbor sertifikat koji posjeduje pomenuta kompanija. Prednje nam je neophodno radi odlučivanja Agencije o davanju saglasnosti za iznošenje ličnih podataka iz Crne Gore.

Rukovalac zbirkom ličnih podataka Avon Cosmetics se više nije obraćao Agenciji nakon ovog dopisa, pa je izvršen redovan inspekcijski nadzor u septembru koji je utvrdio nepravilnosti za koje je naloženo da se isprave. Ponovnim nadzorom je utvrđeno ispravljanje nepravilnosti, između ostalog i u uvođenje forme saglasnosti za lica čiji se lični podaci iznose iz zemlje.

9.2. TELENOR D.O.O.

Agenciji se zahtjevom za saglasnost i zahtjevom za mišljenje obratio Telenor d.o.o. o istom pitanju – da li je potrebna saglasnost za iznošenje ličnih podataka iz Crne Gore u Srbiju u okviru odredbi Ugovora koji je Agenciji dostavljen na mišljenje. Agencija je dala mišljenje da Telenor d.o.o. ne treba saglasnost Agencije za iznošenje ličnih podataka definisanih ugovorom sa Telenor Srbija.

10. DAVANJE PRIJEDLOGA I PREPORUKA ZA UNAPRJEĐENJE ZAŠTITE LIČNIH PODATAKA

Agencija je u par navrata reagovala na situacije o kojima je saznala putem medija ili prilikom vršenja inspekcijskog nadzora na način što je izdala preporuku ili prijedlog, kako bi uticala na sprečavanje određenih pojava kojima se krši pravo na zaštitu ličnih podataka.

10.1. Univerzalni servis 1180

Predstavnici Agencije za zaštitu ličnih podataka su 21. decembra 2011. godine održali sastanak sa predstavnicima Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost. Povod sastanka je bio uvođenje Univerzalnog servisa telekomunikacionih usluga posredstvom kojeg se putem telefona na broj 1180 mogu dobiti informacije o brojevima telefona korisnika fiksne i mobilne mreže. Nakon sastanka uslijedilo je zajedničko saopštenje za javnost.

Zaključeno je da postoje svi zakonski i tehnički uslovi da pretplatnici javnih elektronskih komunikacionih usluga zabrane unošenje svojih ličnih podataka i telefonskog broja u javni telefonski imenik. Zakonom o elektronskim komunikacijama propisano je da su operatori obavezni urediti, objaviti i redovno ažurirati javni imenik svih pretplatnika, osim pretplatnika koji su kroz pisani akt, poseban zahtjev ili ugovor, zabranili unošenje njihovih podataka u imenik. Pravna lica ne mogu tražiti zabranu unošenja onih podataka u javni imenik koji služe za njihovu identifikaciju i komunikaciju, osim organa nadležnih za poslove odbrane i bezbjednosti. Operatori javnih elektronskih komunikacionih mreža obezbjedili su poseban zahtjev, kojim pretplatnik ima pravo da zatraži da se njegovi lični podaci i telefonski broj ne unose u imenik i ne budu dostupni preko službe informacija o telefonskim brojevima.

Iz agencija je saopšteno da Univerzalni servis telekomunikacionih usluga, preko broja 1180, obezbjeđuje korisnicima informacije o javno dostupnim pretplatnicima svih mreža u Crnoj Gori.

10.2. Zavod za statistiku

Prilikom vršenja inspekcijskih nadzora kod visokoškolskih ustanova, vezano za način obrade i zaštite ličnih podataka, utvrđeno je da se na Prijavnim listovima za upis studenata, ustanovljenim Odlukom Skupštine SRJ AC br. 322 (Sl. List SRJ, br. 31/96), pod tačkom 10 nalazi klauzula o izjašnjavanju o nacionalnoj pripadnosti.

Insistiranje na izjašnjavanju o nacionalnoj pripadnosti, u konkretnom slučaju, je u suprotnosti sa članom 2 stav 1 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, koji definiše da se „Lični podaci ne mogu obrađivati u većem obimu nego što je potrebno da bi se postigla svrha obrade, niti na način koji nije u skladu sa njihovom namjenom. Takođe, informišemo vas da se kategorija nacionalne pripadnosti nalazi u okviru posebne kategorije ličnih podataka, čija se obrada može vršiti isključivo uz prethodnu saglasnost lica čiji se podaci obrađuju, i na način koji to propisuje Pravilnik o načinu označavanja i zaštite posebne kategorije ličnih podataka („ Službeni list CG“ br. 11 od 18. 02. 2011. godine).

Kako bi se izbjegla mogućnost obrade ličnih podataka na način kako to nije propisano zakonom, a samim tim i mogućnost njihove zloupotrebe, predlažemo da se izradi nova forma Prijavnog lista za upis studenata, kao i svih obrazaca na kojima se unose lični podaci i upodobe sa odredbama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti i Ustavom Crne Gore (član 43) i kao takvi stave u upotrebu.

10.3. Preporuka medijima

Crnogorski mediji, koji su proteklih nedjelja objavljivali informacije o seksualnom zlostavljanju tri maloljetne djevojčice, su prekršili Ustav, Zakone, kao i međunarodne konvencije koje se tiču prava djeteta odnosno prava na poštovanje privatnog života i na zaštitu podataka o ličnosti.

Ustav Crne Gore , kao najviši pravni akt države, štiti prava djeteta. Članom 74 je propisano: „Dijete uživa prava i slobode primjereno svome uzrastu i zrelosti, djetetu se jemči posebna zaštita od psihičkog fizičkog, ekonomskog i svakog drugog iskorišćavanja ili zloupotrebe“.

Takođe, Ustav u članu 40 i 43, kaže: „Svako ima pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života“, kao i „Jemči se zaštita podataka o ličnosti, zabranjena je upotreba podataka o ličnosti van namjene za koju su prikupljeni i svako ima pravo da bude upoznat sa podacima koji su prikupljeni o njegovoj ličnosti i pravo na sudsku zaštitu u slučaju zloupotrebe“.

U pravcu zaštite privatnosti, ličnih podataka, kao i zaštite djeteta od posljedica koje može izazavati izvještavanje medija koji se ne pridržavaju etike, kulture o zaštiti ličnosti djeteta govore i međunarodne konvencije i direktive.

Konvencija UN o pravima djeteta, član 16 stav 1 i 2 kaže da “nijedno dijete neće biti podvrgnuto proizvoljnom ili nezakonitom uplitanju u njegov privatni život, porodicu, dom ili dopisivanje, niti nezakonitim napadima na njegovu čast i ugled. Dijete ima pravo na zakonsku zaštitu protiv takvog uplitanja ili napada”.

Takođe, član 17 tačka e s tim u vezi kaže da će „države-potpisnice: podržavati razvitak odgovarajućih smjernica za zaštitu djeteta od informacija ili materiala koji štetno djeluju na njegovu dobrobit, imajući na umu odredbe članova 13 i 18”.

Država Crna Gora, u cilju ispunjavanja standarda i preporuka za što bržu integraciju društva u EU, se kreće u pravcu usvajanja i implementacije zakona koji se tiču zaštite privatnosti i ličnih podataka kao i njihovog usaglašavanja sa zakonima „Aqui communitare“ i pozitivnom praksom Evropske Unije.

U tom duhu, donešen je Zakon o zaštiti podataka o ličnosti, kojim je osnovana Agencija za zaštitu ličnih podataka, kao nezavisan državni organ koji vrši nadzor nad sprovođenjem zaštite ličnih podataka.

Agencija za zaštitu ličnih podataka, kao novi organ od početka rada nailazi na niz problema koji su proizvod neinformisanosti društva o značaju zaštite prava na privatnost i zaštite ličnih podataka.

Mišljenja smo da su mediji od suštinskog značaja za afirmaciju, edukaciju i podizanje svijesti građana na viši nivo, što je naša zajednička misija. Iskustva govore da je za uspješnost ispunjavanja standarda, kojima društvo teži, nužan demokratsko-kulturološki konsenzus svih aktera. S tim u vezi, medije

smatramo našim najvećim saveznikom i partnerom, a ne akterom koji će svojim izvještavanjem kršiti pravo na privatnost, na način što će objavljivanjem podataka na osnovu kojih se utvrđuje identitet lica dovesti do ugrožavanja privatnosti djeteta, što je u konkretnom slučaju urađeno sa tri maloljetne djevojčice.

Zakon o zaštiti podataka o ličnosti u članu 9 jasno utvrđuje “da su lični podaci, sve informacije koje se odnose na fizičko lice čiji je identitet utvrđen ili se može utvrditi”.

“Zaštita ličnih podataka se obezbjeđuje svakom licu bez obzira na državljanstvo, prebivalište, rasu, boju kože, pol, jezik, vjeru, političko i drugo uvjerenje, nacionalnost, socijalno porijeklo, imovno stanje, obrazovanje, društveni položaj ili drugo lično svojstvo”. (član 4)

“Lični podaci mogu obrađivati samo za namjenu koja je određena Zakonom ili uz predhodnu pribavljenu saglasnost lica čiji se podaci obrađuju”. (član 2 stav 1 Zakona)”.

Objavljivanjem tih podataka, sem drastičnog kršenja našeg Zakona, kršeni su i:

Zakon o elektronskim medijima (koji u članu 47 stav 3 kaže „Zabranjeno je objavljivanje informacije kojom se otkriva identitet maloljetnika do 18-e godine života uključenog u slučajeve bilo kojeg oblika nasilja, bez obzira da li je svjedok, žrtva ili izvršilac, niti iznositi pojedinosti iz porodičnih odnosa i privatnog života djeteta“);

Zakon o medijima (koji u članu 22 stav 3 propisuje da mediji ne smiju objavljivati identitet maloljetnih osoba, ukoliko su umješana u krivična djela, bilo kao žrtve ili optuženi).

Podaci koji su u pojedinim elektronskim i štampanim medijima objavljeni u vidu inicijala djevojčica, navođenja njihovih godina, informacija o tome odakle su, i da su bile štićenice Doma u Bijeloj, kao i fotografije na kojoj se može prepoznati lik njihovog oca, dovoljni su podaci, na osnovu kojih se može utvrditi njihov identitet.

Objavljivanjem navedenih informacija o djetetu, sem što se krše gore pomenute norme, smatramo i neodgovornim odnosom pojedinih medija i novinara, koji imaju obavezu zaštite identiteta djeteta, što u konkretnom slučaju ne može biti interes javnosti ili djeteta kojem se podaci objavljuju.

Agencija je, u svojim prethodnim medijskim obraćanjima po ovom pitanju, upozorila medije da se objavljivanjem ličnih podataka krši Zakon o zaštiti podataka o ličnosti.

Ovom prilikom, pozivamo sve medije i preporučujemo da ubuduće pri izvještavanju o osetljivim pitanjima, prvenstveno vode računa o najboljem interesu djeteta, jer objavljivanjem ličnih podataka u javnosti, na osnovu kojih se utvrđuje ili se može utvrditi identitet djece, može dovesti do ugrožavanja njihove privatnosti.

U suprotnom, Agencija će biti primorana da primjenom zakonskih rješenja preduzme odgovarajuće mjere.

10.4. Prijedlog Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost

U skladu sa članom 50 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti nadležnost Agencije za zaštitu ličnih podataka je, između ostalog, i rješavanje po zahtjevima za zaštitu prava u vezi sa kršenjem odredaba ovog Zakona. Tim povodom, dobili smo nekoliko zahtjeva od strane fizičkih lica koji se odnose na način sklapanja Preplatničkog ugovora sa operaterima mobilne telefonije čiji su predstavnici, uz evidentiranje osnovnih podataka o identitetu fizičkog lica (ime i prezime, JMBG i adresu) što je sastavni dio ugovora, zahtijevali od korisnika usluga i potpisnika Preplatničkog ugovora i fotokopiju lične karte.

Prilikom obavljanja inspekcijskog nadzora kod operatera mobilne telefonije, u vezi sa pomenutim problemom, dobili smo objašnjenje da je prilaganje fotokopije lične karte za njih „dopunski faktor obezbjeđenja“ za eventualn identifikaciju lica ukoliko se, iz bilo kojih razloga, povede sudski spor između operatera i korisnika, kao potpisnika Preplatničkog ugovora. Zakonsko uporište za ovakvo postupanje nalaze u odredbi Opštih uslova pružanja i korišćenja usluga

(član 4 stav 3) na čiju formu saglasnos daje Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, a koja, između ostalog, omogućava operateru zadržavanje u trajni posjed fotokopiju dokumenata na osnovu kojih je izvršeno legitimisanje.

Na sastanku sa predstavnicima Vaše agencije, održanom 27. 04. 2011. godine, složili smo se da je najveći i vještačenjem jedini potpuni dokaz za identifikaciju korisnika njegov potpis, te da je fotokopija identifikacionog dokumenta nepotrebno dupliranje podataka koji se već nalaze u Preplatničkom ugovoru. Sa druge strane svako fotokopiranje identifikacionog dokumenta, potrebno i nepotrebno, otvara mogućnost vršenja raznih zloupotreba, što nije bio rijedak slučaj u dosadašnjem periodu.

Kako bi zloupotrebe ove vrste sveli na najniži mogući nivo, predlažemo da preformulišete član 4 stav 3 Opštih uslova pružanja i korišćenja usluga i onemogućite operaterima fotokopiranje identifikacionih dokumenata i time ih obavezete da se, prilikom sklapanja budućih Preplatničkih ugovora, ponašaju u skladu sa novonastalom situacijom i time date bitan doprinos u zaštiti ličnih podataka građana ne Gore.

U vezi gore navedenog spremni smo na svaki vid dalje saradnje i komunikacije.

10.5. Preporuka pravnim licima i preduzetnicima, pružaocima usluga smještaja

Na osnovu člana 50 stav 1 tačka 7 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti ("Sl.list CG", br. 79/08 i 70/09), Agencija za zaštitu ličnih podataka je izdala Preporuku pravnim licima i preduzetnicima, pružaocima usluga smještaja po inicijativi NVO "Inicijativa mladih za ljudska prava (YIHR)", br. 880/03 od 26. 09. 2011. godine, koja je bila vezana za pojašnjenje odredbi Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, koje se odnose na zadržavanje identifikacionih dokumenata gostiju za vrijeme boravka u hotelima.

Ustav Crne Gore jasno definiše zaštitu ličnih podataka: "zabranjena je upotreba podataka o ličnosti van namjene za koju su prikupljeni. Svako ima pravo

da bude upoznat sa podacima koji su prikupljeni o njegovoj ličnosti i pravo na sudsku zaštitu u slučaju zloupotrebe.” (Čl. 43 Ustava).

Prilikom evidentiranja korisnika smještaja, u obezbjeđivanju jedinstvenih standarda za pružanje ugostiteljskih usluga, davalac smještaja je obavezan, da “dnevno, tačno, potpuno i ažurno vodi knjigu u ugostiteljskom objektu za smještaj“, kao i da „organu državne uprave nadležnom za unutrašnje poslove i javnu upravu dostavi prijavu boravka gostiju, u skladu sa posebnim propisom kojim se uređuje boravište“ (čl. 103 stav 2 tačka 3 Zakona o turizmu („Sl. list CG 61/10 i 40/11“).

U skladu sa tim, Zakon o registrima prebivališta i boravišta, u čl. 21 („Sl. list CG 41/10 i 41/11) jasno utvrđuje obavezu saopštavanja podataka lica koja koriste usluge smještaja. Zakonodavac je taksativno nabrojao lične podatke koji se unose u registar boravišta, a davalac smještaja obavezan je da provjeri istinitost podataka uvidom u javnu ispravu i da u u prijavi i odjavi boravišta policiji daje istinite podatke, shodno čl. 21 stav 4 Zakona.

Shodno tome, Agencija za zaštitu ličnih podataka je, na osnovu čl. 50 Zakona, sprovela više inspekcijskih nadzora. Naloženo je da se evidencija korisnika usluga smještaja, putem zadržavanja i fotokopiranja identifikacionih dokumenata zaustavi, zbog kršenja odredbi Zakona o zaštiti podataka o ličnosti (član 2 stav 2) koji jasno kaže: „lični podaci ne mogu se obrađivati u većem obimu nego što je potrebno da bi se postigla svrha obrade niti na način koji nije u skladu sa njihovom namjenom“.

Stoga, Agencija za zaštitu ličnih podataka donosi preporuku da se ustaljena praksa zaustavi jer, zadržavanje i fotokopiranje identifikacionih dokumenata predstavlja direktno kršenje odredbi Zakona o zaštiti podataka o ličnosti. Ukoliko se nastavi sa navedenom praksom, Agencija će biti primorana da primjenom zakonskih rješenja preduzme odgovarajuće mjere.

11. DAVANJE SAGLASNOSTI U VEZI SA USPOSTAVLJANJEM ZBIRKI LIČNIH PODATAKA

Agencija je u izvještajnoj godini razmatrala ukupno 13 zahtjeva za davanje saglasnosti, od čega je pet saglasnosti dato pismenim putem, dvije saglasnosti su date prećutno, četiri zahtjeva nijesu dobila formalnu saglasnost usljed nepotpunosti podnešenih zahtjeva, ali su inspekcijskim nadzorom korigovane nepravilnosti u već postavljenom video nadzoru i mogu se smatrati kao date saglasnost, dok dva zahtjeva nijesu dalje razmatrana u nedostatku dopunske dokumentacije koju je Agencija tražila, odnosno koju Zakon nalaže.

11.1. Univerzitet Crne Gore, Elektrotehnički fakultet, Podgorica

Dana 01. 04. 2011. godine, Elektrotehnički fakultet obratio se Agenciji za zaštitu ličnih podataka za davanje saglasnosti za formiranje zbirke podataka Video nadzor shodno članu 27 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti. Takođe, shodno istom članu, dostavljeni su i podaci iz člana 26 kao i Odluka o uvođenju video nadzora shodno članu 35 istog Zakona.

Međutim, za dobijanje saglasnosti za formiranje zbirke podataka, osim dostavljanja potrebne dokumentacije, odnosno zbirku je potrebno u potpunosti uskladiti sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti. Naime, pod tačkom 4 Evidencije podataka o zbirkama podataka o ličnosti u obrazloženju svrhe obrade podataka poziva se na zakon ne precizirajući o kojem se zakonu radi. Uz pretpostavku pozivanja na član 36 stav 1 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti na osnovu kojeg je i u Odluci o uvođenju video nadzora definisano da će se video nadzor vršiti u anfiteatrima 019 i 106. S obzirom da se radi o prostoru koji je namijenjen za odvijanje redovnih radnih aktivnosti zaposlenih profesora, kao i studenata koji pohađaju nastavu, vršenje video nadzora bi dovelo do povrede privatnosti kao i prava na zaštitu ličnih podataka pomenutih lica koje im garantuju članovi 2 i 4 Zakona. U konkretnom slučaju, kao i u sličnim situacijama princip primjene Zakona od strane Agencije za zaštitu ličnih podataka je akcentiranje drugog dijela člana 36 stava 1 „...ako se to ne može ostvariti na drugi način“. Prihvatamo stav da bi vršenjem video nadzora u pomenutim prostorija na najlakši način ostvarili svrhu zaštite lica i imovine, ali s obzirom da to nije i jedini način i

da je u suprotnosti sa pomenutim članovima Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, prije dobijanja tražene saglasnosti u obavezi ste da otklonite akcentirane nepravilnosti. Elektrotehnički fakultet se više nije obraćao.

11.2. Z.U. Institut za javno zdravlje Podgorica

Na osnovu primljenog zahtjeva za dobijanje saglasnosti od 21. 06. 2011. godine na formiranje zbirke video nadzor utvrđeno je da Institut za javno zdravlje nije ispunio zakonsku obavezu iz člana 27 Zakona koja nalaže da se uz zahtjev dostave i podaci iz člana 26 Zakona. Tek po ispunjenju ovih zakonskih uslova može se razmatrati o davanju saglasnosti.

Institut za javno zdravlje se nije obraćao Agenciji po prednjem dopisu, pa su kontrolori u sklopu vanrednog nadzora, po saznanju o namjeri uvođenja video nadzora, izvršili inspeksijski nadzor na Institutu. Nakon naloženog ispravljanja konstatovanih nepravilnosti rukovalac zbirke ličnih podataka je uskladio zbirku video nadzor sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti.

11.3. MNA Gaming d.o.o.

Na osnovu zahtjeva za saglasnost za formiranje zbirke podataka stalnih gostiju rukovaoca zbirke ličnih podataka MNA Gaming, Agencija je odgovorila dopisom kojim se traži od rukovaoca zbirkom da formalno podnese zahtjev, odnosno da, u skladu sa članom 27 Zakona dostavi podatke iz člana 26, kako bi Agencija mogla odlučivati po zahtjevu. MNA Gaming nije ponovio zahtjev, pa je u sklopu redovnih nadzora izvršen inspeksijski nadzor kod ovog rukovaoca zbirkom ličnih podataka. Utvrđeno je da ova zbirka ličnih podataka nije formirana, a zapisnički konstatovane nepravilnosti je utvrđeno da su ispravljene.

11.4. Altimi d.o.o. – salon vjenčanica

Na osnovu zahtjeva za saglasnost za formiranje zbirke podataka video nadzor u maloprodajnom objektu Studio Altimi – salon vjenčanica, Agencija je odgovorila dopisom kojim se traži od rukovaoca zbirkom da formalno podnese zahtjev, odnosno da, u skladu sa članom 27 Zakona dostavi podatke iz člana 26, uz

druge bitne podatke, kako bi Agencija mogla odlučivati po zahtjevu. Rukovalac zbirkom nije ponovio zahtjev, pa je u sklopu vanrednog nadzora izvršen inspekcijski nadzor kod ovog rukovaoca zbirkom ličnih podataka. Utvrđeno je da je ova zbirka ličnih podataka formirana, a zapisnički su konstatovane nepravilnosti za koje je ponovnim nadzorom utvrđeno da su ispravljene.

11.5. Altimi d.o.o. – studio za sunčanje

Na osnovu zahtjeva za saglasnost za formiranje zbirke podataka video nadzor u maloprodajnom objektu Studio Altimi – studio za sunčanje, Agencija je odgovorila dopisom kojim se traži od rukovaoca zbirkom da formalno podnese zahtjev, odnosno da, u skladu sa članom 27 Zakona dostavi podatke iz člana 26, uz druge bitne podatke, kako bi Agencija mogla odlučivati po zahtjevu. Rukovalac zbirkom nije ponovio zahtjev, pa je u sklopu vanrednog nadzora izvršen inspekcijski nadzor kod ovog rukovaoca zbirkom ličnih podataka. Utvrđeno je da je ova zbirka ličnih podataka formirana, a zapisnički su konstatovane nepravilnosti za koje je ponovnim nadzorom utvrđeno da su ispravljene.

11.6. Eminent d.o.o.

Na osnovu zahtjeva za saglasnost za formiranje zbirke podataka video nadzor u maloprodajnom objektu Studio Altimi – salon vjenčanica, Agencija je odgovorila dopisom kojim se traži od rukovaoca zbirkom da formalno podnese zahtjev, odnosno da, u skladu sa članom 27 Zakona dostavi podatke iz člana 26, uz druge bitne podatke, kako bi Agencija mogla odlučivati po zahtjevu. Rukovalac zbirke ličnih podataka nije ponovio zahtjev, pa je u sklopu vanrednih nadzora izvršen inspekcijski nadzor kod ovog rukovaoca zbirkom ličnih podataka. Utvrđeno je da je ova zbirka ličnih podataka nije formirana, a zapisnički konstatovane nepravilnosti je utvrđeno da su ispravljene.

11.7. Klinički centar Crne Gore

Agenciji je uz zahtjev za mišljenje o primjeni Zakona o zaštiti podataka o ličnosti stigao i zahtjev za saglasnost za formiranje zbirke ličnih podataka video

nadzor u okviru zgrade Kliničkog centra CG. Zahtjev je formalno pravilno podnešen u smislu odredbi Zakona. S obzirom da se radi o velikom broju kamera kontrolori su izvršili inspekcijski nadzor u konstatovali određene nepravilnosti, koje su odmah otklonjene, pa se smatra da je Saglasnost prećutno data, s obzirom da je zapisnički konstatovana situacija.

11.8. Broadband Montenegro-BBM

Odlučujući po zahtjevu za saglasnost za formiranje zbirke video nadzor u poslovnicu Društva, Agencija je utvrdila da su svi uslovi ispunjeni i dala Saglasnost za formiranje prednje pomenute zbirke.

11.9. Normal Company d.o.o.

Odlučujući po zahtjevu za saglasnost za formiranje zbirke video nadzor u poslovnoj zgradi NCO, Agencija je utvrdila da su svi uslovi ispunjeni i dala Saglasnost za formiranje prednje pomenute zbirke.

11.10. Opština Pljevlja, Komunalna policija

Prećutna saglasnost za uvođenje video nadzora na lokacijama predviđenim Odlukom br. 13-365-597 na teritoriji Opštine Pljevlja

11.11. Opština Berane , Komunalna policija

Data Saglasnost za uvođenje video nadzora na lokacijama predviđenim Odlukom br. 09-364-572 na teritoriji Opštine Berane.

11.12. Opština Nikšić, Komunalna policija

Data Saglasnost za uvođenje video nadzora na lokacijama predviđenim Odlukom br. 13-st na teritoriji Opštine Nikšić.

U vezi sa projektom „Zajedno za prirodu” – Fondacija za razvoj sjevera Crne Gore – FORS Montenegro koji pomenuta fondacija realizuje zajedno sa Komunalnim policijama i lokalnim upravama iz opština Nikšić, Berane i Pljevlja, a finansira EU, Agenciji za zaštitu ličnih podataka se obratila Kancelarija FORS uz pojedinačne zahtjeve Komunalnih policija prednje pobrojanih Opština za dobijanje saglasnosti za formiranje zbirke video nadzor na lokacijama javnih površina koje su pojedinačnim Odlukama po gore navedenim Opštinama navedene kao najugroženije lokacije za formiranje tkz. „divljih deponija”. Održan je i sastanak sa predstavnicima FORS i Komunalnih policija gdje je detaljno pojašnjen problem. Kontrolori Agencije su izvršili inspekcijski nadzor lokacija, odnosno uvid u stanje na lokacijama navedenim u Odlukama i to u Nikšiću i Beranama i dali sljedeću pismenu saglasnost. Zahtjev za saglasnost Komunalne policije Pljevlja nije dat u pisanoj formi, s obzirom da kontrolori nijesu obišli lokacije, ali je data prećutno u skladu sa članom 27, stav 3 koji navodi da ako pismeni odgovor od Agencije ne stigne u roku od 30 dana, smatra se da je saglasnost data.

11.13. Opština Budva, Sekretarijat za lokalnu samoupravu

Agenciji se zahtjevom za saglasnost za formiranje zbirke Evidencija o prisutnosti na radu u Opštini Budva obratio Sekretarijat za lokalnu samoupravu Opštine Budva. Zahtjev je podnešen u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti. Zahtjev je primljen 30. 12. 2011. godine, a Saglasnost data u januaru mjesecu 2012. godine.

12. INSPEKCIJSKI NADZOR

Inspekcijski nadzor vrši se kod svih kategorija rukovaoca zbirke ličnih podataka koji su obavezni da postupaju shodno odredbama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti i to: državni organi, organi državne uprave, organ lokalne samouprave i lokalne uprave, privredno društvo i drugo pravno lice, preduzetnik i fizičko lice sa sjedištem u Crnoj Gori.

Postoje dva vida inspekcijskog nadzora i to:

- redovan i
- vanredan inspekcijski nadzor.

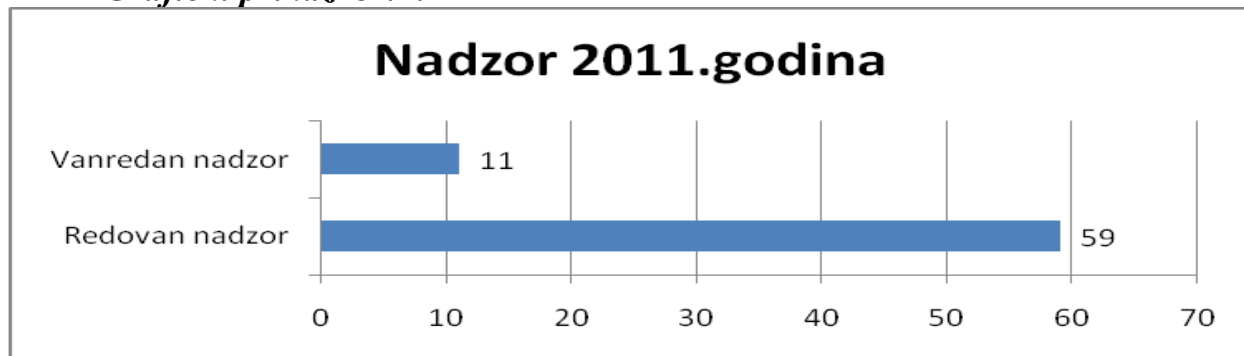
Redovan nadzor vrši se na bazi planiranog inspekcijskog nadzora kod rukovaoca zbirke ličnih podataka na osnovu obaveza definisanih godišnjim planom nadzora, kod svih kategorija rukovaoca:

- državni sektor;
- javni sektor;
- jedinice i organi lokalne uprave;
- privredna društva i druga pravna lica;
- preduzetnici;
- fizička lica.

Vanredan nadzor može biti:

- nadzor po zahtjevu za zaštitu prava;
- nadzor po inicijativi za zaštitu prava;
- nadzor po nalogu.

Grafički prikaz br.4.

Vanrednim nadzorom mogu se obuhvatiti sve kategorije rukovaoca zbirke ličnih podataka:

- državni organi i organi državne uprave;
- jedinice i organi lokalne uprave;
- privredna društva i druga pravna lica;
- preduzetnici.

Predmet nadzora:

Redovnim inspekcijskim nadzorom kod rukovaoca zbirke ličnih podataka po pravilu se kontrolišu:

- zbirke ličnih podataka sa nazivom zbirke;
- pravni osnov za obradu ličnih podataka;
- naziv rukovaoca zbirke;
- svrhu obrade ličnih podataka;
- kategoriju lica, vrste ličnih podataka sadržanih u zbirci;
- način prikupljanja i čuvanja ličnih podataka;
- rok čuvanja i korišćenja ličnih podataka;
- naziv korisnika zbirke ličnih podataka;
- iznošenje ličnih podataka iz Crne Gore;
- interna pravila obrade i zaštite ličnih podataka rukovaoca zbirke ličnih podataka;
- posebni vidovi obrade ličnih podataka;
- biometrijske mjere;
- video nadzor i
- ulazak i izlazak iz službenog odnosno poslovnog prostora.

Ukupan broj redovnih nadzora u svim sektorima u 2011. godini iznosi 59 dok je ponovnih nadzora bilo 25.

Osim navedenih, početkom prošle godine izvršeno je 15 ponovnih nadzora prenešenih iz prethodne godine.

Državni sektor:

U državnom sektoru je u izvještajnoj godini izvršeno 15 redovnih nadzora, što čini 25% učešća u odnosu na ukupan broj izvršenih nadzora, od kojih je jedan ponovni nadzor radi provjere ispravljanja nepravilnosti. Za ostale nadzore otklanjanje nepravilnosti konstatovano je službenom zabilježskom.

Javni sektor:

U javnom sektoru izvršeno je osam redovnih nadzora, što čini 14% učešća u odnosu na ukupan broj izvršenih nadzora, od kojih su dva ponovna. Za ostale nadzore, otklanjanje nepravilnosti konstatovano je službenom zabilježskom.

Jedinice lokalne uprave:

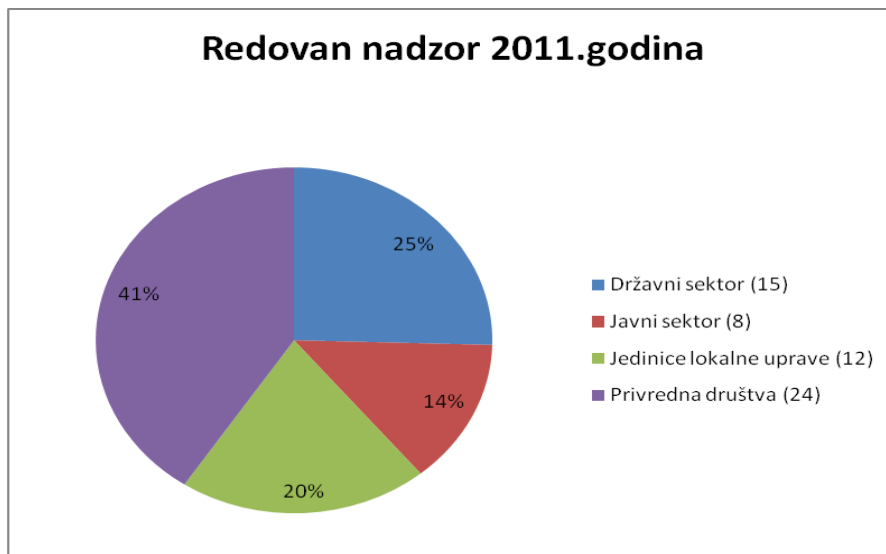
U jedinicama lokalne uprave u skladu sa godišnjim Planom rada, izvršeno je 12 redovnih nadzora što čini 21% učešća u odnosu na ukupan broj izvršenih nadzora, od kojih je šest ponovnih, dok je za ostale nadzore otklanjanje nepravilnosti konstatovano je službenom zabilježskom.

Privredna društva:

Kod privrednih društva, izvršena su 24 redovna nadzora, što čini 40% učešća u odnosu na ukupan broj izvršenih nadzora, od kojih je 16 ponovnih nadzora. Za ostale otklanjanje nepravilnosti konstatovano je sačinjavanjem službene zabilješke.

12.1. Redovan inspekcijski nadzor

Redovnim inspekcijskim nadzorom kontrolori provjeravaju primjenu zakona i podzakonskih akata kojom se uređuje oblast zaštite ličnih podataka. Kontrolori prilikom nadzora vrše uvid u zbirke ličnih podataka koje su ustrojene i provjeravaju da li su zbirke koje su već proslijeđene Agenciji, valjano predočile stanje zaštite ličnih podataka kod rukovaoca zbirki.

Grafički prikaz br.5.

Tokom 2011. godine redovnim nadzorima je u najvećem broju slučajeva utvrđena nepravilnost da rukovaoc zbirke ličnih podataka nije dostavio zbirke ličnih podataka Agenciji, u skladu sa članom 27 Zakona. Dalje, nepravilnosti bi se u suštini mogle generalizovati kao zanemarivanje ili neadekvatna primjena mjera obrade i zaštite ličnih podataka prilikom obrade podataka. Iz navedenog proizilazi zaključak da se propisi iz oblasti zaštite ličnih podataka uglavnom krše iz razloga nedovoljnog poznavanja istih. To potvrđuje činjenica da se nalozi kojim se naređuje otklanjanje nepravilnosti poštuju skoro u svim slučajevima.

Nadalje, govoreći o utvrđenim nepravilnostima u redovnim nadzorima može se konstatovati i povećani obim obrade ličnih podataka.

Video nadzor kao jedna od zbirki ima svoje posebno mjesto gotovo uvijek prilikom konstatovanja nepravilnosti, ali o njemu će biti više riječi prilikom komentarisanja vanrednih nadzora.

Poseban slučaj evidentiranog kršenja Zakona o zaštiti podataka o ličnosti je konstatovan kod privrednog društva koje je donijelo Odluku o zaštiti imovine i formiralo zbirku video nadzor, na način da su kamere postavljene u svim kancelarijama, čak i više kamera, gdje zaposleni obavljaju svoje radne zadatke, koje osim što snimaju, odnosno imaju video zapis, imaju i audio zapis čime su

prekršena sva elementarna ljudska prava ,na privatnost i lični integritet. Predmetni nadzor zaključen je konstatacijom da su od strane privrednog društva otklonjenje sve naložene nepravilnosti. Protiv pravnog lica i odgovornog lica u preduzeću podnešen je zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka ali je postupak obustavljen iz razloga što zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka nije blagovremeno podnešen.

Inspekcijским nadzorom obuhvaćeni su rukovaoci na području cijele Crne Gore, što podrazumijeva principijelnu zastupljenost nadzora kako u centralnom tako na primorskom i sjevernom području Crne Gore. Najveća zastupljenost nadzorom podrazumijevala je centralni dio odnosno Podgoricu kao administrativni centar Crne Gore u kojoj se odvija oko 60 do 70 procenata administrativnih, ekonomskih, privrednih i drugih aktivnosti.

- Određenim brojem nadzora obuhvaćeni su državni organi i organi državne uprave i to:

Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Ministarstvo nauke, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Hidrometeorološki zavod, Fitosanitarna uprava, Agencija za duvan, Veterinarska uprava, Zavod za zbrinjavanje izbjeglica, Uprava za antikorupcijsku inicijativu, Uprava za mlade i sport, Uprava za igre na sreću, Seizmološki zavod, Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća, Državna izborna komisija, Uprava policije Crne Gore, Klinički centar Crne Gore - Podgorica, Institut za javno zdravlje, Zavod za statistiku Crne Gore – Monstat- Podgorica, Viši sud - Podgorica.

- Kada su u pitanju jedinice lokalne uprave nadzor je izvršen kod slijedećih rukovaoca:

Sekretarijat za opšte upravne poslove i društvene djelatnosti - Opština Bijelo Polje, Sekretarijat za društvene djelatnosti i opšte upravne poslove - Opština Nikšić, Sekretarijat za opštu upravu - Opština Kotor, Sekretarijat za opšte upravne poslove i društvene djelatnosti - Opština Berane, Sekretarijat za finansije, razvoj i saobraćaj - Opština Berane, Sekretarijat za opštu upravu i društvene djelatnosti - Opština Kolašin, Sekretarijat za privredu i finansije - Opština Kolašin, Sekretarijat za opštu upravu i društvene djelatnosti - Opština Plav, Sekretarijat za uređenje

prostora i imovine - Opština Plav, Komunalna policija Glavnog grada, Sekretarijat za privredu, razvoj i finansije - Opština Plav, Služba za zajedničke poslove - Opština Bijelo Polje.

- Kontrolom privrednih društava obuhvaćena su slijedeća privredna društva koja posluju u raznim oblastima privrede (proizvodnja, turizam, trgovina, usluge i dr):

„Mesopromet” d.o.o. Bijelo Polje, „Studio Moderna Crne Gore” d.o.o. Podgorica, „MNA Gaming” d.o.o. Podgorica, „Ljetopis” d.o.o. Podgorica, „Doding” d.o.o. Podgorica, „Altimi” d.o.o. Podgorica, „Moderato” d.o.o. Podgorica, „Agrocentar” d.o.o. Podgorica, „Info” d.o.o. Podgorica, „Telenor” a.d. Podgorica, „Kroling” d.o.o. Podgorica, ugostiteljski objekat „Caffe caffe” Podgorica, „Crnogorski Telekom” a.d. Podgorica, „M-tel” d.o.o. Podgorica, „Hotel Planinka” Žabljak, „Avon Cosmetics Montenegro” d.o.o. Podgorica, „Bar kod” d.o.o. Podgorica, „Voli Trade” d.o.o. Podgorica.

- Nadzorom je obuhvaćen određeni broj finansijskih institucija i to:

„Podgorička banka Societe Generale Group” a.d. Podgorica, „Erste Banka” Podgorica, „Invest Banka Montenegro” Podgorica, „Prva banka Crne Gore osnovana 1901” a.d. Podgorica, „Komercijalna banka Budva” a.d. Budva, „Atlas banka” a.d. Podgorica, „Hypo Alpe Bank” a.d. Podgorica, „NLB Montenegro banka” a.d. Podgorica.

- Nadzor je izvršen kod određenog broja obrazovnih institucija i to:

➤ Univerzitet Crne Gore:

Filozofski fakultet, Nikšić; Ekonomski fakultet i menadžment, Podgorica; Pravni fakultet, Podgorica; Studijski program za učitelje na albanskom jeziku, Podgorica; Prirodno-matematički fakultet, Podgorica.

➤ Srednjoškolske ustanove:

JU Gimnazija „25 maj”, Tuzi; JU Srednja stručna škola „Sergije Stanić”, Podgorica; JU Srednja elektrotehnička škola „Vaso Aligrudić”, Podgorica; JU Gimnazija “Slobodan Škerović”, Podgorica; JU Srednja medicinska škola „Podgorica”, Podgorica.

➤ Ustanove osnovnog obrazovanja i specijalizovanje škole:

JU Osnovna škola „Savo Pejanović”, Podgorica; JU Dječiji dom „Mladost”, Bijela; JU Zavod za školovanje i profesionalnu rehabilitaciju invalidne djece i omladine, Podgorica.

12.2. Vanredan inspekcijski nadzor

Odredbama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti definisan je postupak zaštite privatnosti kojim se na brz, kratak i efikasan način sprečava povreda privatnosti putem nezakonite obrade ličnih podataka. Agencija kao nadzorni organ je obavezna da po ponesenom zahtjevu za zaštitu prava najkasnije u roku od osam dana sačiniti zapisnik o utvrđenom činjeničnom stanju kod rukovaoca zbirki ličnih podataka. U ostavljenom roku Agencija zapisnički nalaže otklanjanje nepravilnosti rukovaocu zbirki ličnih podataka. Rukovalac može podnijeti prigovor Agenciji ukoliko smatra da nije povrijedio Zakon.

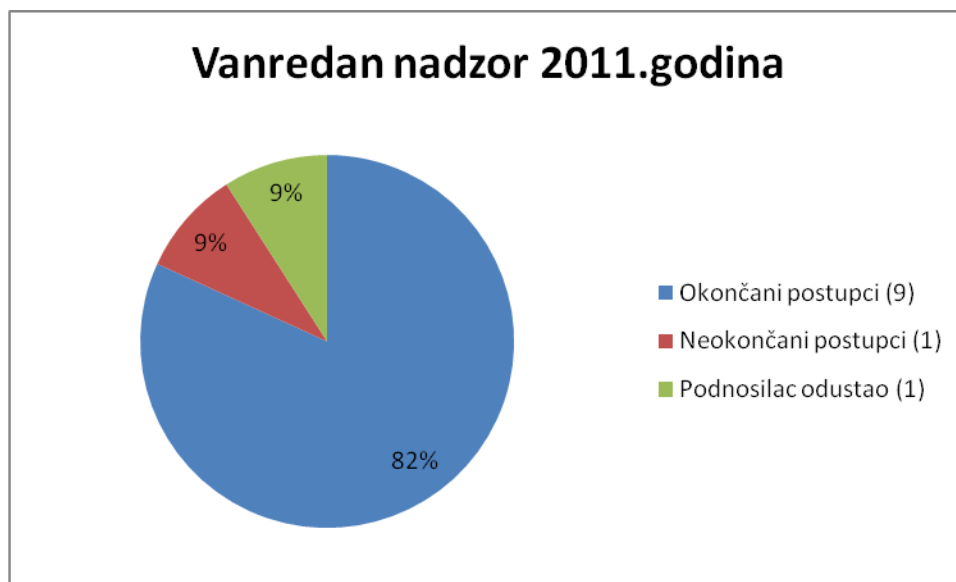
U 2011. godini prispjelo je 11 Inicijativa i Zahtjeva za zaštitu prava. Po istima je izvršeno devet nadzora, jedan postupak nije okončan, dok je u jednom slučaju podnosilac odustao od zahtjeva.

Takođe, dana 09. 02. 2011. godine donijeto je rješenje po prigovoru na zapisnik sačinjen po zahtjevu za zaštitu prava podnosioca S.Ž. br. 516/10, iz decembra 2010. godine. Zahtjev se odnosio na dodjelu matičnog broja njegovog maloljetnog sina još jednom licu nerezidentu. Dodjela je izvršena od strane diplomatsko-konzularnog predstavništva.

Rješenjem je prihvaćen prigovor S. Ž., i u skladu sa članom 71 tačka 1 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, naređeno je Ministarstvu unutrašnjih poslova i

javne uprave da Rješenjem, u roku od 15 dana od dana prijema Rješenja Agencije, otkloni utvrđenu nepravilnost učinjenu izdavanjem jedinstvenog matičnog broja drugom licu.

Grafički prikaz br. 6.

1. Postupanje po Zahtjevu za zaštitu prava br. 01/08 od 08. 04. 2011. godine podnosioca M.Z. kojim je ukazano na nepravilnosti u poslovanju Crnogorske komercijalne banke AD Podgorica.

Nadzorom je utvrđeno slijedeće činjenično stanje:

Na osnovu inicijative za zaštitu prava br. 01/08 od 08. 04. 2011. godine, podnosioca M.Z., na osnovu člana 68 Zakona za zaštitu podataka o ličnosti, dana 12. 04. 2011. godine, izvršen je inspekcijski nadzor kod Crnogorske komercijalne banke AD Podgorica u cilju utvrđivanja navoda iz Zahtjeva za zaštitu prava M. Z.. U zahtjevu za zaštitu prava je navedeno da je neko od službenika CKB-a izdao trećem licu obrazac Analitičke kartice, bez saglasnosti vlasnika. Pomenuti obrazac je, kasnije, u svojstvu tužioca pred Osnovnim sudom, tokom drugog ročišta, usmenim čitanjem prezentiran sudu. Tokom nadzora, uvidom u obrazac Analitičke kartice M. Z., za vremenski period od 4 mjeseca, utvrđeno je da nema tragova da je

neko od službenika CKB odštampao istu, iz razloga kako je navedeno od strane službenika CKB-a, što je u „log fajlu” informacionog sistema CKB-a izbrisana mogućnost prikazivanja komande – štampanje. Iz tog razloga je i fizički onemogućeno utvrđivanje da li je neko od službenika CKB-a mogao da izda ili je izdao pomenuti obrazac Analitičke kartice. S obzirom da se radi o predmetu čije rješavanje zahtijeva raspolaganje sa konkretnim činjenicama i dokazima (u ovom slučaju Analitička kartica prezentirana na ročištu, odnosno trag u zapisniku sa ročišta da je ista evidentirana), a koja je naknadno tražena od podnosioca zahtjeva i sa kojom bi se moglo utvrditi da se radi o neovlašćenoj obradi ličnih podataka, usljed nedostatka iste inspekcijski nadzor se obustavlja,

2. Postupanje po Inicijativi za zaštitu prava br. 01/20 od 15. 06. 2011. godine podnosioca adv. N.M., kojim je ukazano na nepravilnosti u poslovanju Crnogorskog Telekom a.d. Podgorica.

Nadzorom je utvrđeno slijedeće činjenično stanje:

Na osnovu inicijative za zaštitu prava br. 01/20. od 15. 06. 2011. godine, podnosioca advokata N.M., na osnovu člana 68. Zakona za zaštitu podataka o ličnosti, dana 16.06.2011.godine, izvršen je inspekcijski nadzor kod Crnogorskog Telekom a.d. Podgorica. Na osnovu navoda iz Zahtjeva za zaštitu prava podnosioca zahtjeva, evidentno je da je službenica T-comovog shopa, prilikom zaključivanja ugovora o prodaji mobilnog telefona, prilikom evidentiranja potrebnih ličnih podataka izvršila kopiranje identifikacionog dokumenta (lične karte), sa obrazloženjem da se radi o primjeni internih procedura T-com-a, prilikom sklapanja ugovora sa korisnicima njihovih usluga. Prilikom obavljanja inspekcijskog nadzora, predstavnici T-coma nijesu osporavali navode iz zahtjeva, sa obrazloženjem da se ne radi o proceduri koja ima zakonski osnov, već da se radi o ustaljenoj praksi u funkciji dopunskog obezbjeđenja prilikom sklapanja korisničkih ugovora. Akt, Opšti uslovi za zasnivanje preplatničkog odnosa i dodjelu preplatničkog broja Crnogorskog Telekom A.D. Podgorica, koji je odobren od Agencije za elektronske komunikacije, kao nadležnog organa, u članu 7 tačka 1 propisuje mogućnost uvida u identifikacioni dokument, radi provjere tačnosti navedenih ličnih podataka prilikom zaključivanja korisničkih ugovora, ali ne i njegovo kopiranje bez saglasnosti korisnika. Iz navedenog, nesporno je da za pomenuti postupak od strane službenice T-coma nije postajao zakonski osnov,

čime je povrijeđen član 2 stav 1 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, koji propisuje da se lični podaci mogu obrađivati isključivo za namjenu koja je određena zakonom ili uz saglasnost lica čiji se podaci obrađuju. S obzirom, da je aktuelni problem, od strane službenice koja je izvršila kopiranje identifikacionog dokumenta, prijavljen pravnoj službi Crnogorskog Telekoma, tokom vršenja inspekcijskog nadzora utvrđeno je da je, putem elektronske pošte, proslijeđeno upozorenje svim pripadajućim shopovima Crnogorskog Telekoma da se strogo poštuje zakonska procedura i ne vrši kopiranje identifikacionih dokumenata. Takođe je naloženo od strane kontrolora, da se pripadajućim shopovima uputi pisani akt u vidu instrukcije za poštovanje zakonske procedure povodom aktuelne problematike, čemu se pristupilo tokom vršenja nadzora.

3. Postupanje po Zahtjevu br. 01/07 od 23. 03. 2011. godine, podnosioca M.M. iz Podgorice, odnosno od strane zastupnika podnosioca Incijative S.Č, kojim se ukazuje na nepravilnosti u obradi ličnih podataka Telenora d.o.o Podgorica.

Nadzorom je utvrđeno slijedeće činjenično stanje:

Dana 13. 02. 2011. godine sklopljen je Preplatnički Ugovor, o pretplatničkom broj 38269562XXX, između Telenora d.o.o. Podgorica i M. M. iz Podgorice i da je na poledini Ugovora kopirana lična karta. Takođe smo konstatovali da se na ugovorni odnos između Telenora i Preplatnika primjenjuju odredbe Zakona o elektronskoj komunikaciji i Opšti uslovi pružanja i korišćenja usluga. Dana 26. 06. 2009. godine Promonte GSM /sadašnji Telenor/ obratio se nadležnoj Agenciji za elektroske komunikacije i poštansku djelatnost za dobijanje saglasnosti za primjenu tipskih preplatničkih ugovora, koja je Odlukom od 12. 11. 2009. godine br. 02-305/15 dala saglasnost o primjeni opštih uslova pružanja i korišćenja usluga. Nakon dobijene saglasnosti na internet stranici Telenora, www.telenor.me, objavio je Opšte uslove pružanje i korišćenje usluga, kako bi bilo dostupno svakom budućem korisniku. Na osnovu prednjeg ustanovljeno je da je Telenor može zadržati u trajni posjed fotokopiju dokumenata na osnovu kojih je izvršeno legitimisanje (član 4 stav 3) Opštih uslova. Potpisivanjem Preplatničkog Ugovora podnosilac zahtjeva je prihvatio uslove iz Ugovora pa sam tim i dao saglasnost da mu se izvrši kopiranje lične karte. Daljim nadzorom izvršena je kontrola arhiviranja dokumenata i čuvanje istih, ustanovili da se dokumenta čuvaju

u posebnoj prostoriji zaključana sa pristupom samo ovlašćenog radnika, a da rok čuvanja je 15 godina shodno Zakonu o arhivskoj građi.

Prilikom nadzora utvrđeno je da nema povrede Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

4. Postupanje po Zahtjevu za zaštitu prava M.R. iz Pljevalja, kojim je ukazano na nepravilnosti u obradi ličnih podataka u JZU Dom zdravlja Pljevlja.

Nadzorom je utvrđeno slijedeće činjenično stanje:

Na osnovu sukcesivno dostavljane dokumentacije od strane M.R. iz Pljevalja, iz koje se jasno vidi da je izvjesno lice u sudskom postupku stavljalo na uvid kopiju zdravstvenog kartona M.R. a koji je prema priznanju tog lica pribavljen na krajnje nezakonit način (otuđenjem), kontrolori Agencije za zaštitu ličnih podataka su dana 24. 06. 2011. godine izvršili inspekcijski nadzor, stavljajući akcenat na način čuvanja i zaštite podataka koji se nalaze u medicinskim kartonima pacijenata.

Tokom vršenja inspekcijskog nadzora, kontrolori Agencije su dobili informaciju da je do 01. jula 2008. godine postojala Centralna kartoteka u kojoj su bili smješteni zdravstveni kartoni svih pacijenata Doma zdravlja, te da je pristup zdravstvenim kartonima iz Centralne kartoteke bio omogućen svim medicinskim sestrama i ostalim zaposlenim u ovoj ustanovi. Iz navedenog se jasno vidi da je zaštita ličnih podataka iz zdravstvenih kartona, tokom perioda postojanja Centralne kartoteke, bila na izuzetno niskom nivou. Takođe je evidentno da je navedena situacija bila aktuelna prije stupanja na snagu Zakona o zaštiti podataka o ličnosti (23. 12. 2008. godine). Od 01. jula 2008. godine, od kada je zaživio projekat izabranog ljekara, što je utvrđeno i u momentu inspekcijskog nadzora, medicinski kartoni su izmješteni kod pripadajućih izabranih ljekara. Nadzorom je utvrđeno da se medicinski kartoni pacijenata nalaze u posebnim prostorijama, u metalnim arhivskim ormarima, te da je pristup tim kartonima omogućen isključivo medicinskoj sestri, koja je u obavljanju svojih redovnih radnih aktivnosti vezana za konkretnog izabranog ljekara. Takođe, nadzorom je utvrđeno da se podaci iz medicinskog kartona vode i čuvaju u elektronskoj formi za pacijente vezane za izabranog ljekara, a pristup podacima, putem individualne šifre imaju isključivo

izabrani ljekar, kod kojih su određeni pacijenti registrovani, kao i jedna medicinska sestra koja je u smjeni sa izabranim ljekarom. Od strane Direktora JZU Dom zdravlja Pljevlja izdata je i naredba da se medicinski kartoni, prilikom upućivanja pacijenta kod nekog od specijalista, ne smiju dati ni pacijentu, već se ovi upućuju uz pratnju medicinske sestre, koja je zadužena za odvođenje pacijenta i nošenje medicinskog kartona. Na osnovu prethodno navedenog, kada su u pitanju procedure vezane za tretman ličnih podataka koji se nalaze u zdravstvenim kartonima, tretirajući perid od momenta stupanja na snagu Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, konstatujemo da su napravljeni vidni pozitivni pomaci u smislu zaštite ličnih podataka, koji su predmet obrade u medicinskim kartonima, kao i da je praktično nemoguća njihova zloupotreba i neovlašćen pristup bez znanja i odgovornosti konkretnog izabranog ljekara i njemu pripadajuće medicinske sestre.

5. Postupanje po dopisu Komunalne policije Rožaje br. 01/26 od 26. 07. 2011. godine po Zahtjevu za zaštitu prava stanara zgrade ul. 13. Jul od 11. 07. 2011. godine, koji su ukazali na nezakonitu obradu ličnih podataka putem video nadzora od strane S.F. iz Rožaja.

Nadzorom je utvrđeno slijedeće činjenično stanje:

Inspekcijski nadzor izvršen na osnovu primljenog zahtjeva, br. 01/26 od 26. 07. 2011. godine, odnosno inicijative stanara stambene zgrade, koja se nalazi u ul. 13. Jul, u kojoj se navodi da je stanar pomenute zgrade, F.S., samoinicijativno postavio video nadzor na ulazu u zgradu i samim tim povrijedio njihovo pravo privatnosti. Kontrolori Agencije za zaštitu ličnih podataka su izvršili inspekcijski nadzor radi utvrđivanja činjeničnog stanja. Nadzorom je utvrđeno da uređaj za vršenje video nadzora nije postavljen na ulazu u zgradu, već pored zvona na ulaznim vratima stana, vlasnika F. S. Video nadzor vrši se po principu interfona, tj. pritiskom na taster, koji se nalazi na postavljenom aparatu, aktivira se postavljena kamera. U unutrašnjosti stana gore navedenog vlasnika, nalazi se monitor na kome se jasno vidi lice koje je aktiviralo taster kamere, glavni ulaz u stambenu zgradu, jer se stan nalazi na prizemlju, kao i zajedničke stepenice koje vode prema sljedećem spratu. Video nadzor nema bilo kakvu mogućnost bilježenje video zapisa, niti upotrebe memorijske kartice, a nema ni mogućnost audio zapisa. Obzirom da F.S., vlasnik stana u ul. 13. Jul na instaliranom aparatu nema mogućnost video zapisa, odnosno nema mogućnosti memorisanja i evidentiranja

ličnih podataka, pa samim tim nema ni mogućnost obrade ličnih podataka niti formiranje Zbirke ličnih podataka, to se video nadzor ne može smatrati zbirkom ličnih podataka, odnosno obradom ličnih podataka u smislu člana 9 tačka 2 i 3 Zakona koji navode: „Zbirka ličnih podataka je strukturalno uređen, centralizovan, decentralizovan ili razvrstan po funkcionalnim ili geografskim osnovama, skup ličnih podataka koji su predmet obrade i koji mogu biti dostupni u skladu sa propisanim kriterijumima" član 9 stav 3 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti; „Obrada ličnih podataka je radnja kojom se automatski ili na drugi način lični podaci prikupljaju, evidentiraju, snimaju, organizuju, čuvaju, mijenjaju, povlače, koriste, vrši uvid u njih, otkrivaju putem prenosa, objavljuju ili na drugi način čine dostupnim, svrstavaju, kombinuju, blokiraju, brišu, uništavaju, kao i bilo koja druga radnja koja se vrši na ličnim podacima član 9 stav 2 Zakona.

Na osnovu konstatovanih činjenica utvrđuje se da nema povrede Zakona o zaštiti podataka o ličnosti i Odbacuje se inicijativa vlasnika etažnih stanova br. 01/26 od 26. 07. 2011. godine kao nesnovana.

6. Postupanje po Zahtjevu za zaštitu prava, upućenog Agenciji od strane J.G., mananig Direktor IMMCO LTD New Zeland, na upotrebu ličnih dokumenata za izmjenu kodova mobilnih telefona kod Telenora, ul. a.d. Bulevar Džordža Vašingtona br. 83, Podgorica, za U. i V. G., iz Petrovca.

U postupku nadzora utvrđeno je sljedeće činjenično stanje:

Dana 24. 03. 2011. godine u poslovnici Telenora u Budvi izvršene su zamjene kartica, vezane za (postpid i prepaid) brojeve 069-082-XXX, 069-207-XXX i 069-772-XXX vlasništvo G. V. . Promjena kartice vrši se radi registracije preplatnika i korisnika usluga (postpaid i prepaid) mobilne telefonije, koja je regulisana Zakonom o elektronskim komunikacijama odnosno Pravilnikom o načinu registracije korisnika usluga javnih komunikacionih mreža. Naime, čl. 4 pomenutog Pravilnika stav 2 “za registraciju korisnika mobilne telefonije upisuju se podaci iz člana 3 stav 2 i 4, a to su ime i prezime i dodjeljeni preplatnički broj”, uz identifikacionu ispravu.

Telenor d.o.o Podgorica je u sedmom mjesecu 2010. godine donio Pravilnik o opštim uslovima pružanja i korišćenja usluga, koji je usvojen od strane Agencije

za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, u kojem je u skladu sa članom 4 Pravilnika obavezno legitimisanje na osnovu originalnih dokumenata, kao i mogućnost da zadrži u trajni posjed fotokopiju dokumenta na osnovu kojih je izvršeno legitimisanje.

Agencija za zaštitu ličnih podataka uputila je inicijativu za izmjenu čl.4 pomenutog Pravilnika, da se operaterima zabrani kopiranje indetifikacionog dokumenta, što je Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost uvažila i 11. 05. 2011. godine, obavjestila "Telenor" d.o.o. o izmjeni člana 4 Pravilnika da operater ne može kopirati indetifikacioni dokument i zadržati ga u trajno vlasništvo, jer je u suprotnosti sa članom 2 Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti. U konkretnom slučaju Telenor je postupio po zakonskom osnovu, a ovo iz razloga što je izmjena kartice urađena u 03 mjesecu 2011. godine, kada se primjenjivao član 4 Pravilnika o opštemim uslovima pružanja i korišćenja usluga.

Na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja u postupku inspekcijskog nadzora konstatuje se sljedeće :

Zakon o zaštiti podataka o ličnosti u članu 2 stav 1 definiše da se lični podaci mogu obrađivati za namjenu koja je određena zakonom ili uz prethodno pribavljenu saglasnost lica čiji se podaci obrađuju. Obzirom da se, iz dijela o utvrđenom činjeničnom stanju, jasno vidi da se uporište za izmjenu koda tj. elektronskih kartica, nalazi u Zakonu o elektronskim komunikacijama (Sl.list CG. 50/08) i Pravilnika o načinu registracije korisnika usluga javnih komunikacionih mreža (Sl.list CG:br. 77/09 i 24/11), smatramo da je obrada ličnih podataka izvršena za namjenu koja je određena zakonom.

7. Postupanje po Zahtjevu za zaštitu prava, upućenog Agenciji od strane Inicijative mladih za ljudska prava, a vezano za uzimanje uzoraka za DNK analizu od strane službenika Uprave Policije – PJ Berane od lica M.M. iz Berana, bez prethodno pribavljenog sudskog naloga i bez njegove saglasnosti.

U postupku nadzora utvrđeno je sljedeće činjenično stanje:

Na osnovu pisanog naloga od 26. 04. 2011. godine br. 03/1-27-1803, kontrolorima dat na uvid, izdata je naredba rukovodiocima svih područnih jedinica

i ispostava, a povodom izvršenja teškog krivičnog djela, da se izvrši izuzimanje DNK profila za lica koja posjeduju krvnu grupu "B", a koja su registrovana kao izvršioci krivičnog djela. Obzirom da se aktuelno lice M.M. nalazi u kaznenoj evidenciji, kao izvršilac 6 krivičnih djela, kontrolorima omogućen uvid, upućen mu je zahtjev da se javi u prostorije Uprave Policije – PJ Berane radi sprovođenja navedenih postupaka. Lice M.M. je primilo zahtjev, o čemu govori i njegov potpis na dostavnici koja je kontrolorima Agencije takođe data na uvid. Nakon dolaska u prostorije PJ Berane lice M.M. je zahtijevalo od inspektora krim službe da mu se da na uvid nalog suda za izuzimanje DNK profila. Pojašnjeno mu je da policija u predkrivičnom postupku ima ovlašćenja da samoinicijativno, dakle bez naloga sudije za istragu i bez njegove saglesnosti izuzme DNK profil. Pravni osnov na kojem policija temelji ova svoja ovlašćenja nalaze se u članu 257 stav 2 ZKP-a, gdje se definiše da je, ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, policija dužna da obavijesti državnog tužioca i samoinicijativno ili po zahtjevu državnog tužioca između ostalog uzme uzorak za DNK analizu. Pravni osnov za postupanje policije po prethodnoj proceduri, nalazi se i u članu 154 istog Zakonika, vezano za tjelesni pregled i druge radnje, u kojem se decidno definiše da se uzorci pljuvačke radi sprovođenja DNK analize mogu uzimati kad je to potrebno u cilju identifikacije lica ili u cilju poređenja sa drugim biološkim tragovima i drugim DNK profilima, i za to nije potreban pristanak lica niti se ta radnja može smatrati opasnom po život. U istom članu za izuzimanje DNK profila za analizu isključena je potreba naredbe nadležnog suda. Na osnovu prethodno iznijetih zakonskih ovlašćenja, licu M.M. je, po navodima ovlašćenih lica iz PJ Berane, bez upotrebe sile izuzet uzorak DNK, propisno upakovan i uz prpratni akt poslat na analizi u nadležni Forenzički centar u Danilovgradu.

Na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja u postupku inspekcijskog nadzora konstatuje se sljedeće :

Zakon o zaštiti podataka o ličnosti u članu 2 stav 1 definiše da se lični podaci mogu obrađivati za namjenu koja je određena zakonom ili uz prethodno pribavljenu saglasnost lica čiji se podaci obrađuju.

Obzirom da se, iz dijela o utvrđenom činjeničnom stanju, jasno vidi da se uporište za uzimanje uzorka za DNK analizu, bez prthodne saglasnosti lica i bez naloga nadležnog suda, nalazi u članovima 257 i 154 ZKP-a, smatramo da je obrada ličnog podatka (DNK) izvršena za namjenu koja je određena zakonom.

Komentar:

Činjenica je da se uzimanjem profila za DNK analizu ne smatra kao radnja kojom se može uticati na narušavanje zdravlja ili ugroziti život lica nad kojim se ova radnja sprovodi. Međutim, činjenica je takođe da se izuzimanjem profila za DNK analizu po sprovedenoj procedure bitno ugrožava privatnos i identitet lica koje je predmet obrade, što je u suprotnosti sa ličnim pravima i slobodama zagarantovanim Ustavom Crne Gore.

Takođe, DNK, sa aspekta Zakona o zaštiti podataka o ličnosti predstavlja podatak iz posebne kategorije podataka o ličnosti, čija obrada zahtijeva poseban strožiji tretma, što je definisano Pravilnikom o načinu označavanja i zaštite posebne kategorije ličnih podataka. Predlažemo usklađivanje pomenutih članova ZKP-a sa odredbama Ustava Crne Gore i Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

8. Postupanje po Zahtjevu za zaštitu prava br. 48/01 od 19. 12. 2011. godine, upućenog Agenciji od strane D.H., iz Podgorice, a vezano za brisanje ličnih podataka iz registra članova DPS-a.

U postupku nadzora utvrđeno je sljedeće činjenično stanje:

Inspeksijskim nadzorom utvrđeno je, da se podnosilac zahtjeva za zaštitu prava g-din D.H., dana 13. 12. 2011. godine obratio zahtjevom rukovaocu zbirke ličnih podataka DPS-u, za dobijanje kopije kartona iz evidencije članstva. Sekretar odbora DPS Glavnog grada, je odmah nakon toga u prisustvu medija dao na uvid pomenuti karton. Nakon davanja evidencionog kartona na uvid, predsjednik odbora glavnog grada DPS, V.V., aktom br. 06-318 od 16. 12. 2011.godine uputio je Obavještenje gospodinu D.H. na adresu lica, Podgorica, da Odbor Glavnog grada DPS“ nije u obavezi da izdaje evidencione kartone bilo kome, pa ni članovima partije, jer oni isključivo služe za internu evidenciju članstva”, što je u skladu sa članom 14 Statuta partije.

Predmetni evidencioni karton, sadrži sljedeće lične podatke: ime, prezime, JMBG, ime oca, mjesto i opština rođenja, nacionalnost, adresa stanovanja, telefon, e-mail, mjesto boravka, naziv završene škole, zanimanje-naziv radnog mjesta, odnosno preduzeća ili ustanove kod koga je lice zaposleno, poznavanje stranih

jezika, datum prijema u članstvo, naziv i broj biračkog mjesta, mjesni odbor, broj kartona, pol i svojeručni potpis, a čuva se u zaključanom arhivskom ormaru, sa rokom korišćenja i čuvanja do isteka člastva kod DPS-a. Evidencija ličnih podataka članova DPS-a, takođe se vodi u elektronskoj formi, tj. u evidencioni list Demokratske partije socijalista Crne Gore. Evidencioni list DPS sadrži lične podatke iz evidencionog kartona. Podaci u elektronskoj formi se nalaze u računaru koji je zaštićen sa posebnom šifrom, a koriste se i čuvaju do isteka članstva u DPS.

U toku inspekcijskog nadzora Rukovalac zbirke ličnih podataka DPS je, u prisustvu kontrolora Agencije, izbrisao sve lične podatke iz evidencionog lista i kartoteke podnosioca zahtjeva. Nakon izvršene radnje brisanja ličnih podataka iz evidencionog lista i kartoteke DPS-a, Odbor Glavnog Grada poslao je Obavještenje o izvršenoj radnji brisanja, akt br. 06-322 od 21. 12. 2011. godine D.H. i Agenciji za zaštitu ličnih podataka.

Na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja u postupku inspekcijskog nadzora konstatuje se sljedeće :

Rukovalac zbirke ličnih podataka DPS je shodno članu 11 stav 2 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti izvršio brisanje ličnih podataka iz evidencionog kartona i kartoteke. Rukovalac zbirke ličnih podataka je obavjestio podnosioca zahtjeva o izvršenoj radnji brisanja ličnih podataka, shodno članu 23 stav 2 Zakona.

Na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja ovaj predmet je okočan saglasno pozitivnim propisima odmah nakon sprovedene radnje brisanje ličnih podataka.

9. Agenciji je podniet Zahtjev za zaštitu prava br. 01/44 od 02. 12. 2011. godine, od strane lica N.N. u cilju kontrole rada Crnogorskog Telekoma. U zahtjevu se navodi da je Crnogorski Telekom dostavio podatke o svom klijentu , prednje pomenutom podnosiocu zahtjeva, kao redovnom platiši Hipotekarnoj banci, čiji su ga predstavnici pozvali kako bi mu uručili nagradu, premium karticu. Podnosilac inicijative se i pismeno obratio Crnogorskom Telekomu tražeći objašnjenje, koje do momenta podnošenja inicijative nije dobio. Podnosilac inicijative se nakon par dana ponovo pismeno obratio Agenciji tražeći odustajanje od svih aktivnosti povodom prednje pomenute inicijative.

10. Redovni profesori Prirodno matematičkog fakulteta dr N. A. i dr J.M. su se obratili Agenciji zahtjevima za zaštitu prava, ukazujući pri tom na povredu svoje privatnosti koja je narušena obradom ličnih podataka putem video nadzora u amfiteatrima u kojima svakodnevno drže nastavu. Tokom postupka koji se vodio od strane Agencije, Savjet Agencije je 28. 04. 2011. godine donio Rješenje kojim je naređeno fizičko uklanjanje video nadzora iz amfiteatara fakulteta. Imajući u vidu da je predmetno rješenje bilo uručeno samo podnosiocima zahtjeva za zaštitu prava ali ne i dekanu fakulteta, koji je bio dužan da izvrši radnje naložene Rješenjem nije ni došlo do uklanjanja video nadzora. Iz Prigovora podnesenog od strane imenovanih profesora upoznati smo sa tom činjenicom.

Po naknadno dostavljenom Rješenju Savjeta Agencije dekan je postupio u potpunosti o čemu je blagovremeno obavijestio Agenciju. U saznanju smo da su podnosioci zahtjeva za zaštitu prava pokrenuli postupak za naknadu štete kod Osnovnog suda, gdje je Agencija označena kao tužena strana.

11. U nedjelju 04. 12. 2011. godine, dnevni list „Dan“ je objavio tekst pod nazivom „Lukšić i Roćen na vezi sa Šarićem“ u okviru kojeg je objavljen navodni listig telefonskih razgovora Darka Šarića. Istog dana, predsjednik Vlade Igor Lukšić i ministar vanjskih poslova Milan Roćen sazvali su konferenciju za javnost. Tom prilikom premijer je zatražio da mu se kao građaninu Crne Gore zaštite ljudska prava koja su povrijeđena objavljivanjem, kako on navodi, falsifikovanog listinga na kojem stoji da je Šarić imao telefonsku komunikaciju sa njim i ministrom Roćenom. Agencija za zaštitu ličnih podataka je obraćanje premijera tretirala kao zahtjev za zaštitu prava, te je shodno zakonskoj obavezi postupila po istom. S tim u vezi, 05. 12. 2011. godine, od strane direktora Agencije, naloženo je Odsjeku za nadzor da, u skladu sa nadležnostima Agencije, preduzme mjere i radnje u cilju vršenja nadzora kod nadležnih subjekata, a u vezi listinga o zadržanim podacima iz telekomunikacionog saobraćaja objavljenog u dnevnom listu „Dan“. Nadzor je izvršen kod Društva za promet, izgradnju i eksploataciju mreže mobilnih telekomunikacija „Telenor“ d.o.o. Podgorica, i kod Uprave Policije Crne Gore vezano za preuzimanje zadržanih podataka iz telekomunikacionog saobraćaja od crnogorskih operatora mobilne telefonije.

U postupku nadzora utvrđeno je sljedeće činjenično stanje:

Prilikom vršenja inspekcijskog nadzora u pomenutom Društvu, kao rukovaocu ličnim podacima, utvrđeno je da je za obradu ličnih podataka, koja se vrši elektronskim putem obezbijeđeno da se u informacionom sistemu automatski evidentiraju korisnici ličnih podataka, podaci koji su obrađivani kao i vrijeme prijave i odjave sa sistema, što je u skladu sa članom 7 stav 2 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti. Pravni osnov za formiranje zbirke podataka, koje se tiču zadržavanja podataka iz telekomunikacionog saobraćaja nalazi se u Zakonu o elektronskim komunikacijama u članu 126 tačka 1. Rok za čuvanje zadržanih podataka iz elektronskog saobraćaja, definisan je istim Zakonom i kreće se od 6 do 24 mjeseca. Definisani rok čuvanja zadržanih podataka kod Telenora d.o.o. je 12 mjeseci. Nadležni organ za korišćenje zadržanih podataka Uprava policije, odnosno Sektor kriminalističke policije obratio se 02. 02. 2009. godine operateru zahtjevom br. 052/09-139/3 za dostavu podataka o komunikacijama u okviru mreže 69, uključujući SMS i pozive ka servisima za broj 38269812295 za period od 01. 05. 2008. godine do momenta kontrole, a koji je aktuelan na spornom listingu, objavljenom u dnevoj novini (pomenuti zahtjev Uprave policije dat kontrolorima na uvid). Nakon ustaljene procedure pravna služba Telenora prosleđuje zahtjev operativnoj službi za izuzimanje listinga iz zahtjeva, koji je putem CD-a, uz propratni akt dostavljen Upravi policije.

Tokom vršenja inspekcijskog nadzora, kontrolorima Agencije date su na uvid dvije forme listinga od 15. 12. 2010. godine i 01. 11. 2011. godine (obzirom da se sporni listig iz 2008. godine zbog isteka zakonskog roka više ne nalazi u bazi podataka operatera) i konstatovane su dvije stvari: forma listinga se upoređenjem ovih perioda nije promijenila i forma listing objavljenog u dnevnoj novini ne odgovara formi listing operatera koji je upućen Upravi policije. U prilog činjenici da sporni listing, objavljen u dnevnom listu nije formiran kod pomenutog operatera je i vidni trag na spornom listingu o datumu njegovog štampanja 28. 11. 2011. godine, koji se, prema prethodnim konstatacijama vezano za rokove čuvanja zadržanih podataka iz telekomunikacionog saobraćaja, pod navedenim datumom štampanja, nije mogao naći u bazi podataka operatera.

Na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja u postupku inspekcijskog nadzora konstatovano je sljedeće :

Vezano za predmetnu situaciju, konstatujemo da u proceduralnom postupanju i načinu elektronske obrade podataka od strane “Telenora” d.o.o. Podgorica, sa aspekta Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, nije bilo nepravilnosti.

Nadzor je izvršen i kod Uprave policije Crne Gore-Sektor kriminalističke policije-Odsjek za posebne provjere.

Predmet nadzora: Postupanje Uprave Policije vezano za preuzimanje zadržanih podataka iz telekomunikacionog saobraćaja od crnogorskih operatora mobilne telefonije.

U postupku nadzora utvrđeno je sljedeće činjenično stanje:

Nakon inspekcijskog nadzora izvršenog 10. 02. 2012. godine od strane kontrolora Agencije za zaštitu ličnih podataka, utvrđeno je da Uprava policije Crne Gore u potpunosti poštuje navode iz Rješenja uručenim crnogorskim operaterima mobilne telefonije, te da podatke o zadržanim podacima iz telekomunikacionog saobraćaja dobija isključivo uz prethodno dobijeni sudski nalog koji se dostavlja operaterima uz zahtjev za dobijanje podataka.

Pravni osnov za preuzimanje podataka od pružaoca telekomunikacionih usluga je Zakonik o krivičnom postupku (član 257) i Priručnik o primjeni ZKP-a za službenike Uprave policije (provjera uspostavljanja telekomunikacione veze).U periodu nakon inspekcijskog nadzora izvršenog 14. 06. 2011. godine, do momenta aktuelnog nadzora, Uprava policije je, uz prthodno dostavljen zahtjev, od operatora mobilne telefonije dobila ukupno 983 odgovora na upućene zahtjeve (MTEL - 327; T-mobile - 314; Telenor - 342). Takođe je prema T-comu (fiksna telefonija i internet) upućeno 16 zahtjeva. Svaki zahtjev prema operatorima, potkrijepljen je adekvatnim sudskim nalogom.

Odsjek za posebne provjere, vezano za pribavljanje listinga od crnogorskih operatera mobilne telefonije, postupa isključivo po donešenim Standardnim procedurama u vezi sa pribavljanjem i korišćenjem listinga telefonskih brojeva.

Procedura pribavljanja, obrade i dostavljanja listinga korisniku, najkraće izgleda na sljedeći način:

- Zahtjev za provjeru, od strane korisnika, dostavlja se organizacionoj jedinici policije, nadležne za provjeru identičnosti telekomunikacijskih adresa i sadrži: razloge provjere, parameter po kojima se provjera vrši, cilj, način dostave odgovora i naziv korisnika i druga saznanja poznata policijskom službeniku koja mogu koristiti ili olakšati vršenje provjere.
- Nakon toga se priprema i upućuje operatoru zahtjev za dostavljanje podataka, odnosno listing, praćen prethodno obezbijeđenim nalogom suda.
- Dobijeni originalni listing operatera, koji se po formi razlikuje po pojedinom operateru, Odsjek za posebne provjere, automatskom obradom originalnog fajla listinga operatera, kroz računarski program, preuređuje i formira “obrađeni listing”. Svrha formiranja “obrađenog listing” je prilagođavanje istog za dalji praktičan operativni rad policijskih službenika.
- “Obradeni listing” se u odnosu na originalni razlikuje po prerasporedu kolona po unaprijed zadatom standardnom redosledu, a umjesto numeričkih oznaka program automatski unosi, za krajnjag korisnika, lako prepoznatljive slovne oznake vezano za naziv lokacije, tip poziva, kao i smjer poziva simbolima.
- Takođe “obrađeni listing”, automatskim putem, u kolonama iza B brojeva sadrži raspoložive podatke o vlasnicima, odnosno korisnicima istih.

Korisnici originalnih ili obrađenih listinga, zavisno od navedene potrebe u zahtjevu, su organizacione jedinice Uprave policije, nadležni tužioc ili sud. Što se tiče iznošenja navedenih podataka iz Crne Gore, to je nadležnost Odjeljenja za međunarodnu policijsku saradnju i evropske integracije, pri čemu se postupa na osnovu pojedinačno potpisanih Ugovora o međusobnoj policijskoj saradnji, koji između ostalog precizno definiše i razmjenu podataka koji se tiču listinga. Sve gore navedeno, sa mišljenjem i preporukama, detaljno je obrađeno u nalazu vještaka, koji sadrži detalje sa aspekta ICT struke, a koji je priložen, kao sastavni dio nalaza o izvršenom inspekcijskom nadzoru.

13. ANALIZA STANJA ZAŠTITE LIČNIH PODATAKA

U Crnoj Gori još ne postoji dovoljna svijest o tome da je zaštita ličnih podataka važna koliko i zaštita drugih ljudskih prava. Masovnog kršenja ovog prava nema ali su pojedinačni slučajevi evidentni i iz istih možemo izvesti zaključak da su posljedica nepoznavanja postojećih zakonskih propisa, njihove pogrešne primjene ili nespremnosti da se primijene zakonske odredbe kao i nedovoljne usklađenosti postojećeg zakonodavstva sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti, ratifikovanim sporazumima i Direktivama EU.

Kako smo ocijenili u Izvještaju za 2010. godinu i Posebnom Izvještaju za period od 01. januara do 01. jula 2011. godine, stanje u oblasti zaštite ličnih podataka nije na zadovoljavajućem nivou, ali su pozitivni pomaci uočljivi i mjerljivi.

O činjenici da je Agencija pred velikim izazovom svjedoči gruba procjena, da se u Crnoj Gori više desetina hiljada pravnih subjekata- rukovaoca zbirkama ličnih podataka, iz kategorija javnog i privatnog sektora, bavi obradom ličnih podataka. Značajan broj ovih subjekata ,bilo da se radi o državnim organima, organima uprave ili privrednim društvima, pojedinačno rukuje sa desetinama čak i stotinama zbirki ličnih podataka tako da se njihov ukupan broj procjenjuje na nekoliko stotina hiljada. Najveći broj zbirki formiraju institucije iz oblasti zdravstva, socijalne zaštite i finansijskih institucija. Činjenica je da se lični podaci svakog građanina nalaze u više zbirki ličnih podataka. Političke partije, vjerske kao druge neprofitne organizacije takođe prikupljaju podatke o značajnom broju lica kako bi na taj način stekli uvid u stepen podrške. Stoga, dužni su da kao rukovaoci zbirkama ličnih podataka primjenjuju potrebne mjere zaštite i poštuju druge zakonom propisane obaveze.

Agencija vrši nadzor u skladu sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti, preko kontrolora, koji su ovlašćeni za obavljanje poslova nadzora. Kroz brojne nadzore i edukaciju, Agencija je uspjela da podigne nivo svijesti o potrebi zaštite ličnih podataka. Evidentno je da se sve veći broj obveznika i lica obraća Agenciji na način što se traže mišljenja, saglasnosti, objašnjenja ali i podnose zahtjevi za zaštitu prava. Sve ovo ukazuje da raste povjerenje u Agenciju, kao nezavisnu instituciju.

Veći stepen zaštite ličnih podataka uočljiv je i kroz broj podnesenih evidencija zbirki i dostavljenih Pravila za zaštitu ličnih podataka tj. internih akata rukovaoca kojima se uređuje zaštita ličnih podataka od pristupa neovlašćenih lica. Broj zbirki koje su dostavljene Agenciji je u drugoj polovini 2011. godine u odnosu na prvih šest mjeseci, više nego utrostručen. Ovakav efekat postignut je kampanjom Agencije koja se sastojala u slanju cirkularnih obavještenja kojima su rukovaoci upozoravani na odredbe Zakona i na obavezu dostavljanja evidencije. Takođe, kroz inspekcijski nadzor se vrši svojevrsna edukacija koja daje rezultate na način što subjekti nadzora, izvršavaju obavezu naloženu zapisnikom, tj. između ostalog i dostavljaju postojeće evidencije.

Konstatujemo da proteklu godinu, kada su u pitanju inspekcijski nadzori, karakteriše visok nivo kooperativnosti kontrolisanih subjekata, što je svakako dobro sa stanovišta Agencije. Međutim, brine okolnost nepoznavanja propisa iz ove oblasti kod većine rukovaoca zbirki. Većina rukovaoca i dalje čini veoma male napore da ispoštuje postojeću regulativu. Zato ćemo u tekućoj godini, primjenom kaznenih odredbi uticati da nepoštovanje Zakona bude adekvatno sankcionisano.

U 2011. godini predmet nadzora je u značajnoj mjeri bio i video nadzor. Kontrolom uspostavljanja i korišćenja video nadzora ustanovljeno je da se ovaj način obrade ličnih podataka masovno koristi i to, u većini slučajeva, protivno odredbama Zakona, neproporcionalno i prekomjerno. Stepenn rizika od ovakve nezakonite obrade ličnih podataka se uvećava, slobodno možemo reći iz dana u dan.

Osnovni problemi vezani za vršenje video nadzora odnosili su se na: nepostojanje Odluke od strane odgovornog lica subjekta koje vrši video nadzor; neisticanje javnog obavještenja o vršenju video nadzora; nepostojanje mišljenja predstavnika sindikata vezano za vršenje video nadzora u radnom prostoru gdje za to postoji objektivna potreba; vršenje video nadzora u većem prostornom obimu u odnosu na pripadajući prostor subjekta nadzora kao i vršenje video nadzora u dijelu namijenjenom službenicima, odnosno gostima kojima se povređuje privatnost bez zakonskog osnova.

Agencija je u izvještajnoj godini doprinijela podizanju svijesti o zaštiti ličnih podataka, prije svega kroz značajne nadzore, kao što je nadzor kod operatora mobilne telefonije i Uprave policije u dijelu zaštite ličnih podataka, a vezano za

dostavljanje listinga telefonskih poziva i sms poruka. Stava smo da praksa koja je sprovedena do donošenja Rješenja Agencije, nije bila u skladu sa Ustavom Crne Gore, međunarodnim sporazumima potpisanim i ratifikovanim, te da se, prema tome, mora promijeniti u skladu sa važećim pravnim poretком.

Napredak je svakako očigledan u praksi jer su Uprava policije i operatori mobilne telefonije ispoštovali Rješenje Agencije, na način da se podaci telekomunikacionog saobraćaja, listinzi telefonskih i sms poruka i podaci sa baznih stanica dobijaju samo uz naredbu suda. Ovakva praksa, do promjene Zakonika o krivičnom postupku kojom treba unijeti odredbe kompatibilne sa evropskim standardima, daje garanciju zaštite ličnih podataka u dijelu pravnog osnova za prikupljanje.

Nepravilnosti koje su konstatovane u većem broju sprovedenih nadzora tiču se obrade ličnih podataka u većem obimu nego što je to potrebno da bi se postigla svrha njihove obrade, kao i neadekvatne zaštite ličnih podataka.

Agencija je, sa druge strane, uložila velike napore da se predstavi kako stručnoj tako i laičkoj javnosti nudeći zaštitu građanima u svim situacijama kada posumnjaju da se njihovi lični podaci ne obrađuju i ne štite na adekvatan način.

U dosadašnjoj praksi jasno su prepoznate pojave koje predstavljaju najveće rizike u oblasti zaštite ličnih podataka u Crnoj Gori, zato će Agencija posvetiti posebnu pažnju takvim pojavama. Pored prethodno navedenog, ugrožavanje privatnosti građana vrši se i putem direktnog marketinga tako da djelovanje na ovom polju predstavlja veliki izazov. Svjedoci smo da je direktni marketing, kao djelatnost koja omogućava ponudu proizvoda i usluga ili prenos određene vijesti putem pošte, telefonom ili drugim direktnim sredstvima potencijalnim kupcima ili interesentima tih proizvoda ili usluga, zastupljen i kod nas. Nerijetko se dešava da na naše kontakt adrese, telefonske ili elektronske, dobijamo razna obavještenja i ponude, a da pri tom nijesmo dali saglasnost za takvu obradu podataka.

Primjena novih informativnih i komunikacijskih tehnologija omogućava brz napredak društva, ali pored pozitivne ima i negativnu stranu djelovanja. Kompanije prikupljanjem podataka o potrošačima vješto prilagođavaju svoje usluge ili proizvode njihovim potrebama i tako osiguravaju veći profit. Tako se svakom od nas prilikom trgovine nudi korisnička kartica posredstvom koje se omogućavaju

određeni, popusti. Na taj način, rukovaoc prikuplja značajan broj naših ličnih podataka i stiče uvid u naše potrebe i navike. Stoga, svaki građanin mora voditi računa kome i zašto daje svoje lične podatke tj. izmjeriti korist koju dobija i eventualnu štetu koja može nastati zloupotrebom podataka za čiju je obradu dao saglasnost popunjavanjem aplikativnog obrasca.

Mišljenja smo da građani nedovoljno poznaju svoje pravo na zaštitu ličnih podataka, zato ćemo pored obuke zaposlenih u Agenciji što jeste primarna obaveza, nastaviti sa edukacijom rukovaoca i građana, kako bi se u većoj mjeri obraćali Agenciji. Iz podnesenih zahtjeva za zaštitu prava stiče se utisak da su građani ukazivali na problem u obradi podataka u raznim oblastima, počev od okolnosti obrade ličnih podataka bez saglasnosti lica čiji se podaci obrađuju, obrade ličnih podataka u obimu većem od potrebnog, namjene obrade, vremenskog trajanja obrade, brisanja ličnih podataka i dr.

U Izvještaju o napretku Crne Gore za 2011. godinu, Evropska komisija navodi da Agenciji "nedostaju odgovarajući kapaciteti, u smislu ljudskih resursa i finansiranja. Agencija aktivno učestvuje u zaštiti ličnih podataka. Međutim, Agencija još uvijek nije uspostavila sistem prethodne provjere, kao što je predviđeno Direktivom o zaštiti podataka. Njeni kapaciteti za istrage i analize se moraju dalje razvijati, a njena puna nezavisnost se mora osigurati i u praksi. Propise o čuvanju određenih ličnih podataka tek treba uskladiti sa Direktivom o čuvanju podataka".

Pored konstatacije da Agencija aktivno učestvuje u zaštiti ličnih podataka, ukazuje se i na slabosti koje treba otkloniti u narednom period na koje smo i sami ukazivali. Sa zadovoljstvom možemo istaći da su napori koje smo uložili dali rezultate u cilju otklanjanja nedostataka na koji se navode u Izvještaju.

14. PLANIRANE AKTIVNOSTI

U 2012. godini Agencija će sprovoditi aktivnosti u skladu sa Planom rada za 2012. godinu, koji je usvojen dana 21. 12. 2011. godine, kao što su:

- uspostavljanje Registra;
- organizacija Regionalne Konferencije;
- zapošljavanje Šefa Registra i Savjetnika za upravni postupak;
- vršenje redovnog i vanrednog inspekcijskog nadzora;
- saradnja sa nadležnim državnim organima u postupku pripreme propisa koji se odnose na zaštitu ličnih podataka;
- unapređenje međunarodne saradnje kroz nastavak procesa zaključivanja Memoranduma i Deklaracija o saradnji, kojima se definišu budući odnosi sa Agencijama iz regiona i šire ;
- prisustvo na domaćim i međunarodnim skupovima;
- organizacija seminara i obuka na temu unapređenja zaštite ličnih podataka, samostalno i u saradnji sa drugim organima i organizacijama;
- aktivnosti na podizanju svijesti o nadležnostima Agencije i edukaciji opšte javnosti kroz izradu publikacija, flajera, brošura, video materijala (tv spotova) i sl.;
- nastavak saradnje i pružanje instrukcija i stručne pomoći rukovaocima zbirki podataka.

AGENCIJA ZA ZAŠTITU LIČNIH PODATAKA CRNE GORE